

**PS 71/14: Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 3 oktober 2014**

INHOUDSOPGAVE

Index gesproken personen	5
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	7
Agenda	9
Opening van de vergadering/vaststellen agenda	11
PS 58/14 Initiatiefvoorstel "Zonder veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur"	12
Afscheid van de heer Leenders	2827
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten, mevrouw Van de Weyer	33
PS 52/14: Notulen vergadering PS d.d. 16 mei 2014	3433
PS 65/14: Ingekomen stukken	34
PS 60/14: Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer	34
PS 49/14: Reactie op de ontwerpbegroting 2015 en de ontwerp meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)	34
PS 35/14: Financiële verordening	4443
PS 56/14: Nut en noodzaak steunfuncties	51
Vragenuurtje	71
Interpellatieverzoek van de fractie van de PVV over de discrepantie in beantwoording van schriftelijke vragen inzake de beoogde spoortunnel bij Vught	76
Sluiting van de vergadering	80

Index gesproken personen

Aarts-Engbers, mw. C.J.M., 79
Arts, mw. W.M.A., 79
Berg, H.F. van den, 41, 71, 72, 73, 76, 78, 80
Bouwman, T.J.J., 34, 46, 50, 51, 79
Brunklaus, mw. P.M., 18, 43, 59, 65, 68, 71, 73, 75
Burger Dirven, K.A.J.M., 51, 53, 54, 57, 63, 64, 69, 71
Doelen, W. M. van der, 33
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L., 59
Geeraedts, mw. M.B.Ph., 40, 43
Griffier, 12, 33
Haaften-Harkema, mw. S.C. van, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 74, 75
Hageman, J.J.C., 45, 49, 50, 51, 58, 59, 68, 69, 71
Harmsen van der Beek, M. ten, 43, 50
Hattem, A.W.J.A. van, 15, 27, 36, 39, 40, 42, 43
Heijmans, N.G.L., 15, 25, 26, 37, 43, 74, 79
Heugten, R.A.C. van, 47, 48, 49, 50, 72, 73, 77, 79, 80
Hout, J.J.C. van den, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42
Kammen, mw. P. van der, 44, 48, 49, 50
Kap, M.J., 19, 43, 47, 50, 51, 61, 64, 65, 70, 71, 79
Kerkhoff, J., 55, 66, 67, 71, 75
Kerkhof-Mos, mw. C.C., 14
Kuijken, R.C.P., 35, 38, 43
Kutlu, S., 79
Leenders, H.J.M., 21, 24, 25, 26, 27, 31
Lopik, A.T. van, 79
Mondriaan, H., 19, 27, 41, 43, 46, 49, 50, 51, 52, 60, 71, 79
Mulders, A.A.W.G., 50
Pauli, L.W.L., 20
Slegers, mw. V.T.C., 25
Smeets, M.J.E., 36, 43
Staak, W.R. van der, 55, 71
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. M.E., 65
Verhees, H.W., 34, 36, 37, 41, 43
Vissers, M.P., 50
Voorzitter, 11, 12, 15, 20, 21, 24, 27, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 43, 46, 50, 51, 53, 55, 61, 66, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Wagemakers, R.J.J.M., 43
Wel, M.C. van der, 19, 24, 43, 46, 50, 51, 60, 71, 79

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. drs. C.J.M. Dortmans, griffier

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouman, B.W.	PvdA	Hoogerheide
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Doelen, W.M. van der	CDA	Maren-Kessel
Dol, R.	PVV	Uden
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda
Lopik, ing. A.T. van	VVD	Heesch
Mondriaan H.	50PLUS	Boxtel
Mulders, drs. ing. A.A.W.G.	CDA	Moergestel
Prins-Afman, mw. drs. M.W.	VVD	Sint Oedenrode
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch

Roozen, mw. C.J.M.	SP	Roosendaal
Slegers, mw. drs. V.T.C.	SP	Tilburg
Smeets, drs. M.E.J.	D66	Oosterhout
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint Michielsgestel
Staak, W.R.van der	SP	Boskant
Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.	VVD	Breda
Verhees, H.W.	VVD	Someren
Vissers, M.P.	SP	Oosterhout NB
Voeten, M.M.A.J.	VVD	Made
Vught, A.C.J.M. van	CDA	Rijkevoort
Vugt, drs. R.J. van	CDA	Woudrichem
Wagemakers, R.J.J.M.	PvdA	Tilburg
Wel, ir. M.C. van der	PvdD	Rijsbergen
Weyer T. van den	PvdA	Breda
Wijers, A.J.H.	VVD	Oosterhout NB
Wijnands, mw. A.M.	PvdA	Helmond

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT VRIJDAG 3 OKTOBER 2014

Agenda

I. Opening van de vergadering/vaststellen agenda

II. Initiatiefvoorstel

**58/14 Initiatiefvoorstel "Zonder veerkrachtige democratie geen
veerkrachtig bestuur"**

III. Afscheid van de heer Leenders (PvdA)

**IV. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van
Provinciale Staten mevrouw Van de Weyer (PvdA)**

V. Notulen vergadering PS d.d. 16 mei 2014 (PS 52/14)

VI. Ingekomen stukken (PS 65/14)

VII. Voorstellen

A-stukken:

60/14 Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

B-stukken: -

C-stukken:

**49/14 Reactie op de ontwerpbegroting 2015 en de ontwerp
meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke
Regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)**

35/14 Financiële verordening

56/14 Nut en noodzaak steunfuncties

VIII. Vragenuurtje

**IX. Interpellatieverzoek van de fractie van de PVV (dhr. Van den Berg)
over de discrepantie in beantwoording van schriftelijke vragen
inzake de beoogde spoortunnel bij Vught**

X. Sluiting

VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT OP VRIJDAG 3 OKTOBER 2014

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. Drs. C.J.M. Dortmans.

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Van Gruijthuijsen, mw. Geeraedts, Van Griensven, Wagemakers, Koevoets, Van der Doelen, Van Lopik, Ten Harmsen van der Beek, Bouwman, Hageman, Kutlu, mw. Kerkhof-Mos, mw. Arts, mw. Prins-Afman, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Roozen, mw. Frijters-Klijnen, mw. Spierings, Altundal, Heijmans, mw. Knoet-Michels, Brenninkmeijer, mw. Van der Kammen, Mondriaan, Kuijken, S. Smeulders, Dol, Van Hattem, Kouthoofd, Burger Dirven, Verhees, Van der Staak, Voeten, Van den Berg, Van Vugt, Leenders, Van der Wel, Van Vught, mw. Aarts-Engbers, mw. Slegers, mw. Brunklaus, Van Agtmaal, Wijers, mw. Tsoutsanis-van der Koogh, Vissers, Kap mw. Wijnands, Weyer, Bouman, mw. Roijackers, Smeets en Mulders.

Afwezig is een lid, te weten: mw. Van Iersel.

Opening van de vergadering/vaststellen agenda

De voorzitter opent om 9.30 uur de vergadering

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik vraag bijzondere aandacht voor iets dat ons deze zomer is overkomen. De Koning zei het al in de Troonrede: "Het is een zomer met een rouwrand geworden." Dat was de zomer van 2014 voor ons allen en voor mensen in deze zaal soms ook persoonlijk.

Voor de nabestaanden van de passagiers van vlucht MH17 was de zomer zelfs inktzwart. Het neerschieten van het vliegtuig heeft wereldwijd bij velen diepe wonden geslagen en de indruk gemaakt van een wereld die in verwarring is. Het plotseling en onverwachts verdwijnen van de radarschermen van een vliegtuig vol met mensen was een drama dat zich de daaropvolgende dagen langzaam voltrok, ook in Brabant. In de uren en dagen na de melding werd langzaam en pijnlijk duidelijk dat er weinig hoop meer was. Het werd ook duidelijk hoeveel slachtoffers er waren gevallen en hoeveel daarvan uit onze provincie afkomstig waren. Mensen en gezinnen op weg naar een onbezorgde vakantie, een zakelijke reis en af en toe zelfs het begin van een nieuw leven. De impact van het lot van MH17 en haar passagiers is overal en persoonlijk gevoeld: in de steden, in de dorpen, op de pleinen, in de straten van Brabant en ver daarbuiten. Men voelde het verdriet en het gemis mee. Iedereen kende wel iemand. Men toonde op een hartverwarmende manier betrokkenheid bij de nabestaanden. Ik heb veel burgemeesters gezien die hun rol als burgervader c.q. burgermoeder op een werkelijk voortreffelijke manier hebben ingevuld die dagen.

Dat was de zomer van 2014. Het was ook de zomer waarin wij herdachten en vierden dat 70 jaar geleden jonge mannen uit Europa, waaronder Polen, en Amerika met inzet van lijf en leden ons de vrijheid schonken.

Het is wakker worden uit een naïeve droom als je meent dat vrijheid en vrede vanzelfsprekend en een natuurlijke zaak zijn. Vrede blijkt inderdaad een werkwoord te zijn. Wij moeten daarvoor blijven waken en vechten!

Wat blijft is het verlies en het verdriet van velen in Brabant en daarbuiten, van mensen veraf en dichtbij.

Als wij onze gebruikelijke minuut van stilte betrachten bij de opening van deze vergadering verzoek ik u daarbij te denken aan al degenen die ons zijn ontvallen.

Ik verzoek u allen te gaan staan.

De vergadering neemt enkele minuten van stilte in acht

De **voorzitter**: Ik verzoek de griffier mededeling te doen van de ingekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering binnengekomen van het lid mw. Van Iersel. Het lid Dol komt later.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik zal de nabestaanden die al eerder namens het provinciebestuur een brief hebben gekregen, laten weten dat wij vandaag in onze eerste vergadering na die zwarte zomer aan hen gedacht hebben.

Wij beginnen nu met de vergadering. Ik begroet in het bijzonder de gasten op de publieke tribune, waaronder familie van het vandaag te installeren nieuwe lid van de onze Staten en van de afscheid nemende Henk Leenders. Die gaat echter eerst nog aan het werk want zijn initiatiefvoorstel staat als eerste op de agenda.

Ik stel nu de agenda aan de orde. Ik stel u voor, verlof te verlenen voor een interpellatieverzoek van de heer Van den Berg van de fractie van de PVV inzake de discrepantie in de beantwoording van schriftelijke vragen over de beoogde spoortunnel bij Vught. Ik zie dat de Staten hiermee instemmen. Dit interpellatiedebat vindt plaats na het vragenuurtje.

PS 58/14 Initiatiefvoorstel "Zonder veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur"

De **voorzitter**: Dit initiatiefvoorstel is ingediend door uw collega, de heer Leenders van de fractie van de PvdA. Ik verzoek hem plaats te nemen achter de voorzitterstafel.

Ik maak u erop attent dat op verzoek van de fractie van D66 elk onderdeel van het besluit apart in stemming wordt gebracht. Ik verzoek u daarmee rekening te houden bij uw betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. De provincie is deze periode samen met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) het project "Veerkrachtig Bestuur" gestart. Het is een dossier dat zich kriskras door de provincie heen beweegt. Het initiatief komt

van onderaf. De provincie inspireert, ondersteunt en verbindt. De inhoud en de maatschappelijke opgaven zijn leidend en wij verwachten allemaal dat de uitkomsten toekomstbestendig zijn.

Na de aankondiging van afgelopen maart in een brief aan alle colleges van de Brabantse gemeenten hebben GS recent hun visie op "Veerkrachtig Bestuur" gepubliceerd. Daarin wordt ingegaan op de toekomstige veerkracht van het Brabantse regionale en lokale bestuur. Samen met de input van de expertgroep, het onderzoek van Tordoir en het historisch essay van Van Bijsterveld wordt o.a. ingegaan op de maatschappelijke opgaven, op de democratische legitimatie en de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en burgers. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota in 2015 is 1,6 miljoen euro beschikbaar gesteld om gemeenten waar nodig te ondersteunen bij dit proces.

Het voorliggende initiatiefvoorstel lijkt na een eerste lezing misschien wel op het dossier "Veerkrachtig Bestuur", maar waar "Veerkrachtig Bestuur" uitgaat van kansen voor de toekomst, slaat de initiatiefnemer, die trouwens van alle zojuist genoemde stappen op de hoogte is, hier een andere en volgens de VVD verkeerde weg in. Het initiatiefvoorstel bevat volgens ons een aantal onjuiste aannames, er is sprake van een verkeerde aanpak en het is de omgekeerde wereld.

Ik begin met het laatste. Als de raad van een Brabantse gemeente zelf van mening is dat de lokale democratie niet veerkrachtig is, is die gemeenteraad als eerste aan zet om dit te verbeteren en kan daarbij altijd de hulp van anderen inroepen: van de eigen partijpolitieke organisaties, van de VNG, van kennisinstellingen, van adviesbureaus en misschien ook van de provincie. De provincie is hier volgens ons zeker niet als eerste aan zet en beslist niet op een volgens ons ouderwetse top-down manier door hier en nu te stellen dat Brabantse gemeenteraden in democratisch opzicht tekortschieten.

Het initiatiefvoorstel is ook een voorstel met een verkeerde aanpak. Uit de buffer van 8 miljoen euro uit de Voorjaarsnota zou een steunprogramma ontwikkeld moeten worden voor de doe democratie. Dit zou volgens de indiener de cynische burger dichterbij de politiek brengen. Dit is een wel zeer platte kijk op de Brabantse burger en op de maakbaarheid van onze democratie.

Het voorstel bevat een aantal aannames die leuk en lekker klinken maar volgens de VVD niet een-twee-drie opgaan. Als er bijvoorbeeld gesproken worden over een afstand tussen burger en politiek bestaat deze al heel lang. In de achter ons liggende decennia zijn er verschillende momenten geweest waarbij deze kloof evenzo onderwerp van discussie was. Deze wordt met dit voorstel zeker niet groter of kleiner.

De initiatiefnemer doet het met zijn voorstel voorkomen alsof zonder dit initiatief de doe democratie en de burger die het voortouw neemt schade wordt aangedaan. De VVD is echter van mening samen met de burgemeester die in het visiedocument over "Veerkrachtig Bestuur" wordt geciteerd, dat inwoners en verenigingen vaak al verder zijn dan de overheid. Dan past de overheid volgens ons vooral terughoudendheid door zich niet te verliezen in het maken van richtlijnen, leidraden of steunprogramma's. Loslaten is hier het devies; initiatieven van burgers en verenigingen kunnen zich prima ontwikkelen zonder het voorliggende voorstel.

De VVD-fractie vindt het bijzonder jammer dat de voormalig fractievoorzitter van de PvdA op dit moment met deze insteek met dit initiatiefvoorstel komt. Wij hadden hem graag een ander afscheid gegund. Ook al is het zijn laatste vergadering als Statenlid, de inhoud is leidend.

De indiener van dit voorstel kijkt te veel naar het halve lege glas, terwijl wij met het project "Veerkrachtig Bestuur" naar de kansen willen kijken die deze interessante tijden de Brabantse bestuurders en burgers bieden. Kortom, wij steunen dit initiatiefvoorstel niet.

Mevrouw **Kerkhof-Mos** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie heeft waardering voor Statencollega's die initiatiefrijk zijn en al helemaal als zij daarvoor hun zomervakantie benutten. Dus, Henk, dank je wel! Hopelijk heb je nog wel voldoende tijd overgehouden om je helemaal op te laden voor het Tweede Kamerwerk en heb je inmiddels voldoende weerstand opgebouwd om ervoor te zorgen dat je niet wegwijnt onder die Haagse kaasstolp!

Je initiatiefvoorstel heet "Zonder veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur". Namens mijn fractie merk ik op dat het voorstel ongetwijfeld heel goed bedoeld is, maar dat wij het niet helder vinden. Wij vinden het onsamenhangend en ook niet getuigen van een goede aanpak. Het is naar onze mening echt oude politiek, zo van: de provincie weet wel wat goed voor u is!

Is het nodig om na te denken over democratie en over vormen van bestuur die passen bij de moderne burgerij en bij maatschappelijke ontwikkelingen? Ja, dat is zeker nodig. Dit college doet dat ook en dat geldt ook voor ons als Staten. Dat is en blijft namelijk noodzakelijk. Er is zelfs binnenkort een conferentie over "Redesigning governments", zo heeft burgemeester Van Gijzel ons verteld, al is het de vraag of daar de burgers werkelijk centraal staan.

Wij willen graag dat overheden service bieden en taken uitvoeren die toegesneden zijn op de behoefte van mensen en daarbij burgers aanmoedigen en zo mogelijk faciliteren om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De CDA-fractie denkt daarbij niet allereerst aan opschaling en herindeling. Dat is kennelijk de zalmakende oplossing van het kabinet en zijn vrienden. Het CDA hecht aan samenwerking van onderop en aan behoud van korte lijntjes tussen burgers en bestuur, aan politiek dichtbij mensen en aan bestuurders die beseffen dat zij er voor burgers zijn en niet andersom. Wij vinden het fantastisch dat zo veel mensen in Brabant op zo veel plaatsen de handschoen zelf oppakken en dat dit gewoon kan zonder alle democratische experimenten waaraan mensen in het initiatiefvoorstel van de PvdA worden onderworpen. Het barst in Brabant van initiatief en enthousiasme, het borrelt en het bruist op zo veel plekken! Er zijn inmiddels tientallen coöperaties en zo veel verenigingen van mensen. Er zijn vriendenkringen, vrouwengildes, er is crowdfunding, men houdt zich bezig met duurzame energie, met woningisolatie, met zorg voor elkaar, met beheer van speelgelegenheden en stadstuinen, met starterswoningen, met biodiversiteit, met kunstbeoefening en cultuur, met heemkunde, met erfgoed en met een schoon leefmilieu in de stad en op het platteland. Veruit de meeste mensen -- jong en oud -- hebben talenten, zijn slim en initiatiefrijk en pakken graag samen op wat de overheid liet liggen. De democratisch gekozen overheid moet burgers ruimte bieden, belemmerende regelgeving weghalen, goede ideeën ondersteunen en wie kwetsbaar is in staat stellen te participeren. Dat is de "doe-mee"-cratie. Daaraan geeft het CDA veruit de voorkeur boven theoretisch gedoe met democratische experimenten op afstand.

Voorzitter. Dit voorstel van de Partij van de Arbeid zullen wij niet steunen, hoe jammer ik dat persoonlijk voor Henk ook vind.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Via u zou ik tot de heer Leenders willen zeggen: Beste Henk, een sympathiek voorstel, maar jij bent genoeg ervaren in de politiek om te weten dat als iemand zo begint, er vaak nog een aardige draai komt waarom hij het toch niet zo sympathiek vindt. Ik vind dat eigenlijk jammer, want in de afgelopen jaren hebben wij op verschillende momenten goed samengewerkt en ik vind het jammer dat ik op dit laatste moment niet volmondig achter een voorstel van de voormalige fractievoorzitter van de PvdA kan staan. Ik vind dat echt jammer, Henk, maar dat neemt niet weg dat ik waardering en respect heb voor de moeite die je genomen hebt om dit voorstel te doen, ook omdat ik weet dat de lokale democratie jou wel degelijk aan het hart gaat.

Ik wil nog een paar argumenten toevoegen aan die van de vorige sprekers om aan te geven waarom ik denk dat het geen goed voorstel is, zeker op dit moment niet. In de gemeenten is men bezig met drie enorme decentralisaties waarvan de jeugdzorg er een is. Wij hier in de provincie weten daar alles van. Ik denk dat men in die gemeenten op dit moment wel iets anders aan het hoofd heeft dan gesprekken aangaan met Statenleden om te reflecteren over lokale democratie. Volgens mij is er eigenlijk geen slechter denkbaar moment dan nu om met gemeenteraden in gesprek te gaan.

Wij als provincie hebben een verkiezingsopkomst van nog geen 50%. Gemeenten doen het wat dat betreft echt een stuk beter. Ik kan mij zo voorstellen dat bijvoorbeeld een gemeenteraadslid van Den Bosch zegt: joh, kijk eerst eens naar de eigen (dan komt er soms nog een woordje achter, maar dat laat ik nu maar weg). Met andere woorden: zijn wij nu degenen die aan de lokale democratie moeten voorhouden hoe zij het eventueel moet doen, hoe het zou kunnen? Wat doen wij zelf? Als hier een goed voorstel komt van de PVV om eens te experimenteren om wat meer democratie te brengen -- een voorstel voor een referendum -- krijgt dat geen enkele steun ook niet van de fractie die nu zegt dat gemeenten moeten gaan experimenteren met nieuwe vormen van democratie, met pogingen om het bestuur dichterbij de burgers te brengen. Wat mij betreft zou het in het kader van "Veerkrachtig Bestuur" een heel mooi voorstel kunnen zijn om de bevolking rechtstreeks en direct inspraak te geven als het gaat om gemeentelijke herindelingen, bijvoorbeeld door middel van een referendum.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans, mag ik u vragen af te ronden?

De heer **Heijmans** (SP): Als u mij vraagt om af te ronden, voorzitter, doe ik dat meteen. Nogmaals, Henk, bedankt voor het voorstel waarvan de bedoeling ongetwijfeld sympathiek is, maar waarvan de SP-fractie zegt: dit moeten wij nu zeker niet doen.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. De PVV-fractie heeft waardering voor Statenleden die de moeite nemen om een initiatiefvoorstel te schrijven, zeker wanneer het een voorstel betreft wat tot doel heeft om in de lokale democratie de positie van de burger te versterken. Dan schept zo'n voorstel hoge verwachtingen.

De vraag is nu, of dit voorstel van de PvdA die verwachtingen ook waar zal maken en of de PvdA nu eindelijk haar regenteske veren van zich af kan schudden én dit in de praktijk ook waar maakt. De PvdA maakt in dit voorstel immers een overweging van belang. Ik citeer: "De burger is niet alleen kritischer en meer betrokken, de burger is ook cynischer geworden. Er is een toenemend wantrouwen jegens overheid en politiek. De afstand burger-politiek wordt groter en er is een verlies van vertrouwen in democratie."; een zelfdiagnostisering die is samen te vatten in vier letters: PvdA. De ervaring biedt immers

weinig vertrouwen. Toen Pim Fortuyn de politiek terug bracht naar de keukentafel en echt naar de burgers luisterde, waren het PvdA'ers die hem afschilderden als een enge populist, een demagoog, een gevaarlijke man en zelfs als een buitengewoon minderwaardig mens. Geen democratie, maar demonisering!

In de jaren na 2002 heeft de PvdA niet laten zien de zaken heel anders aan te willen pakken, integendeel, de PvdA-baantjesmachine voor afgedankte plucheplakkers draait overuren om ongekozen functies in te vullen en te grossieren in commissariaten en publieke topsalarissen. Geen doe democratie, maar doe-arrogantie.

Op lokaal niveau, waar dit voorstel zich op richt, laten PvdA'ers zelfs voorbeelden zien van brute burgerhaat. Ik noem het voorbeeld van de Amsterdamse PvdA-stadsdeelbestuurder Fatima Elatik, die in 2009 over PVV-stemmende burgers riep: "Ik schop ze de stad uit!" Is dát nu doe democratie?

In onze eigen provincie verdiende de Tilburgse PvdA-burgemeester Ruud Vreeman zijn sporen niet als burgervader maar als burgerbaas, door de gekozen volksvertegenwoordiger Hans Smolders met onterechte verdachtmakingen het werk in de gemeenteraad onmogelijk te maken. De huidige burgemeester van diezelfde stad liet het als toezichthouder na om de 'Doe-het-zelf-verrijkers' bij woningcorporatie Vestia aan te pakken. De kloof tussen de burger en zulke PvdA-bestuurders heeft de omvang van een diepzeetrog.

Over burgemeesters gesproken: een vorig initiatief om de lokale democratie te versterken, de "gekozen burgemeester", werd in Utrecht en Eindhoven totaal uitgehold door de burgers slechts te laten kiezen uit twee PvdA'ers. Is dát nu doe democratie?

Liet de Eindhovense winnaar van dit PvdA-onderonsje, burgemeester Rob van Gijzel, zien hoe de doe democratie van de PvdA in de praktijk werkt bij de vestiging van een asielzoekerscentrum voor 700 personen in verzorgingshuis de Orangerie? Afgelopen mei ontkende het door de PvdA aangevoerde Eindhovens college nog ten stelligste dat in dit pand een asielzoekerscentrum zou komen. Nu komt dit college plotseling met de boodschap dat het er toch komt. De omwonenden zijn hierover diep verontwaardigd, zeker nu zij geen enkele inspraak hebben. Het college heeft zelfs besloten voor dit geval de Verordening Samenspraak buiten werking te verklaren. Geen formele inspraak dus en op de bewonersbijeenkomst afgelopen zaterdag stonden de PvdA-burgemeester en wethouder ook totaal niet open voor de bezwaren uit de buurt. De asielzoekers komen er toch en de verklaarde tegenstanders worden uit het bewonersoverleg geweerd. Is dát nu "doe democratie": meepraten, zolang je maar met de PvdA meepraat?

Wat kunnen omwonende burgers van asielzoekerscentra of windparken nu van de "doe democratie" verwachten? Als we dit voorstel lezen: niets.

Want wat zien we nu concreet terug van de volgende stelling uit het voorstel? Ik citeer:

"Een veerkrachtige democratie wordt mogelijk door burgers serieus te betrekken bij politieke besluitvorming en door de invloed van burgers op hun eigen leefomgeving te vergroten." Ook geeft de PvdA aan dat de kern van het initiatiefvoorstel is dat, en ik citeer wederom: "de burger centraal staat en zoveel mogelijk invloed heeft." Bij "zoveel mogelijk invloed voor de burger" past één instrument bij uitstek: het referendum. De heer Heijmans van de SP refereerde er zojuist al aan. En laat dat ene woord nu net in heel dit voorstel ontbreken! Sterker nog, het was de PvdA die tegen het initiatiefvoorstel van de PVV voor een referendumverordening stemde.

De enige échte doe democratie is directe democratie. Met deze show voor de bühne zegt de PvdA vooral "doel" democratie en maakt de burger alleen maar cynischer, althans over de PvdA.

De PVV fractie is dan ook niet overtuigd door dit voorstel. Wel hebben we een welgemeend advies voor de initiatiefnemer: Beste Henk, ga naar Den Haag en trek zo snel mogelijk de stekker uit het PvdA/VVD kabinet zodat de burger eindelijk weer zijn democratische plicht kan doen!

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Met veel belangstelling hebben wij het initiatiefvoorstel van de PvdA gelezen. Wij willen complimenten maken aan de heer Leenders en hem bedanken voor het agenderen van dit interessante onderwerp. Wij willen dit voorstel op zijn merites beoordelen, los van partijhistorie en al helemaal los van het over één kam scheren van mensen die toevallig op de een of andere manier een gezamenlijke noemer hebben.

Het onderwerp is zo interessant omdat het buitengewoon veel aspecten kent. Dat maakt dat zowel de probleemstelling als de oplossing niet voor zich spreekt. Dat is in andere bewoordingen ook al door anderen opgemerkt.

Allereerst de afstand tussen burgers ofwel mensen en de politiek. De eerste vraag die wij ons stellen is, of die afstand groter wordt als gemeenten groter worden. Een argument voor opschaling van gemeenten is professionalisering. Professionalisering maakt dat gemeenten meer kennis en capaciteit hebben om zelf vorm te geven aan de lokale democratie.

Is enige afstand tussen burgers en politiek wel een probleem? Je zou het ook andersom kunnen stellen: een te kleine afstand tussen burgers en politiek kan leiden tot belangenverstrengeling. Het is niet zo dat de afstand per definitie zo klein mogelijk moet zijn.

Dan kom ik bij de doe democratie. De analyse van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling is dat het maatschappelijk onbehagen vooral te maken heeft met onmacht, met het gevoel de controle of de regie over je leven kwijt te zijn. De doe democratie die in het voorstel van de PvdA wordt genoemd, is een typische uiting van mensen die weer grip willen krijgen op elementen uit hun leven: van zorg tot energie en mevrouw Kerkhof noemde een aantal goede initiatieven in de samenleving op. Mensen hebben dus al oplossingen gevonden om weer grip te krijgen. Het laatste wat wij moeten doen, is die oplossingen van hen overnemen want daarmee verdwijnt alsnog de mogelijkheid tot zelfbeschikking. Bij doe democratie is vooral ruimte nodig. De overheid moet onnodige regels wegnemen en niet nieuwe processen met gemeenteraden introduceren.

Stel nu dat de afstand tussen mensen en overheid wel een probleem vormt en groter wordt bij opschaling van gemeenten. Mensen hebben in de vorm van die doe democratie zelf al oplossingen bedacht om die afstand te verkleinen, of in ieder geval de grip weer terug te krijgen. Stel nu dat die oplossingen niet voldoende zijn, wat is er dan extra nodig?

Wij betwijfelen of experimenten vanuit gemeenteraden dit zijn. Mensen komen met hun vragen toch eerst bij de ambtenaren. Wij weten dat een deel van de ambtenaren nog niet gewend is om te gaan met inwoners die zelf met initiatieven komen. Dat was jarenlang immers nauwelijks aan de orde en pas de laatste jaren verandert dit. Ook vragen wij ons af of experimenten met gemeenteraden niet het risico in zich dragen dat het onbehagen juist toeneemt. Ook andere sprekers hebben hierop gewezen. Een gemeenteraad is

immers het meest politieke orgaan van een gemeente. Mensen kunnen heel veel tijd steken in gesprekken met gemeenteraadsleden en vervolgens in de politieke besluitvorming alsnog niets bereiken.

Tot slot kom ik bij de rol van de provincie. Wij vinden het te gemakkelijk om te stellen dat onze rol bij "Veerkrachtig Bestuur" betekent dat wij ook de veerkrachtige democratie moeten helpen ontwikkelen. Wij denken dat gemeenten zelf hiertoe uitstekend in staat zijn. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is om te blijven nadenken over onze democratie en de vraag hoe die het beste functioneert. Aangezien wij ons realiseren dat wij niet alle antwoorden hebben, kunnen wij instemmen met beslispunt 1 van het voorstel van de PvdA, mits dit vragend wordt geformuleerd. Ofwel, wij vinden het prima om GS de opdracht te geven aan de gemeenteraden te vragen of zij het gevoel hebben dat er behoefte is aan experimenten om hun lokale democratische rol te versterken, waarom zij die behoefte voelen en aan welke richting zij denken bij experimenten.

Wij vinden het nog te vroeg om in te stemmen met de andere beslispunten en benadrukken dat zeker beslispunt 5 -- het opnemen van het programma in de begroting van 2015 -- wat ons betreft op dit moment ongepast is. Wij hebben immers nog geen idee van de noodzaak en de omvang van een dergelijk programma. Op deze manier ontstaat er een soort blanco cheque. Voor ons geldt het principe: eerst beleid dan geld.

Ook wij vinden het jammer dat wij de laatste woordvoering van de heer Leenders op deze manier moeten behandelen, maar willen hem nogmaals complimenten geven voor het op de agenda zetten van dit belangrijke onderwerp. Het lijkt mij heel goed om in de commissie een keer goed stil te staan bij het functioneren van de democratie en dit niet snel met één voorstel af te doen in een Statenvergadering. Het is jammer dat wij aan dit initiatiefvoorstel geen commissievergadering hebben kunnen wijden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Het voorstel van PvdA om de gemeenteraden te steunen en de lokale democratie te versterken, is een sympathiek voorstel. Dat meen ik oprecht en niet als een soort kritiek zoals de SP zojuist uitsprak. Een versterking van de doe democratie: hoe krijgen we meer actieve burgers, hoe krijgen we de politiek dichterbij de burgers, hoe houden we mensen betrokken? Dat is een zeer sympathiek voorstel.

Toch vraag ik me af of dit voorstel eigenlijk geen contradictio in terminis is. Spreekt het voorstel zichzelf niet tegen? Wat bedoel ik daarmee?

In het voorstel wordt het rapport "Bestuur-in- samenhang" aangehaald. Daarin staat dat zowel bestuurders als burgers veel onnodige drukte ervaren en dat de Nederlandse burger vijf (en op sommige plekken op dit moment zes) democratisch bestuurd bestuurslagen boven zich heeft, alle met een direct gekozen volksvertegenwoordiging: stadsdelen, gemeenten, waterschappen, provincies, Rijk en Europa. Moeten wij als provinciale middenlaag nu nog meer drukte gaan creëren bij de gemeenteraden in Brabant? Zijn zij zelf niet heel goed in staat om dit in de eigen gemeente te organiseren? Hebben zij hiervoor een financiële prikkel nodig? Ik waag dit te betwijfelen.

GroenLinks is er natuurlijk groot voorstander van als zeggenschap over de eigen leefomgeving van overheid naar burgers wordt overgedragen. In dat licht is GroenLinks ook voorstander van bijvoorbeeld de overdracht van de Jeugdzorg aan de gemeenten. En wij zijn blij met de spontane ontwikkeling van de doe democratie die wij overal zien ontstaan. Burgers nemen het heft in eigen handen en organiseren wat zij nodig hebben

steeds meer zelf, met en voor elkaar. Dit is waar de motie van mijn partijgenoot Linda Voortman over gaat. Zeggenschap overdragen aan burgers op lokaal niveau.

Het voorstel "Zonder veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur" is echter ook een spannend voorstel. Samen met de gemeenteraden op zoek gaan naar nieuwe mogelijkheden. We zijn benieuwd naar wat dat kan opleveren!

GroenLinks is zeker nieuwsgierig naar de ideeën van de gemeenteraden hierover, maar vraagt zich werkelijk af of dit het goede tijdstip voor zo'n onderzoek is. De raden zijn immers druk met de transities. Wij sluiten ons aan bij het zojuist door D66 geopperde idee.

Ik heb uit het voorstel niet kunnen halen welk budget de indiener in gedachten heeft. Ik hoor hierover graag zijn mening.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Mijnheer Leenders, het is een prachtig voorstel maar ik weet niet of ik het kan steunen. Ik wil eerst uw reactie horen voordat ik mijn standpunt bepaal.

Ik zou de titel van het voorstel "Zonder veerkrachtige democratie geen veerkrachtig bestuur" willen omdraaien. Dat is mijn ervaring. Zonder veerkrachtig bestuur ontstaat er geen veerkrachtige democratie. Je moet eerst goed besturen, dan komen de burgers vanzelf en niet andersom. Dat is misschien een andere kijk op de zaak. Ik laat het hierbij en wacht de reactie van de heer Leenders af.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Onze complimenten aan de heer Leenders van de PvdA-fractie om dit onderwerp op deze wijze naar voren te brengen. Het onderwerp spreekt ons zeer aan. Wij staan voor burgerparticipatie, wij vinden dat een belangrijk onderdeel. Dat staat ook in ons provinciaal verkiezingsprogramma. In die zin willen wij kijken waar er bij ons beleid ruimte is voor dit voorstel van de PvdA.

Zojuist heeft mevrouw Spierings van de fractie van D66 de schaalgrootte aangeroerd. Daarover kun je heel wat potjes breken. Het antwoord op de vraag hoe groot een gemeente moet zijn, hangt af van verschillende aspecten. Ideaal zal het nooit zijn.

Het gaat er wel om dat wij als politiek moeten kunnen uitstralen dat wij dichterbij de burgers staan. Dat is zeker een taak van politici zelf.

In het voorstel wordt gesteld dat de opkomst bij het stemmen minder is omdat de burger cynischer is geworden en minder vertrouwen heeft in politiek en overheid. Onze partij is ontstaan uit deze bezorgdheid en dat die bezorgdheid er nog steeds is blijkt wel uit het feit dat onze achterban nog steeds groeit alsmede het aantal mensen dat op onze partij stemt. Als wij dat signaal doortrekken, zou er aan het politieke spel wel iets mogen veranderen.

De provincie moet zich niet te veel bemoeien met wat gemeenten in die zin doen. Het is een verantwoordelijkheid van de lokale politici aldaar. De provincie doet het een en ander aan burgerparticipatie, bijvoorbeeld in het programma Natuur en Samenleving. Dat programma heeft onze steun en dat juichen wij van harte toe.

Wij kunnen ons vinden in het voorstel van D66 en GroenLinks om in ieder geval stap 1 te zetten en te kijken wat wij gemeenteraden kunnen aanbieden. Omdat er in het voorstel niet veel concrete voorbeelden staan, willen wij dat eerst even zien voordat wij overgaan tot het uitvoeren van het hele programma.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ik heb met interesse het voorstel gelezen over de versterking van de lokale democratie; een interessant en wezenlijk onderwerp. Maar daar waar wij hoopten antwoorden te krijgen, zien wij vooral veel vragen. Laat ik daarbij aansluiten.

Hoe veerkrachtig zijn wij eigenlijk als provincie? Niet zozeer als bestuur maar met name als democratie. Liggen de opkomstcijfers voor onze verkiezingen niet nog lager als dan bij gemeenteraadsverkiezingen? Hebben wij niet zelf een voorstel voor een raadgevend referendum afgeschoten? Hebben wij een voorstel om 16- en 17-jarigen een stem te geven bij burgerinitiatieven ook niet afgeschoten? Zijn wij zelf niet wakker geschud met het burgerinitiatief megastallen? Hebben wij zelf een maatschappelijke dialoog gevoerd om de miljoenenverbouwing van dit provinciehuis aan onze burgers uit te leggen? En nu gaan uitgerekend wij tegen gemeenten zeggen: het moet anders!

We moeten bedenken dat het lokaal bestuur vaak de tendensen in de maatschappij wat later volgt. Er zijn talloze voorbeelden van gemeenten die met het adequaat betrekken van burgers zeer voortvarend aan de slag zijn gegaan. Ik pleit dan ook voor vertrouwen richting de gemeenten en een terughoudende opstelling van de provincie. Juist, zoals ook in dit initiatiefvoorstel gemeld wordt, omdat de gemeenten het dichtst bij de burger staan en bijna altijd direct of indirect het bevoegd gezag zijn.

Waarom moeten wij als provincie hier nu een rol in spelen? Waarom respecteren wij de lokale autonomie niet? Waarom vertrouwen wij onze collega-volksvertegenwoordigers niet dat zij dit item zelf op een goede wijze ter hand nemen? Vooral veel vragen en vooralsnog weinig antwoorden.

Ik hoop van harte dat de heer Leenders deze antwoorden alsnog kan geven, want ik ben ervan overtuigd dat de intentie van zijn voorstel zeer goed is en ik wens hem een succesvolle eerste termijn toe.

De **voorzitter**: Het reglement van orde voorziet desgewenst in een woordvoering door het college. Die wens is er. Ik geef het woord aan de heer Pauli.

De heer **Pauli** (GS;VVD): Voorzitter. Namens het college van GS sluit ik mij van harte aan bij de waarderende woorden voor het feit dat een Statenlid met een initiatiefvoorstel komt. Ik wil daarbij opmerken dat ik met de heer Leenders een paar goede inhoudelijk diepgaande gesprekken heb gehad. Ik weet hoe zuiver hij in dit onderwerp zit en hoe betrokken hij zich voelt bij de Brabantse samenleving. Wat dat betreft is er uitsluitend sprake van zeer goede bedoelingen maar je kunt natuurlijk van mening verschillen. Het college vindt dat wij met het onderwerp "Veerkrachtig Bestuur" goed op weg zijn. Er ligt een prachtige visie die unaniem -- en dat is heel bijzonder -- door alle bestuursleden van de Vereniging van Brabantse Gemeenten volledig onderschreven wordt. Wij hebben het vertrouwen dat deze visie Brabant de komende jaren sterker kan maken op de Brabantse manier; wij willen een kleine overheid zijn die stimuleert, die service biedt, die zich richt op de kerntaken en vooral veel ruimte biedt voor maatschappelijke vernieuwing en maatschappelijke experimenten. Ik citeer de woorden die de voorzitter van de VBG, mevrouw Ida Adema, nog maar twee weken gebruikte toen wij als college van GS met haar spraken: "Het gaat zo snel en zo goed in die Brabantse samenleving. Er ontstaan zoveel initiatieven dat je tegenwoordig als gemeentebestuur al blij mag zijn dat je überhaupt mee mag doen."

Het college van GS gelooft dus niet dat het probleem echt zit in van onderaf en dat provincie moet bedenken hoe de democratie te bevorderen, maar dat het vooral gaat om een verbetering van de veerkracht tussen provincie en gemeenten. Wij moeten vooral kijken hoe gemeenten proactief in staat zijn aan de inhoudelijke opgaven voor de komende jaren te voldoen en ondertussen heel veel ruimte bieden aan initiatieven. Nogmaals: de basistaak op orde. De gemiddelde Brabantse burger heeft in onze beleving vooral behoefte aan een gemeentebestuur dat stabiliteit in huis heeft -- dat geldt ook voor het provinciebestuur -- en op een Brabantse wijze heel veel ruimte biedt. Daarbij past geen top-down benadering. In Brabant doen wij dat met elkaar. Dat doen wij in Brabantstad, dat doen wij in maatschappelijke groepen, dat doen wij op het gebied van kennis en onderzoek en met onze steunfuncties. In Brabant weten wij horizontaal en verticaal op basis van respect en initiatief te verbinden.

Ik geloof dat ondanks de goede bedoelingen van de heer Leenders, de timing van dit initiatiefvoorstel niet goed is. De VBG is namens alle gemeenten uitgebreid bij het proces betrokken. Alle gemeenten bekijken op dit moment de inhoudelijke opgaven. Zij komen in het voorjaar allemaal met een notitie waarin zij die beschreven hebben en aangeven volgens welke scenario's zij die denken op te lossen. Daarin zitten bikkelharde prioriteiten inzake decentralisatie van de taken. Dat is de grote maatschappelijke opgave waarvoor wij staan. Het voorstel doet op dit moment geen recht aan het proces en ook niet aan feit dat het werkelijke probleem ergens anders zit.

Last but not least. Mevrouw Kerkhof heeft het uitgebreid en uitstekend beschreven. De doe democratie is prachtig aanwezig in Brabant. Er is geen provincie in Nederland waar de doe democratie, het vormen van netwerken en het ontplooiën van initiatieven zo krachtig gestimuleerd wordt als in de provincie Brabant. Kijkt u hoe mijn collega Van Haaften de afgelopen maanden bezig geweest is met allerlei projecten met kleine gemeenschappen en kleine kernen, die misschien ogenschijnlijk de grootste problemen hebben omdat zij niet beschikken over de professionaliteit van de grote gemeentebesturen. Dat gaat uitstekend, er komen prachtige initiatieven tot stand. Die kwaliteit willen wij graag blijven koesteren in Brabant.

Voorzitter. Het college van GS vindt het voorstel van de heer Leenders een mooi initiatief maar niet passend in de opgave en bij het moment waar wij nu staan.

De **voorzitter**: De indiener van het voorstel heeft mij een kwartier schorsing gevraagd om zijn antwoord aan uw Staten voor te bereiden. Ik stel voor dat wij die schorsing combineren met het drinken van een kopje koffie met een beschuit met muisje, want Wouter van der Staak van de fractie van de SP is deze zomer vader geworden van Sacha, een mooie zoon. Wij hebben hem al op internet zien figureren. Als ik goed geïnformeerd ben, zijn zowel moeder als zoon aanwezig om bewonderd te worden, waarbij overigens de nadruk op de baby gaat liggen

De vergadering wordt van 10.20 uur tot 10.35 uur geschorst

De heer **Leenders** (PvdA): Voorzitter. Ik dank alle fracties en hun woordvoerders voor hun -- zal ik opbouwende zeggen? -- woorden.

Ik begin met een felicitatie aan het college van GS voor zijn visie "Leiderschap en dienstbaarheid samen op weg naar een veerkrachtig bestuur in Brabant". De

kernwoorden in deze visie zijn: slagkracht, democratie, experimenteerruimte, schakelkracht en betrokkenheid.

Waarom deze felicitatie? De Partij van de Arbeid steunt deze visie volledig en is blij met de proactieve houding die in deze visie tentoongesteld wordt. Ook GS geven er blijk van zich zorgen te maken over de betrokkenheid van de burgers. Ik wil even enkele punten uit de visie citeren. "In hoeverre voelen burgers zich nog vertegenwoordigd door de overheid?" (Pagina 9). "Anderzijds willen wij het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger organiseren en nieuwe vormen van lokale democratie ontwikkelen." (pagina 17). "Als blijkt dat de genoemde standaardoplossingen onvoldoende uitkomst bieden, willen wij als provincie graag ruimte bieden om te experimenteren. Als dit niet binnen de huidige wet- en regelgeving mogelijk is, zullen wij daarvoor in contract treden met de minister van Binnenlandse Zaken." (pagina 19). "En wij nodigen gemeenten dan ook nadrukkelijk uit om samen met ons buiten bestaande kaders te denken. Wij creëren in dit kader dan ook zoveel mogelijk experimenteerruimte" (pagina 25). "Het vergroten en de effectiviteit van het democratisch draagvlak zijn belangrijke doelstellingen." Kortom, GS spreken van een dubbelopgave die de provincie aan wil gaan samen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en het maatschappelijk middenveld.

De heer Van Gruijthuijsen sprak in zijn betoog over de burgers. Wij zijn het woord "burgers" in het voorstel maar een enkele keer tegengekomen. De provinciale rollen zijn overigens mooi benoemd op pagina 37. Een van de vijf focusvragen die wordt meegegeven aan gemeenten betreft democratische legitimatie. Ik verwijs naar pagina 43: "Draagt de gemeentelijke toekomstvisie voldoende bij aan de bevordering van democratische legitimiteit?" GS willen van visie naar actie en nodigen gemeenten, bestuurlijke organisaties en het maatschappelijk middenveld uit om samen te werken. Op dit punt scheiden zich wellicht onze wegen. Tot nog toe zijn wij het niet voor 100% maar voor 200% eens met GS. Waar scheiden zich dan de wegen tussen de visie en het initiatiefvoorstel?

Het is eigenlijk maar een beetje. Wij richten ons op gemeenteraden als gekozen vertegenwoordigers van de burgers, want zij zijn degenen die de democratie maken, zij zijn door de burgers gekozen. Wat ons betreft komen die wegen overigens weer samen als GS ons voorstel geheel of gedeeltelijk overnemen en gebruiken bij de uitwerking van de visie.

De gemeenteraden, de leden van de gemeenteraden, de democratisch gekozen volksvertegenwoordigers komen in de visie van GS volgens mij op geen enkele wijze naar voren. Als wij de visie lezen en interpreteren op onze manier -- interpreteren is ook een vak, zo heb ik gemerkt in de bijdragen van de geachte collega's -- kunnen wij concluderen dat wij het eens zijn. Daarvoor hebben wij wel eerst een meerderheid nodig in deze Staten, maar wij zien dat wij die niet zullen krijgen. Wij kunnen ons initiatiefvoorstel vrijwel een op een leggen op de visie van GS. Dan moet mij toch de vraag van het hart in hoeverre de coalitiepartijen of een meerderheid in deze Staten de visie van GS delen of wellicht niet delen, want volgens mij verschillen wij nauwelijks van mening.

Waar gaat het ons om? Wat is het eigenlijke doel van het initiatiefvoorstel? Wij willen de afstand tussen burger en politiek verkleinen, de positie van de burgers versterken en volgens ons behoeft de democratie nadrukkelijk modernisering. De overwegingen zijn genoemd in het voorstel, ik zal die niet herhalen, zij zijn ook in de bijdragen van de collega's nadrukkelijk naar voren gekomen.

Ik wil toch een paar citaten geven. De Belg Van Reybrouck zegt in een van zijn boeken: "Er is iets vreemds aan de hand met de democratie. Iedereen lijkt ernaar te verlangen maar niemand gelooft er nog in." In Zomergasten zei hij "Het dak van de democratie lekt verschrikkelijk." Onze commissaris van de Koning en bestuurskundige Van de Donk zei op het IPO-congres: "Thorbecke was een organisch denken maar de metafoor van zijn huis zit ons al jaren dwars." Het kenmerk van een organische denker is dat hij meebeweegt met ontwikkelingen. Thorbecke zou als organisch denker de eerste zijn geweest die zijn huis op dit moment zou verbouwen.

Wij vragen in dit initiatiefvoorstel niets anders dan het repareren van het dak, het huis verbouwen, een stukje in de onderste of misschien moet ik wel zeggen de bovenste laag van het democratische gebouw. Wij moeten gemeenteraden steun bieden en samen met hen zoeken naar mogelijkheden om de democratie lokaal te versterken. Zoek naar financiële, morele en inhoudelijke steun bij de minister. Maak een steunprogramma en verwerk de kosten. Op het moment dat je iets wilt bieden, moet je dat ook opnemen in de begroting, in dit geval in de begroting van 2015.

De collega's wekken af en toe de suggestie dat dit initiatiefvoorstel top-down zou zijn. Overigens is dat een kwestie van interpretatie, maar ik ben wel benieuwd waar zij dat hebben gelezen. Gedeputeerde Pauli refereerde al aan de wijze waarop wij als Partij van de Arbeid al 1,5 jaar hiermee bezig zijn. Wij hebben uitgebreid gesproken met mensen in de samenleving, met gemeenteraden, met het maatschappelijk middenveld, met het bedrijfsleven, zorginstellingen etc. over hoe zij aankijken tegen de democratie en dan vooral op lokaal niveau. Daaraan hebben wij ons initiatiefvoorstel ontleend. Het is niet achter het bureau bedacht, zeker niet top-down, het is een gevolg van alle gesprekken die wij hebben gehad.

Wij hebben in het kader van dit initiatiefvoorstel heel veel positieve reacties gehad uit de samenleving naar aanleiding van een kort artikel in het Brabants Dagblad en een opiniestuk dat wij in de zomervakantie hebben mogen publiceren. Een wethouder van een kleine gemeente zegt tegen mij: dat is precies wat wij nodig hebben, dat stukje steun van de provincie. De voorzitter van een aantal burgerinitiatieven in de gemeente Oisterwijk die spreekt over het Oisterwijks model van de doe democratie: "Samen sterk op zijn Brabants", zegt tegen mij: je begrijpt dat ik jouw interesse en mogelijk actie toejuich; het zou geweldig zijn als de doe democratie daardoor een veel grotere rol krijgt in onze mooie provincie.

Er zijn ook reacties van buiten de provincie. Een ambtenaar van de gemeente Amsterdam waar men experimenteert met buurtrechten heeft mij benaderd. Hij was ingefluisterd door een ambtenaar van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het is het op Engelse ervaring gebaseerde principe om initiatiefnemers in buurten rechten te geven taken in de publieke sfeer op te pakken, over te nemen of van nieuwe creatieve impulsen te voorzien, met als doel om de leefbaarheid in buurten en wijken te behouden en te versterken. Voorzitter, dat soort bewegingen zouden wij willen steunen.

Ik ben de afgelopen week een citaat tegengekomen dat ik ook graag even wil voorlezen. "Het parlementair democratisch bestel kraakt in zijn voegen. Burgers hebben ondanks hun stemrecht en hun volksvertegenwoordigers steeds minder stemrecht en pikken dat niet langer. Mensen zijn steeds meer op zoek naar alternatieven die hun structurele zeggenschap en controle garanderen in plaats van slechts eens in de vier jaar een heel klein beetje. In Brazilië wordt al tien jaar geëxperimenteerd met *democracia participativa*." Dit komt uit een blog van 7 oktober 2011 (deze bestuursperiode) van onze zeer

gewaardeerde collega Veerle Slegers van de SP. Ik kan mij niet voorstellen dat mevrouw Slegers niet 100% nee 200% achter ons initiatiefvoorstel staat, want juist dat willen stimuleren.

Ten slotte de reactie van de minister van Binnenlandse Zaken die met ons het gesprek wil aangaan over mogelijke steun -- ook financiële steun, maar eigenlijk is dat niet zo belangrijk, het gaat vooral om inhoudelijke en morele steun -- vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Voorzitter. Waarschijnlijk komt het er niet van. Ik wil hier nog even iets zeggen over het proces.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik vind het een heel betoog van de heer Leenders en ook een goed verweer tegen de gemaakte opmerkingen. Wij voelden ook wel dat sommige dingen gechargeerd zijn en uit hun verband gerukt. Het is goed dat de heer Leenders dit recht heeft getrokken. Wij misten echter voorbeelden. Nu komt hij met een aantal praktijkvoorbeelden. Bedoelt hij daarmee te zeggen dat onderdeel 1 van het initiatiefvoorstel -- het verzamelen van ideeën -- eigenlijk niet heel veel werk hoeft te zijn?

De heer **Leenders** (PvdA): Ik denk niet dat het veel werk hoeft te zijn, want er gebeurt al zo ongelooflijk veel in de samenleving. Eigenlijk zou dit een extra stimulans moeten zijn. Wij hebben juist geen concrete voorstellen uitgewerkt omdat wij niet iets top-down willen opleggen. Op het moment dat je voorbeelden noemt in het voorstel lijkt het alsof het daar om zou gaan. Wij wilden met de voorstel juist naar de lokale democratie, naar de gemeenteraden gaan en luisteren naar waar zij behoefte aan hebben. Er gebeurt al ontzettend veel, maar dit zou een extra stimulans kunnen zijn. Gemeenteraden als gekozen volksvertegenwoordigers zouden wat ons betreft de ingang zijn.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ik heb gevraagd of het niet veel werk hoeft te zijn om dat die informatie te verzamelen.

De **voorzitter**: Dat was inderdaad uw vraag.

De heer **Leenders** (PvdA): Dit voorstel betekent geen revolutie. Het is bedoeld als een steuntje en een kleine stap in de goede richting: geen revolutie maar met kleine stappen naar een betere wereld.

De **voorzitter**: Mag ik u vragen tot een afronding te komen?

De heer **Leenders** (PvdA): Gelukkig is onze partij geen partij van wilde ideeën en luchtftietserij. De heer Pauli gaf dat ook al aan. Ik heb regelmatig met de heer Pauli hierover overleg gevoerd. Wij hebben uitgebreid onze oren te luisteren gelegd in de samenleving. Wij sonderen onze ideeën en willen graag zo veel mogelijk input om de voorstellen zo goed mogelijk te maken. Om die reden hebben wij overleg gevoerd met heel veel partijen. Om die reden ook hadden wij het voorstel graag behandeld in de commissie voor Economische Zaken en Bestuur (EZB) op 12 september jongstleden. Wij wisten immers dat er bedenkingen waren en wilden die uitermate serieus nemen. De bespreking in de commissie EZB was bedoeld om de input van collega's -- eigenlijk het rondje dat wij zojuist hebben gehad -- vandaag mee te kunnen nemen in een mogelijk

bijgesteld voorstel. Helaas is dat niet gebeurd. De coalitiepartijen hebben eenzijdig besloten om deze commissievergadering niet door te laten gaan. Er is ook met mij overleg gevoerd en ik heb aangegeven dat ik wél wilde dat die vergadering doorging, juist om die reden. De coalitiepartijen wilden de moeite echter niet nemen om af te reizen naar Oss omdat dit het enige agendapunt was. Dat heeft ons bijzonder teleurgesteld.

In het proces naar vandaag hadden wij ook een afspraak met de minister van Binnenlandse Zaken en zijn ambtenaren op 24 september. Ik dacht namelijk als wij op 12 september feed back krijgen in de commissie dan gaan wij eens praten met het ministerie en komen wij met een uitgebalanceerd voorstel naar de Statenvergadering van vandaag.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Leenders, ik vind het jammer dat u hier uw teleurstelling uitspreekt. Ik denk dat u toch wel merkt dat wij uw initiatiefvoorstel serieus nemen, dat wij bereid zijn om er vandaag alle tijd en aandacht aan te schenken die het verdient. Als wij het in de commissie besproken hadden, was het vandaag misschien een hamerstuk geweest. Nu hebt u een openbaar debat, waaraan elke fractie volop meedoet. Ik vind het jammer dat u dát teleurstellend vindt.

De heer **Leenders** (PvdA): Ik vind dat inderdaad nadrukkelijk teleurstellend omdat in het proces om te komen naar een zo goed mogelijk resultaat met een zo breed mogelijk draagvlak, ook in dit democratisch apparaat, een behandeling een in commissievergadering belangrijk is. Wij hebben niet voor niets commissievergaderingen. Die zijn er om zaken met elkaar te wisselen, naar elkaar te luisteren en te kijken hoe je voorstellen kunt verbeteren. Daar ging het ons om. Het gaat niet perse om het mogelijk voeren van het publieke debat waarbij de pers uitgebreid aanwezig is. Het gaat in eerste instantie niet zozeer om ons te profileren, nee, wij willen met goede voorstellen komen waardoor wij in Brabant vooruitkomen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Als wij in Oss ook te berde hadden gebracht wat wij vandaag hier gezegd hebben, wat had de heer Leenders willen aanpassen zonder het fundament van zijn voorstel onderuit te halen?

De heer **Leenders** (PvdA): Dat weet ik niet. In ons bestel met commissie- en Statenvergadering krijg je de gelegenheid om even na te denken, om met elkaar van gedachten te wisselen en over alternatieven te praten. Wij hebben de tijd en de kans niet gehad om daarover na te denken. Ik weet het dus niet, maar misschien waren wij met een heel mooi ander type voorstel gekomen. Dat zou ik mij goed kunnen voorstellen, maar misschien ook niet, dan hadden wij het ingetrokken en vandaag iets eerder naar huis gekund.

Mevrouw **Slegers** (SP): Ik heb een goed tegenvoorstel voor de heer Leenders. Ik herinner mij dat de PvdA in Tilburg eerder door de SP gestarte experimenten met lokale democratie schrapte zodat deze partij weer in de coalitie kwam. Ik ken die SP-bestuurders nog wel. Die zijn niet zo heel ver weg. De heer Leenders kan misschien die mensen eens opzoeken en in de wandelgangen informeel met hen een gesprek aangaan. Misschien kunnen wij dan toch nog tot een leuk vergelijk komen!

De heer **Leenders** (PvdA): Dat lijkt mij een heel goed voorstel. Laten wij dat samen oppakken, mevrouw Slegers.

Ik heb al een aantal dingen gezegd in reactie op de verschillende bijdragen. Van de top-down benadering waarover de heer Van Gruijthuijsen en ook anderen hebben gesproken, wil ik ver afstand van nemen. Ik hoop dat ik ook door de toelichting op het proces dat wij doorlopen hebben om tot dit voorstel te komen, de Staten overtuigd te hebben dat van een top-down visie in dit voorstel volstrekt geen sprake is.

De heer Heijmans zegt: kijk eerst naar de eigen en vraagt of wij hun moeten voorhouden hoe het moet. Nee, natuurlijk niet! Dat anticipeert immers weer op een top-down benadering. Ik hoop dat ik hierover voldoende overtuigend ben geweest.

Tegen mevrouw Spierings van de fractie van D66 zeg ik dat de uitdaging zou hebben kunnen zijn: laat maar eens blijken dat de gemeenteraden dit niet willen omdat zij dit ervaren als een top-down benadering.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Wat mij echt niet duidelijk wordt, is wat wij als Provinciale Staten de gemeenteraden te bieden hebben behalve geld.

De heer **Leenders** (PvdA): Ik ben op dit punt bewust wat vaag gebleven. Dat is ook nadrukkelijk de bedoeling omdat wij het niet van bovenaf willen opleggen maar in overleg willen gaan met gemeenteraden om te kijken waaraan zij behoefte hebben. Wij noemen het steun en hoe die steun eruit gaat zien, zal blijken uit de eerste fase van het voorstel.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Leenders, denkt u dat gemeenteraden ons niet weten te vinden als zij behoefte hebben bijvoorbeeld aan wijziging van verordeningen? Wetten kunnen wij niet wijzigen. Ik snap best uw bedoeling, maar wij zijn niet het orgaan en wij hebben niet de bevoegdheden om serieus met gemeenteraden om de tafel te gaan zitten over de vraag hoe wij de lokale democratie kunnen verbeteren. Als er één orgaan is dat bij de bevolking weinig draagvlak heeft, is dat de provincie. Toch?

De heer **Leenders** (PvdA): Ik wil de heer Heijmans een tegenvraag stellen. In het begin van mijn betoog heb ik aangegeven dat in de visie van GS die wij voor 200% onderschrijven, feitelijk dezelfde dingen staan als in ons initiatiefvoorstel. Het enige verschil is inderdaad dat wij ons richten op de wettelijk gekozen volksvertegenwoordigers op het lokale niveau en dat komt in de visie niet zo nadrukkelijk naar voren. Dat zou een aanwinst kunnen zijn voor de visie.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De heer Leenders zegt dat de visie van GS voor 200% aansluit bij zijn initiatiefvoorstel. Ik heb in eerste termijn aangegeven dat wij al in het begin van deze bestuursperiode gestart zijn met Veerkrachtig Bestuur. GS hebben al in maart aangekondigd dat zij rondom de zomer zouden komen met een visie. Waarom komt er dan toch een initiatiefvoorstel in plaats van het onderwerp naar voren te brengen in het kader van Veerkrachtig Bestuur?

De heer **Leenders** (PvdA): Daar kan ik heel duidelijk over zijn. Omdat wij niet wisten wat er in de visie zou staan. Wij weten pas vanaf vorige week donderdag hoe de visie er uitziet. Ik heb overigens met blijheid geconstateerd dat de gesprekken die ik met de heer

Pauli heb gehad, op de een of andere manier in die visie zijn neergedaald. Daar ben ik heel blij om.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dan had het toch veel natuurlijker geklonken als de heer Leenders zijn opvattingen had neergelegd bij de bespreking van die visie?

De heer **Leenders** (PvdA): Dat heb ik ook gedaan. Daarom ben ik ook blij dat ik daarvan dingen terugvind in de visie. Onze opvatting is dat de visie nog net iets sterker kan zijn als het initiatiefvoorstel omarmd zou worden en zou worden gebruikt bij de uitwerking van die visie.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Wij zitten hier in de Staten. De uitstraling van de Staten op de burgers in Noord-Brabant is voor sommigen niet al te groot. Waarom starten wij met gemeenten en proberen wij niet eerst hier de vernieuwende democratie in te voeren en allerlei vernieuwende activiteiten te ontplooiën waardoor burgers het idee krijgen: kijk eens aan, zo hoort het!

De heer **Leenders** (PvdA): Dat is een goede vraag, voorzitter. Ik wacht het initiatiefvoorstel van 50PLUS met heel veel belangstelling af. Ik zou zeggen: laten wij vooral niet te veel met onszelf bezig zijn maar ons naar buiten richten. Ik ben benieuwd. Ik zal het op iets grotere afstand wellicht toch met heel veel belangstelling volgen.

De heer **Van Hattem** (PVV): De heer Leenders wacht een initiatief van 50PLUS met belangstelling af, maar wij hadden natuurlijk ook een heel mooi initiatiefvoorstel voor een referendumverordening. Daarin is de heer Leenders destijds niet meegegaan. Daarom verbaast het mij nog steeds dat hij nu met dit voorstel komt terwijl hij destijds het referendum naast zich neer heeft gelegd. Waarom niet gewoon het referendum als de heer Leenders de burger er zo optimaal mogelijk bij wil betrekken en centraal stellen?

De heer **Leenders** (PvdA): Het referendum is een van de instrumenten die je zou kunnen gebruiken om burgers meer te betrekken. Als dat een instrument, mogelijk in aangepaste vorm, door gemeenteraden zou worden gewenst, zou dat heel goed kunnen, maar niet op basis van het voorstel van de heer Van Hattem van destijds.

Mevrouw Brunklaus stelde een vraag over het budget. Ik heb geen idee, mevrouw Brunklaus, daarom stellen wij voor om eerst te gaan onderzoeken en vervolgens kijken of wij daarvoor in het najaar een post kunnen bedenken op de begroting 2015.

Ik kom tot een conclusie. Dit voorstel heeft onvoldoende draagvlak in deze Staten. Het zal het daarom niet halen. Wij gaan er daarom niet meer tijd aan besteden dan hoogstnoodzakelijk is. Ik hoop dat wij hebben aangetoond wat de bedoeling is. Wij zijn heel blij dat wat wij met dit initiatiefvoorstel hebben beoogd, voor een heel groot deel is neergedaald in de visie van GS. Ik kondig bij dezen aan dat wij het voorstel intrekken.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat het voorstel is ingetrokken en derhalve geen deel meer uitmaakt van de beraadslaging.

Afscheid van de heer Leenders

De **voorzitter**: Beste collegae, maar vooral beste Henk, beste Anja, jouw echtgenote, en Renée, jouw dochter, die intussen zijn binnengekomen.

Het is een bijzondere dag om meerdere redenen, maar een daarvan is toch dat jij ons vandaag als collega in deze Staten gaat verlaten. Je hebt sinds 10 maart 2011 deel uitgemaakt van de fractie van de Partij van de Arbeid in onze Staten en sinds 18 april vorig jaar mocht je die fractie als voorzitter leiden.

De reden van jouw afscheid is dat je op 10 september beëdigd bent als lid van de Tweede Kamer als opvolger van de tot voorzitter van de SER gekozen Mariëtte Hamer. Jij gaat haar plaats in die fractie innemen.

Wij nemen afscheid van je na een lange periode. Je was tussen 3 september en 11 december 2013 ook al lid van de Tweede Kamer. Je bent dus wat heen en weer aan het bewegen tussen Den Haag en Brabant. Je hebt gezegd dat je om de regionale belangen zuiver te kunnen dienen, echt hebt moeten kiezen tussen het Statenlidmaatschap en het Kamerlidmaatschap. Ik weet dat je ermee geworsteld hebt en dat het geen gemakkelijke keuze is geweest. Misschien is die keuze makkelijker geworden door het feit dat je wist dat je een goede opvolger had in je fractie in de persoon van Stijn Smeulders. Hij heeft het fractievoorzitterschap inmiddels op zich genomen.

Gemakkelijk is het echter niet geweest. Misschien heeft het iets te maken met je achtergrond als wetenschapper in de sfeer van het gezondheidsbeleid, waardoor je gewend was lang na te denken over problemen. Je hebt het niet zomaar even besloten, het heeft echt wat kruim gekost. Dat heeft misschien ook te maken met het feit dat je, hoewel oorspronkelijk uit Gelderland afkomstig, intussen zeer aan het Brabantse verknocht bent. Je bent al eerder in Breda politiek actief geweest. Je was vier jaar lid van de gemeenteraad. Daarnaast heb je ook veel werk verricht in Brabant door je bemoeienissen met de sectoren zorg en welzijn. Je hebt daarin niet alleen professioneel gewerkt, je hebt ook bestuurlijke verantwoordelijkheid gedragen in alle bijzondere vormen van democratie die er naast de politieke democratie zijn. Allerlei platforms heb je voorgezeten. Je bent ook als burger betrokken geweest op manieren die misschien niet formeel politiek zijn maar feitelijk wel deel uitmaken van wat wij de maatschappelijke democratie zouden kunnen noemen.

De politieke democratie heeft nu echt je hart gestolen. Toen je hier binnenkwam heb je duidelijk gezegd dat je het een uitdaging vond om het PvdA-geluid niet alleen binnen de Statenzaal maar ook daarbuiten te laten horen. Net zei je het ook weer: Wij moeten meer naar buiten. Op het IPO-congres, waaraan daarstraks al werd gerefereerd, werden provinciebestuurders aangesproken op hun bijzonder opvallende capaciteit te zwemmen zonder te spatten. Dat is een buitengewoon ontwikkelde kerncompetentie: op de achtergrond stil belangrijk werk doen. In de huidige mediademocratie, zo heeft mijn collega Ank Bijleveld als voorzitter van de Kompasgroep voor het provinciale werk gezegd, moeten wij misschien af en toe eens een bommetje maken zodat de burgers zien waar wij als provinciebestuurders het verschil weten te maken. Dat geldt voor het dagelijks bestuur en dat geldt voor het algemeen bestuur. Als wij dat niet kunnen uitleggen, gaan die burgers terecht vragen stellen bij nut en noodzaak van het provinciaal bestuur. Het is niet aan die burger maar aan ons om uit te leggen dat wij dat verschil inderdaad maken. Dat vraagt inderdaad af en toe naar buiten gaan, zien wat er gebeurt

en dat betekent dat wij dit soort vergaderingen misschien om die reden alleen al niet zo lang moeten laten duren. Het feit dat je net het voorstel introk met als medeargument geen poespas te willen organiseren, siert je. Zo heb ik je ook persoonlijk leren kennen, Henk. Je bent iemand die de democratie serieus neemt en dus ook wil bewaken dat het echt om de inhoud gaat en niet om de procedures eromheen als die geen belang dienen. Je bent in die zin ook een zeer pragmatisch mens. Je kijkt door de procedures heen naar wat de bedoeling was. Dat siert je,

Je hebt net een initiatiefvoorstel ingetrokken omdat het geen steun had, maar misschien mag je toch tevreden zijn over het feit dat hier een ander initiatiefvoorstel van jou wel is aangenomen. De besluitvorming daarover is bijna afgerond.

Je bent nadrukkelijk met het thema democratie bezig. Jij was met collega Hageman van de fractie van D66 een van de initiatiefnemers om als Staten samen met professor Teisman eens na te denken over de vraag hoe wij onze democratische processen en procedures verbinden met de orde van de nieuwe tijd; een onderwerp dat inderdaad ook in dat IPO-Kompas nadrukkelijk op de agenda is gezet. Ik vraag daarvoor toch eens uw aandacht. Ik zou er als Brabants commissaris in ieder geval erg trots op zijn als wij erin zouden slagen om de praktijken die wij al hebben eens wat meer in de etalage te zetten. Onze alliantiepartners, onze gebiedsregisseurs in ambtelijke zin, moeten goed aangesloten zijn bij wat wij hier in de Staten als politiek werk doen om dat op vernieuwende manieren vorm te geven. Jij bent degene, Henk, die het initiatief genomen heeft om ons daarin de weg te wijzen en het op de agenda te zetten. Je initiatiefvoorstel is nu ingetrokken maar het debat over de toekomst van onze democratie gaat voort. Ook de opmerking van de heer Mondriaan "Zouden wij niet eens naar onszelf moeten kijken" is mij uit het hart gegrepen. Het is belangrijk om aan Brabant uit te leggen dat wij ook in democratisch opzicht en in het kader van besluitvorming een innovatieve provincie willen. Jij hebt met Jeroen Hageman het initiatief genomen en jullie hebben dus iets gekiemd in deze Staten. Daarom is je rol hier niet uitgespeeld, ondanks het feit dat je nu weggaat. Wij zullen nog van je horen. Je maakt het ook heel persoonlijk omdat je voortdurend precies die vragen stelt. Waarom deden wij het ook weer? Welk belang dienen wij hier? Dat heb je goed gedaan!

Maar nu naar Den Haag. Ik zei al dat het een worsteling geweest is. In de brief die je aan mij schreef en die u allen hebt gezien, heb je gezegd dat je gelooft dat uiteindelijk de keuze voor Den Haag ook een keuze voor Brabant kan zijn en dat je daar de belangen zonder last -- maar wel met ruggenspraak, zou ik zeggen -- kunt behartigen. Het is goed Brabantse parlementariërs te hebben. Wij zien immers vaak dat wat wij hier doen misschien niet voldoende op het netvlies van de al genoemde Haagse dubbelwandige kaasstolp staat. Met het gaan doorbreken daarvan, wensen wij je buitengewoon veel succes. Overigens wil ik er wel op wijzen dat je tot nu toe vooral bent opgevallen door vragen over asbest in een school in Zwolle. Dat is mooi, Henk, maar in Brabant is genoeg aan de hand om in de Kamer te agenderen! Laten wij het belang van het zojuist besproken onderwerp niet vergeten.

Heel serieus, Henk, ik weet dat je het buitengewoon lastig hebt gehad met die keuze. Ik snap dat heel goed, want Brabant mogen dienen is uiteindelijk toch het mooiste wat er is. Je gaat het nu in Den Haag doen en wij wensen je daarbij veel succes.

"Brabant is nog niet van mij af", heb je gezegd; wij ook nog niet van jou, hoop ik, en jij nog niet van ons. Dat weet ik zeker.

Ik wil je vragen de bij een afscheid traditioneel aanwezige roemer en bloemen in ontvangst te nemen. Mijn collegae in de zaal weten hoe wij doorgaans hartelijk uitdrukking geven aan onze dankbaarheid voor jouw rol hier. Applaus!

De voorzitter overhandigt de heer Leenders de Roemer en een bos bloemen

(applaus)

De heer **Smeulders** (PvdA): Henk, het is mij een eer om als jouw opvolger je te mogen toespreken nu je afscheid neemt van onze fractie en van de Brabantse Staten.

Na een carrière in de gezondheidszorg, het onderwijs en de consultancy stapte je in 2006 als succesvolle ondernemer over naar de lokale politiek in jouw stad Breda. Ik begin met Breda omdat daar al duidelijk werd wat voor politicus jij bent. In Breda was je als gemeenteraadslid nieuw in de politiek maar zeker geen onbekende met je grote netwerk in de stad. Jij hebt in vier jaar goede dingen gedaan voor de stad maar je was ook een raadslid dat de kwaliteit had om over de grenzen van de gemeente heen te kijken. Jij was toen al nadrukkelijk bezig met de regionale werkgelegenheid en de samenwerking tussen de gemeenten in West-Brabant. Na vier jaar ging je op zoek naar andere uitdagingen en werd je voorzitter van de commissie die het verkiezingsprogramma voor de Statenverkiezingen van 2011 schreef. In de programmacommissie kwamen Antoinette, jij en ik elkaar voor het eerst tegen en hadden direct een klik met elkaar. Daar is eigenlijk de start gemaakt voor de nieuwe fractie die wij na de verkiezingen werden en waar jij onderdeel van uitmaakte.

Denken over het programma inspireerde jou om je te kandideren als Statenlid en gezien de drive om wat te betekenen vooral voor jouw regio West-Brabant, was dit echt een logische stap. Als Statenlid werd je na de verkiezingen woordvoerder handhaving en daarbij viel je werklust direct op. Je dook diep in de dossiers. Handhaving werd een onderwerp waarover in de fractie flink werd gediscussieerd. Je houdt er namelijk van om te prikkelen en je nam regelmatig standpunten in die voor PvdA-begrippen behoorlijk liberaal waren. Dat was een garantie voor stevige discussies, dat kan ik u vertellen! Jij had plezier in de portefeuille. Je werd ook al snel vicefractievoorzitter. Eigenlijk ging je als een speer in deze Staten want een jaar later werd je vanwege het vertrek van Annegien onze fractievoorzitter. Daarbij kreeg je ook een nieuwe portefeuille: bestuur. Dat was echt een kolfje naar je hand. Je hebt je vooral vastgebeten in de bestuurskracht van gemeenten en dat is uitgemond in het initiatiefvoorstel dat wij zojuist in de Staten besproken hebben.

Je had nooit verwacht dat je Kamerlid zou worden toen je je in 2012 kandideerde en op de 47st plek van de lijst terechtkwam. Je was eigenlijk gewoon lijstduwer! Na de fantastische verkiezingsuitslag en onze deelname aan het kabinet -- je ziet maar hoe het kan lopen in de politiek -- zat het Kamerlidmaatschap er al een tijdje aan te komen. Met het oog daarop heb je medio vorig jaar al meer afstand genomen van je bedrijf. Daardoor had je meer tijd voor andere zaken zoals je familie, je kleinkinderen niet te vergeten, en voor je hobby motorrijden. Al snel kwam met het vervangende Kamerlidmaatschap dat je eind vorig jaar drie maanden hebt vervuld, een nieuwe uitdaging op je pad. Van dichtbij heb ik gezien hoe je binnen drie maanden de effecten van de veehouderij op de volksgezondheid in Den Haag op de agenda hebt gezet en hoe je genoot van het Kamerlidmaatschap. Ik kan mij nog herinneren dat Henk en ik aan de vooravond van een

Statenvergadering in de plenaire zaal van de Tweede Kamer zaten om het wetsvoorstel Wijziging van de wet op de dierproeven te bespreken. Ik kan getuigen dat hij het die avond hartstikke goed deed. Dat was een fantastisch moment.

De periode van dat vervangende Kamerlidmaatschap heb je uitstekend weten te combineren met het fractievoorzitterschap. De fractie heeft er echt weinig van gemerkt dat jij druk doende was in Den Haag. Toen die periode echter voorbij was, vond je wel dat je iets moest inhalen in Provinciale Staten. Dat typeert jou. Wij hebben het gemerkt want je hebt dit jaar ontzettend hard gewerkt voor de fractie. Dat heeft geresulteerd in twee initiatiefvoorstellen. De commissaris refereerde daar al aan. In de voorbereiding sprak je met specialisten maar ook burgers, je stemde een en ander af binnen onze eigen partij en met andere partijen in de Staten, met GS en met de ambtelijke organisatie. Dit is naar mijn mening een mooi bewijs van het feit dat je niet alleen een goede fractievoorzitter maar ook een zeer gedegen politicus bent.

Dat je gepokt en gemazeld bent, blijkt ook uit een van jou bekende uitspraken in de fractie. Die wil ik graag delen met de Staten. Het is een treffende uitspraak en die typeert jou, Henk. Je zegt namelijk vaak dat politiek niet voor watjes is. Daarin heb je gelijk. Dat weten wij hier allemaal in de Staten. Wij zullen je nog vaak citeren.

Natuurlijk hebben wij ook de andere fractieleden gevraagd hun mening over jou met ons te delen. Daaruit is op te maken dat je een hele warme man bent, die persoonlijk bij de fractieleden betrokken is; een fractievoorzitter die aandacht voor de leden heeft en aan hen uitdrukkelijk kansen geeft om een eigen ruimte te kiezen en hen daartoe ook aanspoort. Onze fractie vindt het jammer dat je de Brabantse Staten achter je laat voor het Kamerlidmaatschap maar heeft uiteraard veel begrip voor je keuze. In onze partij is het zuiver om geen dubbelmandaat te bekleden.

Wij vinden het ook eervol dat een van ons wordt geroepen tot het hoogste ambt in Den Haag. De PvdA-fractie heeft deze periode erg veel kwaliteit in huis, gezien het aantal fractieleden dat wethouder of Kamerlid is geworden. Daar zijn wij trots op. Wij denken ook, Henk, dat jouw Kamerlidmaatschap de PvdA in Brabant nog veel goed kan brengen. De commissaris sprak die hoop ook al uit. Wij hebben met jou een extra vooruitgeschoven post in Den Haag. Dat is super waardevol! Wij verwachten daarvan heel veel, Henk.

Jij en ik zien elkaar sinds je Kamerlid bent nog meer dan daarvoor, dus de lijntjes blijven kort. Je weet dat je adviezen door ons gewaardeerd worden. Wij gaan ervan uit dat je nauw betrokken blijft bij het wel en wee van onze Statenfractie en van de PvdA-Brabant.

Henk, veel plezier in Den Haag. Wij houden op zijn goed Brabants contact. Succes en houdoe!

(applaus)

De heer **Leenders** (PvdA): Als je dit soort toespraakje houdt, mag je mensen bij de voornaam noemen. Wim, dank voor je warme woorden en jij ook, Stijn. Ik denk dat uit de kracht van je verhaal en de wijze waarop je een en ander zegt, wel blijkt wat een fantastische nieuwe fractievoorzitter wij hebben. Dank voor je mooie woorden.

Wim, jij zei het al. Het was inderdaad een dilemma. Ik heb ontzettend genoten van deze Provinciale Staten en dat geldt zowel de inhoud als de mensen. Wij gaan hier echt anders met elkaar om dan in Den Haag het geval is. Ik heb hier ontzettend genoten. Waarom dan weggaan uit dat warme bad van Brabant en Den Bosch? Het zijn twee

dingen. Het is een nieuwe persoonlijke uitdaging. Het is natuurlijk een ontzettende eer om deel uit te mogen maken van dat mooie huis van Thorbecke, hoewel dat, en daarover zijn wij het volledig met elkaar eens, Wim, nadrukkelijk verbouwd moet worden. Het is ook belangrijk dat wij Kamerleden uit de provincie hebben. Ik kreeg vorige week een vraag van een collega in Den Haag. Hij zei: als wij nu eens de reserves van de provincies afkomen, dan kunnen wij in één klap de bezuiniging op de Jeugdzorg goedmaken. Wat vind je daarvan?

Ik denk dat uit deze vraag al blijkt hoe weinig sommige mensen in de Tweede Kamer weten wat de provincie en het provinciale bestuur doen. Het is goed dat er ambassadeurs zijn die daar een plek innemen. Julie zeiden beiden iets over de regionale vertegenwoordiging: Met beide voeten in de Brabantse modder. Ik noem wat thema's: de criminaliteitsbestrijding -- Martijn weet er alles van -- duurzame agrofoodsector, versterking economische regio, natuurbeluid, etc. Het zijn allemaal belangrijke thema's voor de provincie en het is goed dat er iemand vanuit de Brabantse modder zijn stem daar laat horen. Kortom, de keuze voor Den Haag is ook en vooral een keuze voor Brabant. Wim, jij zei het ook al. Mijn hart ligt hier en het Brabantse geluid zal in Den Haag herkenbaar gehoord worden. Laten wij contact houden. Jullie zijn nog niet van mij af!

Ik wil enkele dankwoorden uitspreken aan mijn collega's. Ik kan moeilijk iedereen nalopen maar Mieke, jouw uitbundigheid wat zal ik die missen; de ietwat strenge maar ontzettende aardige Conny, niet alleen de grote kale maar ook de grote vriendelijke reus: Nico. Alexander, een prettige collega, maar toch, Alexander, wel ietsjes minder; de frisse nieuwkomers Annemarie en Patricia, de nadrukkelijk aanwezig Marco, de fijn slijper Martijn en de gezellige "stem met ons mee dan zit je altijd goed" Herman. Dank voor jullie collegialiteit en de warme samenwerking.

Dan kom ik bij GS. Ik loop niet iedereen langs, maar Yves, met jou heb ik toch wel een heel bijzondere band. Wij hebben samen gewerkt aan een goed evenwicht tussen de kansen voor agrarische ondernemingen en de gezondheid van burgers. Met Bert zijn de verhoudingen af en toe gespannen geweest, maar wij hebben ook heel goede gesprekken gevoerd en een heel mooi resultaat bereikt, te weten die mooie visie waarover jij de eerstverantwoordelijke bent. Daar ben ik een beetje trots op. Complimenten daarvoor!

Wim, niet alleen slim, maar ook een inlevend mens waardoor je op handen gedragen wordt, niet alleen door ons maar door de Brabantse samenleving. Wat mij betreft, en ik heb er niets meer over te zeggen, mag Brabant zich in de handen knijpen dat je voor de volgende zes jaar wilt gaan. Dat laatste heb ik inmiddels begrepen uit de media.

De griffie, via Cathalijne, in haar niet aflatende ijver om PS nog beter te steunen in hun belangrijke volksvertegenwoordigende taak: de democratie van Brabant. De ambtenaren die altijd klaar stonden met informatie en mij soms hebben bijgestaan. Ik wil ook de ondersteuning vergeten: de uitstekende catering, de bodes, Mohammed om een voorbeeld te noemen, de geluidsondersteuning etc. En ten slotte mijn eigen fractie met een ontzettend sterke nieuwe leider en met een heel creatieve nieuwkomer. Ik kan jullie verzekeren dat je daarvan nog veel zult horen.

Ik wil afsluiten met een paar uitspraken van mijn kleinkinderen. Mijn dochter Renée vroeg op enig moment aan Isa, de jongste van vier: "Waar gaat opa werken?" Ze zei: "In de tweede slaapkamer." Vervolgens vroeg zij aan de oudste, Maud van zes: "Wat gaat hij daar dan doen." Zij zei: "Kletsen". Laat ik zeggen dat Isa nog wat moet leren, zij is ook

pas vier, maar Maud heeft het door. Opa gaat Brabant de Kamer in kletsen. Daarbij wil ik het laten.

(applaus)

De **voorzitter**: Dank, Henk, wij zullen elkaar graag nog eens zien, bijvoorbeeld op de jouw zo geliefde Grote Markt in Breda. U weet dat dit college heel graag in West-Brabant, in het bijzonder op die Grote Markt komt.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging nieuw lid van Provinciale Staten, mevrouw Van de Weyer

De **voorzitter**: Er is uit uw Staten een commissie samengesteld bestaande uit de heer Van der Doelen, de heer Voeten en de heer Kutlu. Zij hebben de geloofsbrieven onderzocht van mevrouw Tine van de Weyer.

Ik wil de voorzitter van de commissie, de heer Van der Doelen, vragen verslag uit te brengen.

De heer **Van der Doelen** (CDA): Voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van mevrouw Van de Weyer onderzocht en in orde bevonden.

Mevrouw Van de Weyer voldoet aan de voorwaarden van het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult, volgens haar eigen opgave, geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten.

De commissie geeft de Staten dan ook in overweging te besluiten tot toelating van mevrouw Van de Weyer.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Doelen en zijn commissie voor hun werkzaamheden. Ik stel aan de Staten voor het voorstel van de commissie over te nemen en tot toelating te besluiten. Ik zie dat dit kan. Aldus is besloten.

Wij komen nu toe aan de beëdiging. Ik vraag de bode mevrouw Van de Weyer naar voren te laten komen.

Ik verzoek allen te gaan staan.

De **griffier**: "Ik zweer/ ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer/ ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer/beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

In handen van de voorzitter legt mevrouw Van de Weyer de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven verklaring en belofte af

De **voorzitter**: Ik verzoek de bode mevrouw Van de Weyer naar haar plaats te begeleiden. Wij lassen even een korte pauze in om u in de gelegenheid te stellen Henk Leenders uitgeleide te doen en mevrouw Van de Weyer te feliciteren.

De koffie staat beneden klaar.

De vergadering wordt van 11.30 uur tot 11.40 uur geschorst.

PS 52/14: Notulen vergadering PS d.d. 16 mei 2014

De **voorzitter**: Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

PS 65/14: Ingekomen stukken

De **voorzitter**: Kunt u instemmen met de voorgestelde wijze van afdoening?

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik heb gisteravond laat nog even gekeken naar die lijst. Ik kwam daar de Statenmededeling: Tussenevaluatie Energieagenda Noord-Brabant 2010-2020, tegen. Ik heb daar al even over gesproken met de fractie van de SP. Wij willen deze evaluatie graag op de agenda van de commissie EZB (Economische Zaken en Bestuur) hebben.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik zie dat er geen andere opmerkingen zijn over de voorgestelde wijze van afdoening. Voor de overige ingekomen stukken wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

Wij komen nu bij de voorstellen en allereerst bij de A-stukken.

PS 60/14: Benoeming lid programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

Dit voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen

De **voorzitter**: Er zijn vandaag geen B-stukken, wij gaan meteen over naar de C-stukken.

PS 49/14: Reactie op de ontwerpbegroting 2015 en de ontwerp meerjarenbegroting 2015-2018 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. Ik wil graag toch even het woord voeren over de voorgestelde zienswijze op de begroting van de Omgevingsdienst Noord. Aangezien de behandeling in de commissie schriftelijk heeft plaatsgevonden, zouden wij graag een nadere toelichting hebben op de schriftelijke antwoorden op onze vragen. Wij hebben die vrij laat toegestuurd gekregen, waardoor ik er niet zeer specifiek op kan ingaan. Het gaat met name over het antwoord op onze vraag waarom deze begroting niet is aangepast naar aanleiding van de eerdere reactie van GS op de in april gepresenteerde kadernota van de Omgevingsdienst Noord. In deze zienswijze is de reactie volkomen identiek als het gaat over de te hoog opgenomen verzoektaken. Onze vraag is of de provincie wel enige invloed heeft op de omgevingsdiensten. De gedeputeerde geeft in antwoord op mijn vraag aan dat de provincie slechts een van de deelnemers is en dus niet zo veel in de melk te brokkelen heeft. Het gaat hier echter wel over geld dat de provincie wel of niet beschikbaar stelt voor die verzoektaken.

De VVD is daarom wel benieuwd wat de inbreng van de gedeputeerde Van den Hout op zal zijn 30 oktober a.s. als deze begroting door het algemeen bestuur wordt vastgesteld. De provincie heeft weliswaar maar een evenredige stem, maar het gaat wel over onze portemonnee of beter gezegd het gaat over budget dat nog niet eens is opgenomen in onze meerjarenbegroting. Dat geeft de gedeputeerde ook aan.

Het gaat over een aanzienlijk bedrag, het gaat alleen al om zo'n 2 miljoen euro voor de extra opgevoerde verzoektaken in het kader van de uitvoering van de Natuurbeschermingswet. De VVD heeft in de Statenvergadering in juli de gedeputeerde gevraagd om in ieder geval het initiatief te nemen om in overleg met partners te komen tot een toekomstbestendiger omgevingsdienst: financieel gezond maar nog belangrijker efficiënt in het verlenen van vergunningen. Is de gedeputeerde hiermee al gestart? Afgelopen week ben ik nog benaderd door een adviseur die actief is in de vergunningaanvragen voor mestverwerking. Hij vertelde mij dat hij gek werd van de verschillen in benadering van initiatieven door de verschillende omgevingsdiensten. Maar het zijn wel omgevingsdiensten die toch alle drie de vergunningverlening verzorgen voor één provincie: Brabant.

Bij onze fractie kwam de gedachte op om maar eens te gaan bekijken of het mogelijk is om de regie dan maar helemaal naar de provincie toe te trekken om in ieder geval de drie omgevingsdiensten uniform te laten werken. Graag vernemen wij van de gedeputeerde wat hij van die gedachte vindt.

Vervolgens is er nog onduidelijkheid over de inbreng van het basispakket. Het is toch vreemd dat er tot op de dag van vandaag nog geen duidelijkheid is of gemeenten deze taken wel hebben ingebracht. Bovendien is er schijnbaar ook nog onduidelijkheid over wat dit basispakket inhoudt. Kan de gedeputeerde ook hierop ingaan?

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik wil gebruikmaken van mijn spreektijd als dat kan. Ik heb het als PM aangemeld.

De **voorzitter**: Dat is mij niet gemeld. Ik kijk even. Hoeveel van de u nog twee of drie voor de vergadering van vandaag resterende minuten wilt u inzetten op welk onderwerp? Wij zoeken het even uit. Begint u maar gewoon, maar u weet dat het een korte bijdrage moet zijn.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik zal het tempo erin houden.

Het CDA heeft naar aanleiding van het voorliggende stuk samen met SP en VVD schriftelijke vragen gesteld. De belangrijkste vraag was welke taken er precies bij de omgevingsdiensten ingebracht zijn door de verschillende partners. Een andere vraag was welke gemeentes in gebreke blijven met het wettelijk verplicht inbrengen van bepaalde taken.

We hebben op deze en nog meer vragen geen informatief antwoord gehad. Een illustratief antwoord was: de ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant) wil deze informatie niet geven en de ODBN kan deze informatie niet geven! Dus na 1,5 jaar operatief te zijn, kan de ODBN niet aangeven welke wettelijk verplichte taken er wel en niet ingebracht zijn! Het CDA vindt dit onacceptabel.

Naast dit antwoord zijn er nog wat meer onbevredigende antwoorden gegeven, maar die ga ik niet tot in detail behandelen.

Waarom is het van belang te weten welke taken er ingebracht zijn bij de omgevingsdiensten en of het kwaliteitsniveau op orde is? Wij willen dat weten omdat deze zaken direct van invloed zijn op de begroting van de omgevingsdiensten. Op die begroting moeten PS vandaag zienswijzen in dienen.

Het CDA heeft drie vragen voor GS. Denken GS nu dat wij als Statenleden ons werk goed kunnen doen als de gevraagde informatie niet goed aangeleverd wordt? Hebben GS hun zienswijzen op de begroting opgesteld terwijl ze zelf niet over de gevraagde informatie beschikten? Zijn GS alsnog van plan om op korte termijn de gevraagde informatie beschikbaar te stellen? Indien GS dit niet van plan zijn, verzoekt het CDA het college steekhoudende argumenten te leveren waarom Statenleden na 1.5 jaar niet mogen of kunnen weten welke taken er bij de omgevingsdiensten liggen.

Dank u wel, voorzitter, dat ik toch even mijn zegje mocht doen.

De **voorzitter**: Dank voor uw beknoptheid!

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Zoals de VVD en het CDA al terecht opmerkten, er is nog veel onduidelijkheid over de inbreng van het basistakenpakket en het wettelijke takenpakket bij deze omgevingsdienst en bij de andere omgevingsdiensten. Hoe gaat de gedeputeerde de vinger aan de pols houden bij deze omgevingsdiensten? Wat kunnen wij concreet verwachten?

De omgevingsdiensten moeten zich echt gaan beperken tot hun primaire kerntaken en zich niet meer op verzoek van deelnemers bezighouden met allerlei zaken die niet echt tot een takenpakket van een omgevingsdienst behoren. Ik heb daarover technische vragen gesteld en welke antwoorden zien wij voorbijkomen? Ondersteuning van subsidieprojecten zoals duurzame mobiliteit. Ik begrijp niet waarom dit een taak is voor een omgevingsdienst. Ook de gezamenlijke inkoop van zonnepanelen lijkt mij absoluut geen taak voor een omgevingsdienst. In plaats daarvan moeten de omgevingsdiensten zich concentreren op efficiënte vergunningverlening en handhaving. De VVD verwees hier ook al terecht naar. Wij willen de gedeputeerde dan ook oproepen dit signaal neer te leggen bij het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Brabant Noord en eventueel ook bij de andere omgevingsdiensten.

De zienswijze vinden wij wel gedegen opgesteld, maar wij willen nog duidelijkheid over de voornoemde punten.

De heer **Smeets** (D66): Voorzitter. Mijn bijdrage zal kort zijn. In de zienswijze van GS staan heel veel verbeterpunten als het gaat om incidentele en structurele taken. Het belangrijkste wat wij willen zien, is de impact van een en ander op de begroting en de autorisatie van de begrotingswijzigingen. Heel concreet: welke verbeterpunten worden nu aangegeven en hoe staat het met de transparantie van het takenpakket van deze omgevingsdienst?

Wij horen graag de reactie van de gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. De heer Verhees vraagt namens de fractie van de VVD waarom de begroting niet is aangepast naar aanleiding van zienswijzen die zijn ingediend op de kadernota. Het antwoord is relatief eenvoudig. Wij zijn een van de twintig deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling. De betreffende zienswijze is niet alleen schriftelijk maar ook mondeling goed over het voetlicht gebracht, maar dit

heeft de directie er niet toe kunnen bewegen de aanpassingen door te voeren. Vandaar dat wij een deel van diezelfde zienswijze nu weer naar voren brengen in deze zienswijze op de begroting. Dat wordt dan ook de inbreng van de provincie in het algemeen bestuur. Dit bestuur zal straks de begroting bespreken. Wat ons betreft moet een aantal punten echt verbeteren.

De heer **Verhees** (VVD): De gedeputeerde zegt dat de provincie een van de twintig deelnemers is en daarom niet veel in de melk te brokkelen heeft. Het verschil is echter dat de gedeputeerde het geld op zak heeft. Er is geen verplichting om die verzoektaken in te brengen. De gedeputeerde kan toch ook met de portemonnee wapperen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, dat kunnen wij niet. Het terugtrekken van taken betekent dat de omgevingsdienst met personeel blijft zitten waar geen inkomsten tegenover gesteld kunnen worden. In het sociaal beleidskader heeft het personeel een baangarantie van vier jaar gekregen. Elke taak die wij terugtrekken, krijgen wij eind van het jaar weer op ons bord als tekort van de omgevingsdienst.

De heer **Verhees** (VVD): Dat klopt, maar het is een kwestie van onderhandelen. Je zit inderdaad met twintig mensen aan tafel. Uiteindelijk is het tekort een probleem voor die twintig partijen. De provincie staat aan de lat voor 12 fte. Dat hebben wij toegezegd. Die moeten wij dus afnemen. In feite staan er nu 36.000 uren ingeboekt. De provincie heeft die toezegging niet gedaan.

De **voorzitter**: Ik vrees dat wij nu in de techniek van de commissiebehandeling van dit onderwerp schieten. Ik geef de gedeputeerde graag de gelegenheid te antwoorden, maar laten wij het kort en krachtig houden.

De heer **Heijmans** (SP): De heer Verhees zegt dat er wel twintig partijen aan tafel zitten, maar dat de provincie het geld op zak heeft en met de portemonnee kan wapperen. Pleit hij hier nu voor de toepassing van het principe "Wie betaalt bepaalt", voor de democratie van de euro? Wat moet ik hieruit begrijpen?

De heer **Verhees** (VVD): Wij dienen een zienswijze in en onze mening is anders dan van de overige 19 deelnemers. De gedeputeerde probeert de argumenten kracht bij te zetten en dat kan niet met gedane toezeggingen maar met wat wij nog vrij hebben om te kunnen toezeggen. Het is misschien speculeren, maar het ook een kwestie van onderhandelen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat is onderdeel van deze zienswijze. De verzoektaken die wij voor dit jaar hebben ingebracht o.a. op de Natuurbeschermingswet zijn geen structurele taken. Zo staan zij wel in de begroting van de omgevingsdienst. Wij wijzen daar ook op in deze zienswijze en zeggen dat wij niet willen dat de omgevingsdienst onze incidentele verzoektaken structureel inboekt, want dan is het alsof de provincie volgend jaar taken c.q. uren gaat afnemen waarvan zij nog helemaal niet weet of zij die gaat afnemen. Daarom waarschuwen wij de dienst dat zij op deze manier weer met een gat zitten dat wij niet gaan dichten.

De heer Verhees heeft ook gevraagd waarom er een verschil in beleid zit tussen de drie omgevingsdiensten. Het simpele antwoord is, dat het gaat om verschillende diensten die

geleid worden door verschillende eigenaren en die ook verschillende prioriteiten hebben. Die kunnen dus verschillend beleid maken. Er is wel een Brabant brede handhavingsstrategie waarin op grote lijnen de prioriteiten zijn vastgesteld en de manier waarop wij willen handhaven, maar op een groot aantal andere beleidsterreinen zijn de diensten zelfstandig in het bepalen van hun beleid. De vraag of dat een reden is om de hele regie van de omgevingsdiensten naar de provincie te trekken, gaat buiten het kader van deze bespreking over de zienswijze op één begroting. Bovendien ondergraven wij daarmee het landelijke stelsel dat wij afgesproken hebben met het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Deze diensten bestaan als GR (Gemeenschappelijke Regeling). Provincies en gemeenten zijn allemaal mede-eigenaar. Een grote radicale stelselwijzing kan niet hier in PS in één debat geregeld worden. Ik sta echter wel open voor vernieuwingen die verbeteringen inhouden.

Op de vraag waarom er nog steeds onduidelijkheid is over het basistakenpakket dat gemeenten hebben ingebracht en waarom de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant daarover geen informatie zou willen geven, zou ik het volgende willen antwoorden. Om het maar even heel procedureel te zeggen: het is niet aan Provinciale Staten om te oordelen over het inbrengen van taken door gemeenten. Daarover gaat het bestuur van de omgevingsdienst. De gemeenten waarop daarop aangesproken. Sterker nog, GS hebben gemeend zelf een brief te moeten sturen aan die gemeenten, want ondanks het feit dat wij er niet over gaan, hebben wij wel belang bij het goed functioneren van die diensten. Waarom is die informatie dan toch niet duidelijk? Dat zit met name in het aanleveren van gegevens van gemeenten aan de dienst over hun takenpakket en wat zij wel of niet willen inbrengen. Het zit ook in de inhoudelijke discussie over wat er wel of niet bij hoort. Als een gemeente een onderdeel van het basistakenpakket inbrengt en daarop beroep en bezwaar komt, hoort dat dan ook bij de basistaak van de dienst of mag de gemeente dat zelf doen? Dat soort discussies vindt nog steeds plaats.

De heer **Kuijken** (CDA): De gedeputeerde zegt dat de omgevingsdiensten er zelf over gaan en dat zij die informatie niet hoeven te geven. De gedeputeerde onderhandelt toch namens PS over de wijze waarop de omgevingsdiensten functioneren? Als hij die onderhandelingen namens ons aangaat, moeten wij toch weten hoe de vork in de steel zit bij de omgevingsdiensten. Nu weten wij niet of alle gemeenten aan hun verplichtingen voldoen. Wij moeten daar inzicht in hebben anders kunnen wij niet analytisch bekijken waar de omgevingsdiensten disfunctioneren.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Wij moeten op een ander moment misschien de discussie voeren over wat precies een gemeenschappelijke regeling is en welke rol de provincie daarin heeft. Ik heb net uitgelegd dat het bij de ene dienst nog onduidelijk is hoeveel basistaken de verschillende gemeenten hebben ingebracht omdat gemeenten die gegevens niet aanleveren of omdat er nog discussie is over wat er precies onder valt. De Omgevingsdienst Zuidoost heeft overigens nog steeds een beperkt beeld van wat er nu wel of niet is ingebracht. De dienst kiest ervoor om eerst het gesprek aan het gaan met de betreffende gemeenten voordat zij een en ander naar buiten brengt. Het lijkt mij bestuurlijk de juiste route dat voordat wij de zaak hier in PS behandelen de dienst eerst de kans krijgt om het met de gemeenten te bespreken.

De heer **Kuijken** (CDA): Heeft de gedeputeerde dit Statenvoorstel gemaakt op grond van de juiste informatie? Heeft hij deze zienswijze ingediend terwijl hij wist welke taken er niet ingebracht zijn door gemeenten, dus wat precies de opgave is?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat hoeven wij niet te weten. Wij laten iedere vergadering weten dat als de dienst op enig moment met tekorten komt die te herleiden zijn naar gemeenten die verzuimen hun basistaken in te brengen, de provincie daarvoor niet aan de lat staat. Het maakt mij eerlijk gezegd niet zo heel veel uit want wij betalen toch niet.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik vind het toch opmerkelijk. Enerzijds heeft de gedeputeerde gelijk als hij zegt dat de gemeenten autonoom zijn om die taken wel of niet in te brengen, anderzijds gaat het hier wel over openbaar bestuur met een actieve informatieplicht. Dat geldt zowel voor de omgevingsdiensten als de gemeenten. Ik begrijp niet waarom wij als Staten en u als GS deze informatie niet krijgen.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Dat klopt dat u dat niet begrijpt, vandaar mijn aanbod om op een ander moment eens te spreken over het fenomeen gemeenschappelijke regeling, de positie van de verschillende eigenaren en de positie van de gekozen volksvertegenwoordiger.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gemeenschappelijke regeling vind ik niet zo interessant. Het gaat over het openbaar bestuur in het algemeen. Ik zie dit als een actieve informatieplicht waaraan zij moeten voldoen. Waarom heeft de gedeputeerde hen daar niet op gewezen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Ik begrijp de inzet van de heer Van Hattem maar zo werkt het gewoon niet. Ik kan een gemeente niet aanspreken op een informatieplicht tegenover ons of de Staten die gewoon niet bestaat. Wij moeten daar echt een keer op een ander moment over spreken.

De **voorzitter**: Mag ik als uw voorzitter opmerken dat er in het debat een aantal elementen naar voren komen die vragen om een meer ten principale debat. De gedeputeerde wil daarvoor alle ruimte geven. Dat is genoteerd. De gedeputeerde vindt met u samen wel een weg om dat debat op enigerlei moment te voeren. Ik vraag de gedeputeerde om nu zijn beantwoording af te ronden.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De heer Van Hattem vroeg ook of de omgevingsdiensten zich niet zouden moeten beperken tot hun kerntaken en niet stappen in het uitvoeren van verzoektaken zoals Smart Mobility of zonnepanelen. Het antwoord is zowel ja als nee. Maar tel uw zegeningen want gemeenten betalen ook voor alle verzoektaken die zij inbrengen. Dat is dus goed voor de dienst en alles wat financieel goed voor de dienst is, is goed voor de provincie. Als een omgevingsdienst meer werk heeft, heeft die ook meer mogelijkheden om flexibel te zijn en de begroting sluitend te kunnen krijgen. Verzoektaken zijn juist uitstekend.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is leuk en aardig maar het moet niet ten koste gaan van de inzet op vergunningverlening en handhaving. Ik wil dat de gedeputeerde garandeert dat die taken waarbij sprake is van een grote achterstand geen ondergeschoven kindje worden omdat er allerlei leuke verzoektaakjes worden uitgevoerd.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voor elke taak die de omgevingsdienst krijgt en uitvoert, wordt apart betaald.

Het gaat hier om een taak die eerst voor de gemeenten werd gedaan door de Regionale Milieudienst. Daar komt de omgevingsdienst min of meer uit voort. Het is een historisch gegroeide taak zou je kunnen zeggen. Verzoektaken over zonnepanelen, mobiliteit of wat dan ook worden apart afgerekend. Daarvoor worden apart mensen in dienst genomen. Het is dus niet strijdig met het werk in het kader van vergunningverlening, handhaving en toezicht.

De heer **Van Hattem** (PVV): Laten wij daarop in ieder geval scherp blijven.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Ik dacht dat wij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) opgericht hebben om zo efficiënt mogelijk vergunningen te verlenen; om de krachten te bundelen en daardoor op een goede en zo efficiënt mogelijke manier vergunningen te kunnen verlenen.

Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij er niet wakker van ligt als gemeenten hun taken niet inbrengen en hun werk niet doen, want dat zij zelf tekorten moeten betalen als de oorzaak bij hen ligt. Oké, ik begrijp dat de gedeputeerde daarvan niet wakker ligt, maar wij liggen wel wakker van het feit dat de vergunningverlening niet van de grond komt. Mijn fractiegenoot zegt net dat het toch te dol voor woorden is dat al die omgevingsdiensten eigen opvattingen hebben. De provincie heeft een opvatting, de omgevingsdiensten hebben opvattingen, maar daar blijft het niet bij, want de gemeenten hebben ook nog hun eigen opvattingen. Wat is nu het doel van de RUD's als de gedeputeerde daarmee zo laconiek omgaat? Dan bereiken wij toch niets?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Er is niets laconieks aan mijn reactie. Ik schets u alleen hoe de verhoudingen liggen. Ik heb gezegd dat zowel de provincie als de gemeente als bevoegd gezag een zekere rol heeft, maar dat ook de dienst een eigenstandige rol heeft in het maken van beleid voor toezicht en handhaving.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Moet het college daarin geen veel actievere rol hebben? Ik heb ook gehoord van de bestuurders van die "clubjes" dat de provincie daarin niet de meest actieve rol speelt. Ik vind dat toch betreurenswaardig want wij hebben nu eenmaal efficiënte vergunningverlening als doel gesteld. Dat betekent dat de provincie veel actiever moet zijn. Wat doet de gedeputeerde daar nu aan? Dat wil ik ook wel eens horen!

De heer **Van den Hout** (GS;SP): De omgevingsdiensten zijn niet opgericht om de efficiency van vergunningverlening te verbeteren, maar om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren en met name bij gemeenten. Dat is het doel. Natuurlijk kunnen zaken efficiënter worden uitgevoerd als zij gebundeld worden. Sterker nog, dat gebeurt ook. Het voert te ver om nu in details te gaan, maar een

heel groot deel van de vergunningverlening door de diensten gebeurt in ieder geval veel goedkoper en sneller dan toen de provincie of de gemeenten het deden.

Los daarvan, ik ben lid van het dagelijks bestuur van de drie omgevingsdiensten, ik ben ook voorzitter van het Platform Omgevingsdienst dat daarboven zit, lid van de IPO-VTH-commissie (VTH: vergunningverlening, toezicht en handhaving) en van de kerndelegatie die over omgevingsdiensten onderhandelt. Daarin gaat ongeveer twintig uur per week zitten. Ik zie niet hoeveel meer ik nog in die omgevingsdiensten zou moeten stoppen. U kunt gerust zijn: de stem van de provincie klinkt in de omgevingsdiensten net zo duidelijk als hier het geval is.

De heer **Van den Berg** (PVV): Waar ik een beetje wakker van begin te liggen, is dat ik voel aankomen dat hier een heel groot bureaucratisch monster ontstaat in plaats van een efficiënte dienst als de gedeputeerde de teugels zo laat vieren en zich niet tot de kerntaken beperkt. Kan hij deze angst wegnemen?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Nee, als de heer Van den Berg denkt dat er op basis van wat ik heb gezegd een bureaucratisch monster wordt gecreëerd, kan ik in ieder geval bij hem die angst niet wegnemen.

De heer Smeets van de fractie van D66 heeft gevraagd hoe de begroting van de omgevingsdienst wordt gewijzigd als deze zienswijze wordt overgenomen. Wat is de invloed op de begroting van hetgeen wij aan de dienst vragen?

Het ligt voor de hand dat, in tegenstelling tot zoals het nu gepresenteerd wordt, dit betekent dat wij in 2015 een tekort te zien krijgen op de begroting van de ODBN. Zij hebben namelijk structurele inkomsten van de provincie geboekt voor taken die daar niet thuishoren. Als de omgevingsdienst deze zienswijze overneemt in de begroting betekent dit niet dat wij aan het einde van het jaar een tekort hebben maar dat dan duidelijk wordt dat zij aan het eind van het jaar een tekort hebben.

De heer **Verhees** (VVD): Voorzitter. De gedeputeerde zei dat het drie diensten zijn en dat er verschillend beleid gevoerd kan worden. De gedeputeerde is eindverantwoordelijke voor de vergunningverlening. De diensten zijn opgericht om de integraliteit te bevorderen. Wij hadden hier in huis één beleid. Nu zegt de gedeputeerde dat het logisch is dat dit over drie versnipperd wordt. Dan zijn wij in die doelstelling dus niet geslaagd?

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik werd een beetje getriggerd door de uitspraak van de gedeputeerde dat de omgevingsdiensten een eigen beleid hebben bij VTH-taken. Dat hebben zij niet. Wij hebben beleid, een handhavingskoers en verzoektaken en die brengen wij in bij de omgevingsdiensten. Misschien komt het juist door dat eigen VTH-beleid van de omgevingsdiensten dat de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet volledig in de soep loopt. Wij moeten hier een strakke regie voeren. Wij zijn leidend en moeten richting geven.

Ik neem het voorstel van de voorzitter ter harte. Het lijkt mij ontzettend goed om op zeer korte termijn een fundamentele discussie te voeren over het functioneren van de gemeenschappelijke regeling en welke rol wij als Statenleden daarin kunnen pakken. Het CDA voelt zich een beetje buiten spel gezet en vindt dat er een beetje te weinig sturing zit op deze gemeenschappelijke regeling en de uitvoeringsdiensten.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Iets in het antwoord is mij niet duidelijk. De gedeputeerde zegt dat het ons niet uitmaakt als de gemeenten niets inbrengen want dan kost het hun geld. Een moment later werd er opgemerkt dat het goed voor de provincie is als er zaken worden ingebracht die voor sommige niet relevant zijn, omdat er dan geld binnenkomt. Dat vind ik in tegenspraak met elkaar.

De **voorzitter**: Het voorstel is niet door mij gedaan maar door de gedeputeerde. Daar hoort het ook thuis.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Voorzitter. Om met de opmerking van de heer Mondriaan te beginnen. Het verschil zit in basistaken waarvoor de dienst in zijn begroting de inkomsten die zij moet krijgen van de gemeenten al heeft ingeboekt. Als die diensten niet worden afgenomen en niet worden betaald, is dat slecht voor de begroting. Verzoektaken komen er extra bovenop. Hoe meer verzoektaken de gemeenten inbrengen, hoe meer de dienst verdient. Dat is goed voor de begroting.

Als de diensten basistaken uitvoeren voor gemeenten en die gemeente betalen niet omdat zij die niet hadden willen inbrengen, maakt het voor de provincie niet uit. Wij hebben namelijk al bij voorbaat aangegeven dat wij niet zullen opdraaien voor tekorten die veroorzaakt worden door gemeenten die achterblijven in het inbrengen van hun basistaken.

De heer **Van Hattem** (PVV): De gedeputeerde zegt dat de provincie er niet voor opdraait als gemeenten niet inbrengen. Als dergelijke ontwikkelingen achterblijven en wij zitten over twee jaar met een omgevingsdienst die op het randje van een faillissement staat, hoe legt hij dat dan uit als dagelijks bestuurder van die omgevingsdienst?

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Zo ver laten wij het niet komen. Er is ook geen aanleiding om te denken dat dit het geval zal zijn. De drie omgevingsdiensten hebben nu een sluitende begroting gepresenteerd. Wij denken dat die voor een deel niet sluitend is omdat dingen er verkeerd in staan. Dan hebben wij echter niet over heel hoge percentages van de totale omzet. Van een faillissement is absoluut geen sprake.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een sluitende begroting die niet helemaal sluitend is. Dat is een heel opmerkelijke conclusie. Ik denk dat ik het daarbij maar even laat, want het is inderdaad goed om daarover op een ander moment verder te spreken. Daarbij wil ik zeker de actieve informatieplicht richting GS en PS meegenomen hebben.

De heer **Van den Hout** (GS;SP): Uitstekend.

De in tweede termijn door de VVD en het CDA gestelde vragen horen naar mijn mening in die discussie thuis. Hebben gemeenten, diensten en de provincie bevoegdheden om eigen beleid te voeren of om zaken op te leggen? Wij zijn eigenaar van de dienst maar wij zijn ook bevoegd gezag als het gaat om vergunningverlening, toezicht en handhaving. Als bevoegd gezag formuleren wij een opdracht, geven die aan de dienst en wij verwachten dat de dienst die opdracht uitvoert zoals wij hebben omschreven. Het zijn echter wel kaders, wij kunnen de dienst niet van hieruit op de centimeter gaan vertellen hoe het werk moet worden uitgevoerd. De dienst moet de mogelijkheid hebben zijn eigen

bedrijfsvoering te organiseren. Die verantwoordelijkheid willen wij juist niet hebben, die hoort thuis bij de dienst.

Ik zal zorgen voor een discussiestuk dat misschien de basis kan vormen voor het debat over de rol en de positie van het bevoegd gezag, eigenaar, de verschillende diensten, de informatieplicht etc. Ik weet echter niet of dat dit jaar nog lukt.

De **voorzitter**: Door gedeputeerde Van den Hout zijn de volgende toezeggingen gedaan: De door PS gewenste optimale invloed op het functioneren van de omgevingsdiensten wordt behouden.

GS bereiden een stuk voor over het functioneren van de omgevingsdiensten.

Wij gaan stemmen.

Mevrouw **Geeraedts** (VVD): Wilt u de vergadering even twee minuten schorsen?

De **voorzitter**: Als u dat wenst, wil ik dat verzoek honoreren.

De vergadering is geschorst voor twee minuten

In stemming komt Statenvoorstel 49/14 B

De heer **Verhees** (VVD): Voor.

Voorzitter. De zienswijze is op zichzelf correct. Wij vragen de gedeputeerde om tijdens de algemene vergadering van de omgevingsdiensten ons standpunt krachtig naar voren te brengen, gezien de discussie die hier vandaag gevoerd is.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

Voorzitter. Wij hebben ons pijnpunt op tafel gelegd. Met de toezegging dat wij nader met elkaar besluiten hoe wij als provincie optimale sturing kunnen krijgen en behouden op de omgevingsdiensten, kunnen wij met de zienswijze instemmen.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer **Wagemakers** (PvdA): Voor.

De heer **Smeets** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

PS 35/14: Financiële verordening

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voorzitter. Het lijkt een administratieve handeling, de voorliggende aanpassing van de financiële verordening. De VVD had kunnen volstaan met een hamerstuk en instemmen, want dat doen we. Ik heb in de commissie, wanneer was het ook al weer?, aangegeven een heel klein C-tje te overwegen en dat is het geworden.

Ik neem kort de gelegenheid om zo in afronding van deze bestuursperiode enkele zaken te recapituleren. We hebben in soms een stevig debat met GS namelijk prima resultaten geboekt. Er is bijvoorbeeld helderder geformuleerd wie welke bevoegdheden heeft, en vooral, daar ook naar gehandeld. Motie 44a breng ik nog maar even in herinnering! Ik stel voor dat het handige matrixje daarvan een prominente plek krijgt in het inwerkprogramma van de nieuwe Statenleden na de verkiezingen.

We hebben ook een nieuwe uitwerking van de begroting gerealiseerd. De eerste resultaten staan intussen online op begroting.brabant.nl: beter, inzichtelijker, en vooral ook voor de buitenwereld toegankelijk. Dat laatste is essentieel. Zoals deze week op het IPO-congres wel duidelijk is geconcludeerd en vandaag ook al bij een eerder agendapunt aan de orde kwam: de wereld is veranderd en centrale overheidssturing is in de moderne netwerksamenleving echt niet meer adequaat.

Dat blijkt ook wel in zo'n ander wapenfeit van deze bestuursperiode: de fondsen; financiële constructies met veel externe partners. Onze instrumenten dienen daarop verder te worden aangepast. Niet in het laatst vanwege de gezamenlijke insteek die PS en GS gekozen hebben om de negatieve effecten van rijksmaatregelen van schatkistbankieren en Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) te mitigeren: van Bank naar Brabant. Alweer zo'n resultaat van deze bestuursperiode dat laat zien hoe nodig het is de veranderende wereld in onze instrumenten op te nemen en consequenties voor ons oude vertrouwde budgetrecht te overzien.

De discussie over de steunfuncties toont dat ook daar de oude systemen van aansturing niet meer passen bij de moderne samenleving, die soms al verder is dan wij zelf. Goed dat we ook daar onze instrumenten moderniseren, maar daarover straks meer.

Kortom: we stemmen in met de aanpassing van de financiële verordening met een tweeledige oproep die hoop ik tot twee toezeggingen uwerzijds leidt;

- Dit is geen eindpunt maar een begin van verdere modernisering van ons financiële instrumentarium, waarin die veranderde positie van de overheid zichtbaar moet worden.
- De prudentie die we voorheen hanteerden in het treasurybeleid wordt niet losgelaten in de zoektocht naar hoger rendement, ook maatschappelijk, dan bij het schatkistbankieren. We zullen wellicht de tering naar de nering moeten zetten.

Voorzitter. Ik eindig met het uitspreken van mijn erkentelijkheid aan u en de collega's voor de fijne samenwerking met een prima resultaat.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De PVV wil een tweetal punten naar voren brengen over deze nieuwe financiële verordening waar wij op zich geen bezwaar tegen hebben. Het eerste betreft de niet-inwerkingtreding van artikel 10 uit deze verordening. Dat gaat over de verplichting om een beheers statuut in het leven te roepen voor het

ontwikkelbedrijf en het grondbeleid en dat te laten autoriseren door Provinciale Staten. Omwille van verwijzing in het beheers statuut naar het FBBV gaat dit artikel gaat pas in werking als het college van GS dat wil. De PVV wil in dat kader twee vragen stellen. Zijn er naast het beheers statuut van het ontwikkelbedrijf en het grondbeleid nog meer reglementen, verordeningen, richtlijnen of iets dergelijks die verwijzen naar het "oude" FBBV? Ambtelijk is aan de PVV gemeld dat het gaat om een puur juridische reden. Kan het college volledig uitsluiten dat er redenen van politieke, strategische of bestuurlijke aard zijn die eventueel ook aan de niet-inwerkingtreding ten grondslag liggen of daar een rol in spelen?

Mijn tweede punt gaat over de inhoud van de verordening. In artikel 4 van de verordening wordt gesteld dat GS zorgdragen voor het verzamelen en vastleggen van beleidsprestaties en maatschappelijke effecten, zodat de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid zoals vastgesteld door Provinciale Staten, kunnen worden getoetst. De vergelijkbaarheid tussen middeleninzet en prestaties is afgenomen met ingang van 2012, namelijk met een stelselwijziging die maakt dat kosten al zijn geboekt voordat de bijbehorende prestaties worden geleverd, en soms wel met jaren verschil. Doelmatigheid van beleid gaat nu juist over het verband tussen de prestaties en de kosten van die prestaties. De doelmatigheid van het beleid vaststellen, zoals de verordening stelt, is met de stelselwijziging voor een deel van de begroting niet meer mogelijk, omdat er geen verband is tussen in de jaarrekening vermelde beleidsprestaties en de vermelde kosten. Onze opmerking daarover in de commissie wordt door het college bagatelliserend afgedaan door te stellen dat het probleem maar een beetje aanwezig is. Een beetje of niet, met deze verordening committeert het college zich wel aan een verplichting richting de belastingbetaler, namelijk doelmatigheid aantonen; de belastingbetaler die gewoon wil weten of hij wel voldoende waar voor zijn geld krijgt en of de provincie niet veel te veel betaalt voor bepaalde beleidsprestaties. Als je naar de winkel gaat en de kassabon klopt niet omdat de prijs van een product bijvoorbeeld een nul te veel vertoont, laat je je vervolgens ook niet vertellen dat het merendeel van je kassabonnetje wel klopt.

De PVV wil dus van het college weten hoe het exact aan de burger gaat verantwoorden hoe doelmatig het college het belastinggeld besteedt, met andere woorden: hoeveel geld er voor welke prestaties is besteed.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. De voorliggende verordening is reeds besproken in de commissie Mobiliteit en Financiën (MF). Mijn fractie heeft toen aangegeven het stuk nog niet rijp voor behandeling te vinden. Dat heeft te maken met een opvatting over het stuk die blijkbaar afwijkend is van die van andere partijen.

Zonder een voorschot te willen nemen over het volgende agendapunt -- de steunfuncties -- beoordelen wij voorstellen op nut en noodzaak. Nut spreekt waarschijnlijk voor zich, maar noodzaak vinden wij ook van belang omdat elk gepresenteerd voorstel tijd van ons vraagt. Het IPO-onderzoek naar tijdsbesteding van Statenleden geeft ook aan dat er gemiddeld genomen 70% meer tijd besteed wordt dan er formeel voor staat. Er is dus sprake van een behoorlijke tijdsdruk. Het is dan ook reëel om van het college te vragen prudent om te gaan met onze tijd.

In onze visie is een verordening een vastlegging van hoe de Staten willen dat er sturing wordt gegeven aan de financiële processen. Juist dit onderwerp wordt op dit moment intensief bediscussieerd, met name in de rekeningcommissie. Daar zijn bijvoorbeeld al

veranderingen in de begroting besproken. Dat heeft ook de heer Ten Harmsen van der Beek al aangegeven. Die kunnen wij beoordelen in de komende vergadering.

Naar onze mening zou de discussie eerst beëindigd moeten zijn, voordat een en ander in een verordening wordt vastgelegd. Nu bevestigen wij weer uitgangspunten, zoals het schuiven van budgetten binnen productgroepen. Dat heeft ook de VVD in de commissie gezegd. D66 blijft de vraag stellen of wij als Staten moeten willen dat dit leidt tot 134 miljoen euro cumulatieve onderbestedingen. Kortom, inhoudelijk staat een aantal zaken uit deze verordening wel degelijk ter discussie.

Wij vinden het natuurlijk prima dat het college een versimpeling van de verordening voorstelt, maar wij hebben geen antwoord gekregen op de vraag naar nut en noodzaak van dit voorstel. De gedeputeerde deed het zwakgebod dat als uit de lopende discussie inhoudelijke punten naar voren zouden komen de Staten een aanpassing op de verordening kunnen doorvoeren. Een waarheid als een koe. Wij vinden dat eerder een onderbouwing van onze mening om de besluitvorming nu uit te stellen.

Wij kunnen ook tellen. Wij weten dat de verordening aangenomen wordt. Wij willen dan nog antwoord hebben op twee vragen. Wat is er sinds 2012 wezenlijk veranderd toen onder verantwoordelijkheid van dit college de verordening al is aangepast? En wat zou er zijn gebeurd als wij deze verordening niet hadden vastgesteld?

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voorzitter. Na lezing van de memorie van antwoord sluiten wij ons aan bij de vragen die zojuist zijn gesteld. Daarbij laten wij het.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Alles ligt vast in voorschriften en regels zodat niemand zich een buil kan vallen als er wat misgaat. Ik vind wel dat wij moeten inspelen op actuele ontwikkelingen zodat wij het geld niet kwijtraken. Een deel van ons geld staat in Frankrijk dat de triple A status kwijt is. Ik vind het nogal link worden daar. Hoe spelen wij op dit soort veranderingen in?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de vraag van D66.

De **voorzitter**: De heer Kap heeft nu het woord. Ik dank hem voor het feit dat hij zijn amendement al rond heeft laten delen zodat wij snel tot besluitvorming kunnen overgaan.

Door de leden Kap en Van der Wel wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 oktober 2014, handelend Statenvoorstel 35/14 inzake de financiële verordening, besluiten om:

- in artikel 1 het begrip 'rechtmatig' in te voegen waarvan de begripsbepaling als volgt luidt: het in overeenstemming zijn met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder mede begrepen provinciale verordeningen en besluiten van Provinciale Staten."

Toelichting:

Naast doelmatigheid en doeltreffendheid komt ook rechtmatigheid in de nieuwe financiële verordening

inhoudelijk aan bod. In tegenstelling tot de andere twee begrippen is rechtmatigheid echter niet in de

verordening gedefinieerd.

Gezien het van fundamentele belang van rechtmatigheid op het gebied van financiën, ziet dit

amendement erop toe om dit begrip alsnog in de verordening op te nemen. In de vorige verordening

van onze provincie was dit begrip wel opgenomen, net als in de recente financiële verordeningen van

de provincies Overijssel (2013), Flevoland (2013) en Gelderland (2014).

Rechtmatigheid komt in deze nieuwe financiële verordening aan bod in belangrijke artikelen 4

(Begrotingsuitvoering), 13 (Administratie) en 14 (Financiële organisatie).

Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A1

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. De Onafhankelijke Statenfractie deelt graag een compliment uit aan GS voor deze financiële verordening. Overlap met andere wet en regelgeving verwijderen, een nota intrekken, kortom, deregulering en modernisering doorvoeren kunnen op de volmondige steun van de OSN rekenen.

Graag zou onze fractie samen met de Partij voor de Dieren wel een verfijning willen doorvoeren. Ons is opgevallen dat het begrip "rechtmatigheid" niet gedefinieerd is. Het idee erachter zou zijn dat het begrip op zich helder is. Daar wil ik graag vier dingen over zeggen.

Ten eerste zijn er andere provincies die zeer recent en niet voor niets hun verordening met inbegrip van de definitie rechtmatigheid hebben vastgesteld. Ik verwijs daarvoor naar de verordeningen van o.a. de provincies Gelderland, Flevoland en Overijssel.

Ten tweede zijn er begrippen zoals betrouwbaarheid of najaarsbrief, waar wij ons ook in grote lijnen wel iets bij voor kunnen stellen, wel gedefinieerd. Het is nu onduidelijk langs welke maatlat geoordeeld wordt wanneer iets duidelijk is.

Ten derde speelt rechtmatigheid een belangrijke rol in deze verordening en ten vierde blijkt dat rechtmatigheid in de praktijk toch wel de nodige problemen op kan leveren. Een week geleden nog bleek dat gerenommeerde kantoren als KPMG, Deloitte en PWC er een rommeltje van maken. En hoewel dit niet helemaal een-op-een door te vertalen is, illustreert dit praktijkvoorbeeld dat het toch wel handig kan zijn om terug te kunnen vallen op een begrip in de verordening. Dat voorkomt interpretatieverschillen en daarmee juridische en financiële problemen. Daar is dus een maatschappelijk belang mee gediend.

Daarom willen de Onafhankelijke Statenfractie en de Partij voor de Dieren u via het door ons reeds beschikbaar gestelde amendement verzoeken om het begrip rechtmatigheid alsnog in deze verordening op te nemen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Ik dank de heer Ten Harmsen van der Beek van de fractie van de VVD voor de steun en voor de recapitulatie van een aantal belangrijke zaken die wij deze periode hebben gedaan. Hij vroeg of wij de verandering van onze verordening zien als een begin- of een eindpunt van de verbeteringen die wij met elkaar voorstaan in de financiële verhouding tussen GS en PS. Wat ons betreft is het een middelpunt. Het is een verbetering ten opzichte van de oude verordening omdat wij

die erg opgeschoond hebben. Uw nieuwe collega's in Provinciale Staten krijgen te maken met een heldere verordening die geen overbodige zaken bevat en op de juiste momenten verwijst naar de van toepassing zijnde wet en regelgeving en geen herhaling is van zaken die al in andere regels en wetten zijn vervat. Het is een verbetering, ook om het werk van de Staten te vergemakkelijken. Tegelijkertijd beseffen wij dat dit niet het eindpunt is. Ik merk daarbij wel op dat het merendeel dat hier gebeurt, door de wetgever is bepaald. In hoeverre wij ruimte hebben om samen veel veranderingen in onze financiële verordening of in onze financiële gang van zaken te kunnen aanbrengen, wordt vooral door de wetgever bepaald. In dat opzicht zijn wij niet geheel vrij om een en ander onbeperkt naar eigen inzicht in te richten.

Vervolgens vroeg de heer Ten Harmsen van der Beek of wij bij het treasurybeleid inzake het beleggen van vermogen in maatschappelijk en financieel renderende opties dezelfde prudentie blijven hanteren als tot nu toe het geval geweest is. Ik denk dat exact hetzelfde niet helemaal mogelijk is, maar wij willen het in ieder prudent doen. Om dat te toetsen, willen wij elk voorstel aan de Staten blijven voorleggen.

Tegen mevrouw Van der Kammen zeg ik dat in het huidige beheers statuut van het ontwikkelbedrijf staat dat dit statuut dient als invulling van artikel 20 van de financiële beheer- en beleidsverordening. Als wij artikel 20 buiten werking stellen door een nieuwe verordening aan te nemen, moeten wij het beheers statuut van het ontwikkelbedrijf wijzigen en opnieuw aan de Staten voorleggen. Die moeten het opnieuw vaststellen en daarna is er weer dezelfde Ausgangssituation. Dat leek ons overbodig omdat het college geen enkele aanleiding ziet om nu het beheers statuut van het ontwikkelbedrijf te wijzigen. Omdat wij juist niets willen wijzigen en alles willen laten zoals het is, hebben wij deze weg gekozen. Het klinkt misschien juridisch een beetje ingewikkeld, maar het is eigenlijk een heel eenvoudige oplossing om de Staten onnodig werk te besparen. Wij zien absoluut geen aanleiding om in dit beheers statuut iets te wijzigen. Die intentie hebben wij niet. Wij willen het laten zoals het is. Mevrouw Van der Kammen vroeg of er nog andere verordeningen zijn die dergelijke verwijzingen bevatten. Wij hebben dat nagekeken en menen dat noch de treasuryverordening noch de andere verordeningen een dergelijke verwijzing bevatten.

Mevrouw Van der Kammen heeft ook opgemerkt dat wij door de stelselwijziging grip zijn kwijtgeraakt en de controle zijn verloren. Dat lijkt zo maar dat is niet zo. De stelselwijziging heeft alleen betrekking op projecten of subsidies die over meerdere jaren gaan. Ik geef als voorbeeld een project voor de aanleg van een weg. Het duurt drie jaar om die weg aan te leggen. Wij hebben daar 10 miljoen euro voor over. Na drie jaar ligt er een weg en hebben wij 10 miljoen euro uitgegeven. In de oude situatie maakten wij elk jaar een inschatting welk deel van die 10 miljoen euro was besteed en hoeveel delen van de weg gerealiseerd waren. Uit de jaarrekening bleek dat die schattingen niet goed waren en dat een en ander moest worden bijgesteld. Nu nemen wij die 10 miljoen euro in het eerste jaar als last en vervolgens zien we na drie jaar de eindprestatie en dan pas kunnen wij zien of de meerjarige subsidie afgerond is conform de daaraan verbonden doelstellingen. Ik maak een vergelijking met uw kassabon, mevrouw Van der Kammen. U wilt dat wij elke keer bij elke gang afrekenen en kijken of het goed is. Wij willen pas aan het eind naar de kassa gaan, afrekenen en zien wat er gebeurd is.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. Het college legt ons woorden in de mond als "de grip en de controle kwijt zijn". Die woorden hebben wij niet gebruikt. Ik wil het

college wel wijzen op zijn eigen woorden. Ik citeer: "Als gevolg van de doorgevoerde schattingswijze is het verband tussen de gerealiseerde prestatie en de middeleninzet minder duidelijk per jaar te volgen." Ik vraag de gedeputeerde waarom hij stelt dat het een soort gedachtenspinsel is terwijl het gewoon op papier staat.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik ben blij dat mevrouw Van der Kammen deze zin citeert. Zij moet echter de klemtoon wel goed leggen: per jaar te volgen. Het verband tussen inzet van middelen en prestaties is nog steeds te volgen, maar niet meer zo goed per jaar. Dat komt omdat wij niet meer per jaar een inschatting maken van de kosten en de prestaties die op die periode betrekking hebben. De eindprestatie is meetbaar aan de inzet van middelen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Kunnen wij er dan van uitgaan dat het college PS zodanig van informatie gaan voorzien dat voor de belastingbetaler het verband tussen kosten en prestaties duidelijk is? Dat staat eigenlijk in de verordening.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Als de Staten deze verordening aannemen, verplichten zij ons om dat te doen. Het antwoord op die vraag is dus "ja".

De heer Hageman van de fractie van D66 vraagt of het nuttig is om deze verordening nu te wijzigen. Ja, het is nuttig. Is het noodzakelijk? Nee. Wij hadden het ook niet kunnen doen. Maar in het kader van de doelstelling verbeteringen doorvoeren in onze p&c-cyclus (planning en controle) is het opschonen en het verduidelijken van onze spelregels op dat terrein een van de onderdelen geweest, net zoals wij ook in de begroting een groot aantal verbeteringen proberen door te voeren. In dat opzicht ben ik nog steeds van mening dat dit een zeer nuttige en vooral voor uw opvolgers een zeer noodzakelijke verandering is.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Daarover verschillen wij niet van mening. Het gaat erom recht te doen aan het proces dat wij met zijn allen ingaan, namelijk een verbetering op alle terreinen, en wij vinden dat de verordening min of meer een sluitstuk is. Dat zegt de gedeputeerde min of meer ook, maar hij vindt dit een nuttige tussenfase. Ik vind dat die overgeslagen had kunnen worden.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Nee, wij moeten dus niet als een sluitstuk zien. Het proces van verbetering van de begroting is naar mijn mening geen proces van het veranderen van de verhoudingen tussen PS en GS inzake de financiële verslaglegging in de begroting. Wij hebben wel gezegd dat wij nog veel slagen kunnen maken bij de transparantie, de zichtbaarheid en het gebruik van de begroting. Met deze verordening kunnen wij aan de verdere verhoudingen tussen GS en PS niets veranderen want die liggen vast in de Provinciewet. Daarom is er ook geen aanleiding om te denken dat uit het proces verbetering begroting zodanige wijzigingen komen dat deze verordening niet meer van toepassing zou zijn of conflicteert. Mocht dat onverhoopt wel het geval zijn, dan wij er altijd zelf bij om dat op dat moment naar rato van de wijziging aan te passen.

De heer **Hageman** (D66): Ik denk dat de kans dat er nog veranderingen komen, groter is dan de gedeputeerde nu inschat.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Tot slot kijk in nog even naar twee punten en kom allereerst bij de triple-A-beleggingen van de heer Mondriaan. Wij hebben daarover al genoeg gezegd bij de treasuryverordening. Daar blijven wij bij. Als een land geen triple-A-status meer heeft, kunnen wij daar geen nieuwe beleggingen doen, maar dat kon toch al niet meer want wij doen nu aan schatkistbankieren. Het heeft dus verder geen enkele invloed meer.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Het gaat mij niet om de triple-A. Nu zie je dat er ontwikkelingen in Frankrijk plaatsvinden die mogelijk ons geld in gevaar brengen. Misschien zou je moeten proberen dat geld daar weg zien te krijgen, maar dat staat nergens.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Wij hebben een treasury committee in huis die daarover elke drie maanden rapporteert. Als er aanleiding toe is om het geld weg te halen, zal die commissie zo nodig voorstellen daartoe doen en die aan u voorleggen. U ziet het verslag van die commissie steeds voorbijkomen en kunt op die manier de stand van zaken volgen, hoe de risico's worden ingeschat en hier daarop geacteerd wordt. Wij hebben begrip voor de onderbouwing van amendement A1 van de OSN-fractie. Op zichzelf is er geen bezwaar om die begripsbepaling op te nemen en de in dit amendement voorgestelde formulering kan dan ook de goedkeuring van het college dragen. Wij hebben geen bezwaar tegen het amendement.

In stemming komt amendement A1

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.

De heer **Mulders** (CDA): Voor.

De heer **Vissers** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit amendement met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel 35/14 B

De heer **Ten Harmsen van der Beek** (VVD): Voor.

De heer **Mulders** (CDA): Voor.

De heer **Visser** (SP): Voor.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

Voorzitter. De PVV zal bij de begroting en de jaarrekening erop toezien dat GS informatie verschaffen die inzicht geeft in de doelmatigheid van de besteding van het belastinggeld.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Ik dank alle mensen die hier hard aan gewerkt hebben.

Ik stel voor de vergadering nu te schorsen voor de lunch. De mensen die verantwoordelijk zijn voor het zo goed mogelijk laten verlopen van de verbouwing hebben hun uiterste best gedaan om het ook voor u gemakkelijk te maken vandaag. Ik wens u smakelijk eten in de nieuwe kantine.

De vergadering wordt van 12.50 uur tot 13.30 uur geschorst.

PS 56/14: Nut en noodzaak steunfuncties

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Steunfuncties dienen bij te dragen aan de maatschappelijke opgave van de Agenda van Brabant. Goed functionerende steunfuncties zijn wat de VVD betreft als olie voor het Brabantse culturele en maatschappelijke veld. Niet goed functionerende steunfuncties zijn daarentegen als zand in de wielen van de maatschappij.

In grote lijnen tonen de onderzoeken van Lysias en Panteia de noodzaak aan van organisaties zoals steunfuncties. Het nut (lees: de bruikbaarheid, het belang) daarentegen van de individuele steunfuncties is voor de VVD nog geen uitgemaakte zaak. Dan duiden wij bijvoorbeeld op de overheadkosten, hun rol als subsidieloket, het aantal petten dat sommige steunfuncties op hebben en de interactie tussen de steunfuncties met de sectoren. De rapporten leveren immers veel verbeterpunten aan die verder vermeld worden in het Statenvoorstel met bijlagen.

Voor ons komt het uiteindelijk op twee zaken neer. Doen we de goede dingen of doen we de dingen goed? Want ons betreft gaat het om het eerste: Doen we de goede dingen?

Tijdens de behandeling in de commissie gaf de gedeputeerde aan dat de vele verbeterpunten niet voortkomen uit zaken die fout zijn gegaan, maar dat het hier verbeterpunten betrof over waar wij nu staan en waar we nu naartoe willen. En juist omdat we nu weliswaar weten waar we staan, maar GS nog niet exact kunnen aangeven waar we nu naartoe willen, zal de fractie van de VVD de ontwikkelingen rond de steunfuncties constructief én kritisch blijven volgen.

Twee steunfuncties hebben hierbij onze zorg, te weten: Zorgbelang en Zet. Ik begin met het eerste. Met het wegvallen van een wettelijke basis voor een deel van het werk van Zorgbelang vanuit de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en de Jeugdzorg, vragen wij ons af of deze steunfunctie nog past binnen de kerntaken van de provincie nu de taken in het kader van de Wmo en de Jeugdzorg naar de gemeentes zijn overgegaan. Graag reactie van de gedeputeerde. En als Zorgbelang al financieel ondersteund dient te worden door de provincie omdat die bijvoorbeeld kan bijdragen met haar kennis en netwerk aan de zorg economie, zouden we dan toch niet eens kritisch moeten kijken naar de financiering hiervan? Kunnen gemeenten hierin geen rol spelen, temeer zij nu de wettelijke taken rondom Wmo en Jeugdzorg overgenomen hebben. Laat de gedeputeerde dit meenemen in haar werkplan met deze steunfuncties. Graag een reactie.

Ook bij Zet hebben wij grote twijfels of dit nog een provinciale steunfunctie dient te blijven. Het onderzoek van Panteia vermeldt dat voor de invloed van de dienstverlening van Zet de stakeholders een 2,8 geven en dit op een schaal van 1-5. Dit betekent dat wanneer de dienstverlening van Zet er niet was geweest, dit geen grote maar ook geen kleine invloed op de organisaties van de stakeholders had gehad. Graag verneem ik van GS hoe zij de rol van Zet plaatsen binnen de kerntaken die wij binnen de Agenda van Brabant hebben bepaald.

Uit de stukken en de commissiebehandeling blijkt het volgende. Ik vat het kort samen. In januari 2015 informeren GS met een Statenmededeling aan PS over de opdracht voor 2015 aan de steunfuncties. Deze opdracht wordt vervolgens vastgelegd in werkplannen. In een overzicht zullen dan ook de verbeterpunten van nut en noodzaak voor iedere steunfunctie worden meegenomen én wat de steunfuncties in 2015 zullen opleveren. Verder heeft de gedeputeerde in de commissiebehandeling deze rapportage jaarlijks aan PS toegezegd. Ook zal er een voor alle steunfuncties éénduidige rapportage komen over het maatschappelijk rendement. Tevens zullen er andere zaken eenduidig gerapporteerd gaan worden zoals bereik, resultaat, klantbehoefte en klantwaardering. Het team Steunfuncties zal hierbij een sleutelrol gaan vervullen.

Dit klinkt onze fractie erg ouderwets en top-down in de oren. Het zijn vanuit dit provinciehuis opgelegde zaken en taken. De steunfuncties zijn zelf al hard aan het werk. Zo heeft bijvoorbeeld Cubiss haar database ontsloten ten behoeve van het VisitBrabant-programma; een goed voorbeeld van een aansprekende cross-over tussen samenleving en economie.

Wij wensen geen oude manier van werken. Wij zijn voor innovatie, ook als het gaat om de steunfuncties. Geef de steunfuncties de ruimte hun kansen en verbeterpunten te benutten. Kijk daarom samen met de steunfuncties hoe zij hun rol kunnen vervullen en

stel samen hun doelen en te behalen rendementen vast. Dat is de moderne werkwijze: niet opleggen maar overleggen. Hiertoe dienen wij een amendement in.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. De heer Burger Dirven sprak over Zorgbelang en een beoordeling van 2,8. In het stuk dat ik heb staat 2,9. Bij BKKC (Brabants Kenniscentrum Kunst en Cultuur) was het 2,8 en daar heb ik de heer Burger Dirven niet over horen spreken. Daar zou zijn kritiek meer op zijn plaats zijn.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Wij hebben in de Agenda van Brabant bepaald wat wij zien als de kerntaken van de provincie. Cultuur is er één van. In de rapportages worden verbeteringen aangedragen. Naar wij hopen gaat de gedeputeerde daar samen met de steunfuncties mee aan de slag.

Bij Zorgbelang en Zet vragen wij ons af of wij deze taken nog moeten doen in de vorm van steunfuncties omdat zij niet meer expliciet in de Agenda van Brabant worden benoemd, anders dan de zorg economie. Voor ons zit de verbinding tussen wat de steunfuncties nu voor ons doen en betekenen in het kader van de uitvoering van ons provinciaal beleid gerelateerd aan de Agenda van Brabant.

De **voorzitter**: Het punt is helder.

Door het lid Burger Dirven wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 oktober 2014, behandelend het Statenvoorstel nut en noodzaak steunfuncties 56/14 B; constaterende dat:

- *er in het Statenvoorstel aanbevelingen worden gedaan ten aanzien van het doorvoeren van verbeterpunten met betrekking tot de steunfunctie;*
- *de gedeputeerde tijdens de commissiebehandeling op 12 september 2014 de toezegging heeft gedaan jaarlijks terugkoppeling te geven aan PS omtrent de voortgang rondom de steunfuncties maar dat deze toezegging niet is opgenomen in het Statenvoorstel,*

overwegende dat:

- *het wenselijk is dat de steunfuncties betrokken dienen te worden bij doorvoeren van deze verbeterpunten;*
- *het wenselijk is dat de jaarlijkse terugkoppeling zoals toegezegd, vastligt in het Statenvoorstel,*

besluiten:

- *dat aan de tekstpassage "GS blijven werken met steunfuncties en doorgaan met het doorvoeren van verbeterpunten:" zal worden toegevoegd:*

de steunfuncties betrokken zullen worden bij doorvoeren van de verbeterpunten.

GS scherper en op moderne wijze sturen op maatschappelijk rendement en dat dit in samenspraak gebeurt met de steunfuncties.

GS binnen een jaar PS over de voortgang informeren."

Dit amendement maakt onderdeel uit van beraadslaging en krijgt nr. A2.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Voorzitter. Nut en noodzaak steunfuncties, inmiddels een veelbesproken onderwerp in deze Staten en onderdeel van het Bestuursakkoord. Er

is veel inspanning verricht om antwoord te geven op de vraag naar het nut en noodzaak van steunfuncties.

Allereerst wil ik de gedeputeerde dankzeggen voor de memorie van antwoord. Die was heel helder. De vragen die we hebben gesteld, kwamen daarin goed aan de orde.

Wij zijn het dan ook eens met het voorstel maar willen nog wel een paar accenten leggen. Wij blijven van mening dat de overhead kosten echt naar beneden moeten. Verregaande samenwerking tot zelfs het samengaan van steunfuncties kan hierbij helpen. Het pad van samenwerking moet echter niet vrijblijvend zijn, maar er moet een proces worden uitgestippeld waarop gestuurd dient te worden. Het is onderdeel van het ontwerpbesluit, dus wij verwachten hier heldere stappen.

Het geldt dat de provincie geeft aan het Monumentenhuis vinden wij zeer zeker goed besteed geld. Samen met het Rijk financiert de provincie deze steunfunctie. Het behoud van kennis over monumenten staat, met name op gemeentelijk niveau, onder druk en dit terwijl de behoefte door allerlei ontwikkelingen steeds groter wordt. Wij zien daarom, net als het college, een uitbreiding van de problematiek en het Monumentenhuis kan hier een actieve bijdrage leveren. Het CDA vindt het dan ook uitermate gerechtvaardigd om het takenpakket van het Monumentenhuis te vergroten en zien met belangstelling het voorstel daarvoor tegemoet.

Wij hebben in de commissie veel gesproken over doelmatiger werken. Er moet doelmatiger gewerkt worden. Wij zijn blij dat het college dit onderschrijft. Wij vinden dit ook terug in de scherpere formulering van de opdrachten van de steunfuncties.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Ik heb ook gelezen dat het Monumentenhuis heel goede dingen doet. Bestaat echter niet het gevaar dat wij gaan stappen in dat gat dat ontstaat doordat gemeenten zich steeds verder terugtrekken? Dat er ondersteuning nodig is, dat is duidelijk maar hoever gaan wij daarin?

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Ik begrijp de zorgen van de heer Burger Dirven. In de memorie van antwoord staat dat dit gevaar nihil is. Door de bundeling van krachten kan ook bovenregionaal sneller en doelmatiger geschakeld worden en kennis beter worden uitgewisseld. Als het allemaal eilandjes zijn in gemeenten is het waarschijnlijk ook veel duurder om kennis en kunde op peil te houden. Nu kan het efficiënter gedaan worden.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Is mevrouw Aarts het met mij eens dat wij misschien aan de gedeputeerde moeten meegeven dat er een prikkel moet zijn dat ook de gemeente zijn deel moet bijdragen aan de ondersteuning van het Monumentenhuis? Ik ben bang dat veel gemeenten nu achterover gaan leunen en omdat zij zeggen dat de provincie die steunfuncties nu helemaal overneemt. Dat is niet goed.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Dat is een interessante gedachte. Ik neem aan dat de gedeputeerde hierover ideeën heeft, ook wat de financiering van het uitgebreide takenpakket betreft. Ik wil die graag afwachten.

Het is goed dat de opdracht aan de steunfuncties scherper en beter omschreven wordt. We hebben daarover in de commissie veel gesproken en ook over indicatoren. Hoe kun je dat meten. Smart formuleren was een veel gebezigde term. Er werd gesproken over de mogelijkheden en eventuele beren op de weg. Wij vinden het noodzakelijk dat hiermee aan de slag gegaan wordt. Het wordt dan vanzelf wel duidelijk welke beren er zijn. Het zal

een gezamenlijke zoektocht zijn maar daar komen we wel uit. Wij moeten ermee aan de slag en niet blijven zeggen dat het niet lukt, wij zien wel wat wij tegenkomen. De provincie heeft hierin een duidelijke taak. Zij moet in de opdracht aangeven wat en hoe er gemeten moet worden en waarom. Het gaat daarbij om eenduidigheid, vergelijkbaarheid en relevantie. Door dit in de opdrachtverlening op te nemen, wordt het transparant en kunnen de raden van toezicht van de steunfuncties ook bedrijfsmatiger sturen. Op die manier zijn zij ook betere gesprekspartners voor de gedeputeerde.

Wij hebben veel gesproken over de jaarlijkse rapportage. Wellicht ten overvloede, maar speciaal voor de VVD merk ik op dat het in de memorie van antwoord staat dat de gedeputeerde de commissie een jaarlijkse rapportage heeft toegezegd.. Kan de gedeputeerde deze toezegging nogmaals en ten overvloede bevestigen, speciaal voor de VVD?

Kortom: de steunfuncties moeten vraag gestuurd werken en zich richten op de consument van de steuninstellingen en niet op de provincie. Het maatschappelijk rendement moet omhoog en moet concreter worden geformuleerd.

We hebben onze zorgen over het bereik van de organisaties. Wij zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde dat zij hiermee actief aan de slag gaat. Organisaties zijn tevreden over het functioneren van de steunfuncties, maar het bereik is minimaal. Een wereld te winnen dus, zeker als ik kijk naar de antwoorden die het CDA heeft gekregen op technische vragen over de overige inkomsten van de steunfuncties. Daar ben ik toch wat van geschrokken. Veel van deze inkomsten komen ook van de provincie in de vorm van projectsubsidies. Ik verwacht meer van de steunfuncties, zeker wat de kwaliteit betreft die zij leveren. Dat moet anders kunnen! Kan in de opdrachtverlening een taakstelling worden meegegeven voor externe inkomsten dus niet provincie gerelateerd? Er is dus werk aan de winkel. Dat hebben wij ook al in de commissie aangegeven. Maar het ingeslagen pad met de scherpere opdrachtverlening beoordelen wij positief en het CDA heeft er alle vertrouwen in.

De heer **Van der Staak** (SP): Voorzitter. Voor ons ligt een stuk waarin wij gevraagd worden om beslissingen te nemen over de steunfuncties van de provincie. De onderlinge rapporten van Lysias en Pantheia zijn hier duidelijk over. Ik dank het college voor deze rapporten. Zij zijn goed te lezen en bevatten heldere bevindingen. Deze bevindingen geven naar onze mening duidelijk aan dat nut en noodzaak van de steunfuncties bewezen zijn.

Maar toch, voorzitter, en ik citeer u en de heer Burger Dirven: Wij moeten ons afvragen of wij de goede dingen doen en of wij die dingen ook goed doen. Dat geldt voor ons als bestuur maar dat geldt natuurlijk ook voor de steunfuncties zelf. Natuurlijk zijn er verbeterpunten, gelukkig zou ik bijna zeggen. Mede om die reden volgt de SP-fractie de steunfuncties kritisch. Wij moeten die tegen het licht blijven houden en dat is dan ook wat het voorstel behelst. Laten wij afspreken over een jaar de aanbevelingen nogmaals te beschouwen en te bezien of zij voldoende zijn uitgevoerd.

Smart formuleren zou dan voor de hand liggen. Toch wijs ik erop dat de werkelijkheid vaak weerbarstiger is dan vooraf te bedenken valt. Niet alles laat zich immers in smart formuleringen vangen. Laten wij daarbij ook in acht nemen dat de wereld continu verandert en dat dit de steunfuncties nieuwe uitdagingen en kansen biedt.

Voorzitter. Zolang wij steunfuncties hebben, blijven wij dit debat met elkaar voeren. Ik kijk dan ook uit naar de volgende keer.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Staak voor zijn bijdrage en ook voor de heerlijke beschuit met muisjes vanochtend.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter. Onze fractie denkt genuanceerd over deze steunfuncties. Bij nut en noodzaak van een aantal steunfuncties moeten grote vraagtekens gezet worden.

Wij zijn positief over de steunfuncties Erfgoed Brabant, Monumentenhuis Brabant met een enkele aantekening, Sportservice Noord-Brabant en Cubiss. Bij de ander steunfuncties zetten wij grote vraagtekens. Het is echter altijd discutabel. Belangrijk is de vraag op basis van welke criteria dit soort steunfuncties geselecteerd wordt. Zoals reeds gezegd, met sommige moet je enorm oppassen want dan denken de gemeenten dat de provincie het wel doet en zij daarom niets meer hoeven te doen. Zo zit de wereld niet in elkaar.

Er zijn ook andere steunfuncties. Wij hameren al jaren gelukkig samen met andere fracties op die telefoonservice voor gehandicapten. Nogmaals, wij doen dit voor de Brabantse burger en voor niemand anders, vooral voor gehandicapte burgers, ouderen etc. Sensor zit gelukkig in de aanbestedingsprocedure. Ik hoop dat volgende week duidelijk wordt dat Sensor als telefoonservice voor bepaalde cliënten blijft bestaan. Het gaat hier om een vervelende groep van de ggz-sector (ggz: geestelijke gezondheidszorg).

Zorgbelang is door de vorige sprekers al genoemd. Wat moet je aan met zo'n zorgfunctie? Heeft die nut? Ik heb de vorige keer al gezegd dat wij dat eens moeten nagaan. Je moet deze steunfunctie dan wel plaatsen in een ander kader. Ik was gisteren bij een raadsvergadering over de Wmo in Valkenswaard. Deze gemeente heeft een enorm probleem met cliëntenondersteuning. Wat moet daarmee gebeuren na 1 januari? Er is een contract afgesloten met MEE. Maar MEE houdt zich vooral met de gehandicaptensector bezig. Alle andere sectoren hebben cliënten van een categorie die MEE amper kent. Zorgbelang doet ook een beetje zo iets. Ik pleit er al heel lang voor om deze zaken te integreren. Ik vraag de gedeputeerde of de provincie niet moet meewerken aan het in elkaar schuiven van MEE en Zorgbelang, zodat je één brede cliëntenondersteuningsfunctie krijgt in Brabant.

Wij zijn positief over het Monumentenhuis en Erfgoed Brabant. Wij hebben een pot van 121 miljoen euro voor allerlei erfgoedprojecten. Wij moeten oppassen dat gemeenten niets meer doen en het allemaal aan de provincie overlaten. Dat is niet de bedoeling.

Wij zouden Sportservice Noord-Brabant breder moeten steunen, want veel gemeenten gaan hierop bezuinigen nu zij er allerlei taken bij krijgen. Over Cubiss zijn wij ook positief. Het is een brede activiteit. Steun die vooral.

Wij hebben echter problemen met het BKKC. Ik refereer aan een bericht van Omroep Brabant van 24 september. Ernstige kritiek van de Tilburgse VVD op het functioneren van het BKKC. Wij moeten daar kritisch naar kijken, want aan dergelijke zaken hebben wij niets.

Ook bij Kunstbalie zetten wij grote vraagtekens. Wij vinden dit in feite een taak van de gemeenten. Bij Zet zetten wij ook vraagtekens, want wij hebben het gevoel dat dit in feite een verlengstuk is van deze organisatie. Wij kunnen het ook verkeerd zien, maar er wordt wel 2 miljoen euro in gestopt.

Voor een belangrijk deel van de steunfuncties is ons oordeel positief maar niet voor allemaal.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. GS concluderen dat de steunfuncties volwaardige partners zijn voor de ontwikkeling en de uitvoering van een modern provinciaal beleid. GS stellen daarom voor om bij de uitwerking van het beleid te blijven werken met steunfuncties. De PvdA-fractie is bij met de voorliggende resultaten van de twee onderzoeken. De reden waarom wij steunfuncties hebben, is namelijk het maatschappelijke rendement. Als uit onderzoek blijkt dat dit inderdaad er inderdaad is, moeten wij daar heel blij mee zijn. Wat ons betreft kan er een dikke streep worden gezet onder de discussie naar nut en noodzaak van de steunfuncties.

Er zijn wel verbeterpunten waarop GS actie willen ondernemen. Dat is heel verstandig. Als je een onderzoek laat doen, komen er altijd wel dingen uit die beter kunnen en dat moet je dan ook uitermate serieus nemen. Wij hebben het idee dat GS dat in het algemeen ook doen. Wij kunnen de voorgestelde verbetervoorstellen in grote lijnen steunen. Het gaat daarbij vooral om het verbeteren van de onderlinge samenwerking tussen de steunfuncties in herkenbare allianties met andere provinciale partners. Het scherper sturen op maatschappelijk rendement steunen wij ook. In februari heeft de commissie de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar het maatschappelijk rendement van de steunfuncties. De stukken die er toen lagen, maakten dat onvoldoende duidelijk. Het onderzoek van Panteia heeft dat nu wel gedaan. Wij vinden het dus heel goed dat dit onderzoek uiteindelijk is uitgevoerd. Het is ook razend interessant en ik vertel u waarom. Naast de voor de hand liggende vraag hoe en of steunfuncties aan de bestaande doelstellingen voldoen, is aan de gebruikers van die steunfuncties ook gevraagd of er een additionele ondersteuningsbehoefte is. Juist dat vinden wij interessant. Het resultaat is een hele lijst met punten waarvan de huidige gebruikers zeggen dat zij daarop beter ondersteund kunnen worden als de steunfuncties hun werkzaamheden verbreden. Om het maatschappelijk rendement van de steunfuncties te kunnen verbeteren, moet de dienstverlening aansluiten op de vraag. Misschien is dat nu niet altijd het geval want anders was er geen lijst met punten waarop de gebruikers graag ondersteuning willen.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Ik heb even goed naar de heer Smeulders geluisterd. Hij zei blij te zijn met de steunfuncties en met het maatschappelijk rendement dat eruit komt. Nu gaat zijn verhaal een andere kant uit en stelt hij dat het rendement eigenlijk niet helemaal wordt gehaald, dat zij wel dingen goed doen maar doen zij wel de goede dingen. Ik wil niet flauw zijn, maar de heer Smeulders gaat nu een heel andere kant uit in zijn verhaal. Ik weet niet waar hij heen wil. Eigenlijk is hij het gewoon met mij eens.

De heer **Smeulders** (PvdA): Als ik die indruk wek, mijnheer Burger Dirven, is het goed dat u interpreteert, dan ik dat rechtzetten. Wij onderschrijven de conclusies dat de steunfuncties doen wat zij moeten doen en dat zij dat goed doen. Naast alle taken die zij verrichten voor de gebruikers en waar die gebruikers blij mee zijn, zijn er nog meer dingen die zij zouden kunnen doen voor de gebruikers. Dat blijkt ook uit het onderzoek. Het is een verbreding. Zij kunnen meer doen en dat is goed voor de samenleving. Dat punt probeer ik te maken.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Als de scores gemiddeld zijn -- 2,5, 2,3, 1,8, 2,7 -- kunnen wij met alle respect voor de inzet van de steunfuncties toch niet zeggen dat zij de juiste dingen doen? Laten wij naar het takenpakket kijken en ervoor zorgen dat zij de juiste dingen doen in plaats van te gaan verbreden.

De heer **Smeulders** (PvdA): De heer Burger Dirven benadert het vanuit die invalshoek. Wij maken uit het onderzoek juist op dat de gebruikers zeggen dat er meer dingen zijn die de steunfuncties kunnen doen die nuttig zijn voor hun functioneren. Daar kijken wij naar. Wij zouden het helemaal niet gek vinden als de steunfuncties ook die taken op zich nemen. Daarmee vergroot je ook het maatschappelijk rendement van onze investeringen in de steunfuncties.

Die conclusie uit het onderzoek vinden wij heel belangrijk en het is jammer dat die te weinig naar voren komt in het Statenvoorstel. Ik vraag de gedeputeerde hierop nader in te gaan in haar termijn want wij vinden dit een heel belangrijk punt. Wij willen graag de toezegging dat deze conclusies meegenomen wordt bij de uitwerking van de verdere ontwikkelplannen voor de steunfuncties.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. D66 is het geheel eens met het geformuleerde ontwerpbesluit. Dat komt niet zo heel vaak voor! De Engelstaligen zeggen echter niet voor niets: "the devil is in the details". In de uitwerking van het Statenvoorstel heeft D66 enkele afdrucken van bokkenpootjes gezien. De onderzoeken hebben zich begrijpelijkerwijs gericht op de toegevoegde waarde van de steuninstellingen binnen de provinciale doelstellingen, zij zeggen echter weinig over de relevantie van die doelstellingen zelf. Wij vinden dat een gemiste onderzoekskans. Zo'n vorm van zelfreflectie hadden wij passend gevonden. De onderzoeken hebben een weinig verholten kritiek op de aansturing door de provincie. Deze is te veel gericht geweest op inzet en activiteiten en te weinig op het realiseren van doelen en maatschappelijke effecten. Wij vinden het jammer dat de coalitiepartijen zo gul geweest zijn in hun kritiek op de steuninstellingen, maar zo krenterig met het aanspreken van degene die politiek verantwoordelijk is. Het college heeft het rapport wel aangegrepen om aan te geven dat het sterker wil sturen op het maatschappelijk rendement, maar geeft niet zo duidelijk aan hoe dat precies gaat gebeuren. Op de vraag van mijn fractie in de commissie over het Team Steunfuncties is in de memorie van antwoord geen reactie gekomen. Wij vinden dit echter uitermate belangrijk. De aansturing was immers te weinig gericht op het realiseren van de doelen en het maatschappelijk effect.

Op bladzijde 9 van het voorstel staat het volgende: "Dit team zorgt voor consequente, uniforme en objectieve sturing op het gebied van financiën en bedrijfsvoering. Zo maakt Team Steunfuncties heldere afspraken over bijvoorbeeld opbouw van het uurtarief, kostentoerekening en reservevorming." Waar zit de aansturing op de doelen en op het rendement? Als het bij dit team zit, waarom is dit dan niet als zodanig opgeschreven?

Een andere niet beantwoorde vraag ging over de stellingname dat bij een opdracht van de Provincie een duidelijke onderverdeling wordt gemaakt in het "wat", het domein van de provincie, en het "hoe", het domein van de steunfuncties. Wij kunnen dit uitgangspunt niet rijmen met de genoemde uniforme sturing op het gebied van financiën en bedrijfsvoering door het Team Steunfuncties. Hoe ziet het college concreet de aansturing van de steunfuncties en de taakstelling voor het Team Steunfuncties.

Op de vraag van de commissie over het Monumentenhuis stelt de gedeputeerde nadrukkelijk dat de problemen van de gemeenten niet overgenomen worden. Zij denkt aan oplossingsrichtingen en kiest daarbij voor een mogelijke uitbreiding van taken voor het Monumentenhuis en vraagt daar een plan voor. Ik heb begrepen dat dit door het CDA wordt ondersteund. Wij lezen dit nogal snel als een uitbreiding van het budget. Kan de gedeputeerde aangeven of dit ook in de planning zit? Wij sorteren alvast voor op andere oplossingsrichtingen. Hoe staat de gedeputeerde tegenover het idee dat eventuele extra behoeften bij gemeenten opgepakt zouden moeten worden door de commerciële tak van het Monumentenhuis -- Monumentenhuis Brabant BV -- of door commerciële adviesbureaus? Verder willen wij weten wat de gedeputeerde vindt van het aanspreken van gemeenten op het niet uitvoeren van hun taken op het gebied van monumentenzorg? Ziet zij mogelijkheden om eventueel sancties op te leggen?

Maar er zit ook een engeltje in een detail: de focus op duurzaam perspectief. Eindelijk zien wij hier begrip voor de fusies en de bezuinigingstrajecten die de instellingen hebben ondergaan; eindelijk vinden wij weerklank voor ons voortdurend pleidooi voor rust als een belangrijke voorwaarde voor een goede doorontwikkeling met zo min mogelijk maatschappelijke kosten. Eindelijk zien wij ook begrip voor onze stellingname dat de focus op kwaliteit en op duurzaam perspectief moet liggen en niet op snelheid. En nu maar hopen dat het college dit ook op andere beleidsterreinen gaat doorvoeren.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Voorzitter. Ik heb even gewacht tot de heer Hageman klaar was met zijn betoog. Ik wil twee zinnen citeren uit het verkiezingsprogramma van D66 2011-2015. Op pagina 16 staat: "De provinciale steunfuncties behoren naar de mening van D66 niet tot de provinciale kerntaken. De afbouw van deze steunfuncties moet naar de mening van D66 op zorgvuldige wijze plaatsvinden." Hoe rijmt de heer Hageman dit met het verhaal dat hij net heeft gehouden?

De heer **Hageman** (D66): Het verhaal gaat over het functioneren van de huidige steunfuncties. Dat gebeurt naar behoren en binnen de provinciale doelstellingen. Wij vragen ons wel af of je een aantal van de doelstellingen nog moet handhaven. Wat is de toegevoegde waarde van de provincie op het sociale domein? Wat is de toegevoegde waarde van de provincie bij sportactiviteiten? Bij dat soort zaken moet je concluderen dat die toegevoegde waarde mogelijk niet zo groot is. Over de zaken die de provincie als kerntaken heeft, is het rapport heel duidelijk: de steunfuncties hebben een duidelijke meerwaarde en die meerwaarde kan niet gemakkelijk ondervangen worden door andere organisaties.

Mevrouw **Frijters-Klijnen** (PVV): Het is een heel lang antwoord, maar in mijn ogen is het kiezersbedrog.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Toen wij in deze Statenperiode aantraden was een van de eerste onderwerpen de enorme bezuinigingen die doorgevoerd moesten worden op de Steunfuncties. Een aantal werd compleet wegbezuinigd, zoals COS (Centra voor Ontwikkelingssamenwerking) voor internationale samenwerking en Palet voor diversiteitsbeleid. Niet meer nodig was het idee. In de ogen van GroenLinks een verarming van het maatschappelijke middenveld waarbij veel specialiteit verloren ging.

Sensor, vrijwillige telefonisch hulpdienst, dreigt ook ten onder te gaan, maar gelukkig komt er vanuit het Rijk steun om een dergelijke dienst overeind te houden.

De acht overgebleven steunfuncties hebben in die ronde ook stevig moeten bezuinigen. Ze hebben zich gehergroepeerd en ze zijn zich aan het richten op de toekomst. Maar gaan ze ook deze dans overleven? Als het aan GroenLinks ligt wel, want deze instellingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Zo maakt Cubiss Brabant Slimmer, Zorgbelang, Zet en Sportservice mensen gezonder, gelukkiger en sportiever, Kunstbalie en BKKC mensen muzikaler en creatiever, en Erfgoed Brabant en Monumentenhuis geven mensen een kijk in de Brabantse cultuur en het verleden.

De twee uitgevoerde uitgebreide onderzoeken ondersteunen hoe waardevol al deze steunfuncties worden gevonden. Het veld, dus de gebruikers, heeft behoefte aan ondersteuning en dat geeft de provincie ook bij het uitvoeren van haar beleid. Maar er moet ook wat veranderen volgens de onderzoeken. Die geven aan dat er meer geclusterd en verzakelijkt kan worden. En die mening deelt GroenLinks.

Bij de behandeling van het voorstel heb ik gevraagd naar de financiële kwetsbaarheid. Wat als subsidies verder wegvallen, wat als andere inkomsten niet worden gehaald? Het overzicht uit de memorie van antwoord laat zien dat dit heel verschillend is voor de acht steunfuncties. Hoewel de bedrijfsvoering natuurlijk een zaak is van de instellingen zelf, vindt GroenLinks dat in de nieuwe vorm die GS voorstellen ook aandacht moet zijn voor de eenzijdige afhankelijkheid van de provincie bij een aantal steunfuncties. Hierbij hebben wij een andere invalshoek dan de VVD, zoals ik zojuist beluisterde.

Hebben GS zelf een standpunt over een "gezonde" afhankelijkheid en hoe ziet dit eruit? Willen GS dit aan de steunfuncties meegeven bij de sturing in de nieuwe vormen van samenwerken? Hoe gaan GS dit samen met de steunfuncties doen en met het veld?

De prijzen die de steunfuncties doorberekenen verschillen. Het is uitstekend dat het Team Steunfuncties daarnaar gaat kijken. Wat gebeurt er als een steunfunctie daar niet aan mee wil werken?

Een andere bron van zorg voor GroenLinks is de governance van de steunfuncties. Ik stelde hier al eerder vragen over in de commissie. Zitten er geen mensen met dubbele petten en wordt er transparant bestuurd. Zitten er capabele bestuurders? Een aantal steunfuncties is immers subsidieloket. Daarbij dient zuiver te werk te worden gegaan. Het moet voor iedereen uit het veld volstrekt helder zijn.

Dat GS de Staten in januari informeren over de opdracht voor 2015 en daarbij de verbeterpunten van nut en noodzaak voor iedere steunfunctie meenemen, lijkt mij prima. Wat GroenLinks betreft hoeft dat niet ieder jaar opnieuw en mag dit ook tweejaarlijks. Als de doelen helder en uniform zijn geformuleerd over bereik, resultaat, klantbehoefte en klantwaardering en jaarlijks verantwoord worden aan GS is dat naar onze mening voldoende. GroenLinks kan instemmen met het voorgestelde besluit.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Het is een mooi rapport, maar ik heb toch wel wat kritiek. Als men bij de beoordeling van een gemeente tot de conclusie komt dat de uitvoering slecht is, krijgt die gemeente een 6. Dat is ongeveer het laagste cijfer dat je kunt krijgen. In dit rapport krijgen sommige steunfuncties 2.8 of 2.9. Dat kan toch wel wat beter. Er gaat veel geld in om. Van de week heb ik gehoord dat met name in de kunstsector wordt geprobeerd om meer samen te gaan doen. Dat geeft mij hoop want daarin gaat ontzettend veel geld om. Met dat geld kunnen wij toch een fantastisch cultuurbeleid in elkaar flansen.

Ik vind niet dat die steunfuncties het zo fantastisch doen. Dan zouden er achten en negens moeten komen, en nu liggen de cijfers te dicht bij de zes. Dat is over het algemeen de uitkomst. Toch steun ik het voorstel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. De Partij voor de Dieren ziet het belang in van de steunfuncties. Wij vinden alle acht de steunfuncties even belangrijk voor Brabant. Het kan inderdaad beter. Een zesje is niet voldoende, zoals de heer Mondriaan zegt. GS hebben aangegeven dat zij daarop gaan letten en sturen opdat wij beter kunnen zien welk effect een steunfunctie heeft op de maatschappij. GS zullen daarbij ook zorgen voor onderlinge samenwerking en herkenbare allianties met andere provinciale partners. Wij vinden dat een perfecte doelstelling en steunen die van harte.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter, charmante dames en goed gesoigneerde heren. De Onafhankelijke Statenfractie heeft met interesse kennis genomen van de documenten omtrent het functioneren van de steunfuncties en van de rapporten van Bureau Lysias en Panteia in het bijzonder. Onze Statenfractie is ook redelijk tevreden met wat er onder de streep aan conclusies te destilleren is.

Er is een ondersteuningsbehoefte in het maatschappelijk veld aanwezig en de steunfuncties hebben een toegevoegde waarde om deze maatschappelijke doelen te bereiken. Natuurlijk zijn er enkele mitsen en maren, maar dat neemt niet weg dat het een belangrijke basis is. Vanuit deze basis kunnen PS, GS, burgers en belangenorganisaties gezamenlijk zaken van een geleidelijk afnemend korrelgrootte bijsturen.

Drie zaken wil ik kort belichten.

Als eerste de bekendheid van de steunfuncties. Voor sport, leefbaarheid en zorg blijkt de naamsonbekendheid boven de 40% te liggen. Tel daarbij op dat met name de provinciale doelstellingen op het terrein leefbaarheid en zorg breed gedeeld worden, dan is het gemakkelijk om te concluderen dat er een onbenutte potentie bij deze steunfuncties aan te boren is. Immers, als de bekendheid van de organisatie toeneemt, neemt ook de bekendheid van het aanbod toe en ook het aantal klanten. De OSN dient samen met de PvdD een motie in waarin het college gevraagd wordt te bekijken of we gezamenlijk de naamsbekendheid van deze steunfuncties kunnen vergroten door een actieplan met concrete actiepunten op te stellen. Door meer naamsbekendheid wordt het belastinggeld effectiever ingezet en wordt het sociaal maatschappelijk rendement vergroot.

Vervolgens de gehandicaptensport. In een tijd dat sociale zaken onder druk staan, is het goed om te zien dat Nederland het verdrag van mensen met een beperking ratificeert. Ook in Brabant maken wij ons sterk voor gehandicapten. Gehandicaptensport is daar een facet van. De steunfunctie op dit terrein bestaat al enkele decennia, maar als het gaat om de invloed van de steunfunctie op het stimuleren en ontwikkelen van de gehandicaptensport dan blijkt deze uit de pas te lopen met het maatschappelijk belang daarvan. De Onafhankelijke Statenfractie wil niet in deze constatering berusten en dient een motie in om via een actieplan met concrete actiepunten alsnog de invloed van de steunfunctie op de ontwikkeling van de gehandicaptensport te vergroten. Gehandicaptensport vergroot het welzijn van gehandicapten en gehandicapten verdienen ook in Brabant om volwaardig lid te zijn van onze maatschappij. Daar kan wat mij betreft geen kernwaardendiscussie tegenop.

Het derde punt vormt wellicht een bruggetje naar het eerste punt waar wij vandaag over gesproken hebben. Uit het rapport van Panteia is namelijk te lezen dat steunfunctie Zet

ver achter blijft als het gaat om het versterken van bovenlokale burgerinitiatieven, terwijl het maatschappelijk belang bijna niet hoger kan. Dat is natuurlijk onbegrijpelijk en daar moet dan ook absoluut wat aan gedaan worden. Mijn vraag aan de gedeputeerde is wat zij gaat doen om op dit wezenlijke terrein meer resultaten te behalen.

De **voorzitter**: Door de leden Kap en Mondriaan wordt de volgende motie voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 oktober 20 14, overwegende dat:

- *Nederland het verdrag van rechten van de mensen met een beperking zal ratificeren;*
- *de provincie Noord-Brabant vierkant achter deze ratificatie staat en een volwaardige participatie van gehandicapten in onze samenleving actief ondersteunt;*
- *gehandicaptensport bijdraagt aan het welzijn van gehandicapten;*
- *toegankelijkheid van onder andere sportvoorzieningen voor deze participatie daarbij van groot belang is;*
- *Sportservice Noord-Brabant een taak heeft in de ontwikkeling van gehandicaptensport;*
- *uit het rapport van Bureau Panteia blijkt dat juist op dit onderdeel de invloed van de steunfunctie gering is, terwijl het belang daarvan maatschappelijk groot is,*
dragen Gedeputeerde Staten op:
- *samen met Sportservice Brabant Noord-Brabant een actieplan met concrete actiepunten op te stellen, met als doel om de invloed van de steunfunctie op de ontwikkeling van de gehandicaptensport alsnog significant te vergroten, en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M1.

Door de leden Kap en Van der Wel wordt de volgende motie voorgesteld:

" Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 3 oktober 2014, overwegende dat:

- *uit het rapport van Bureau Panteia blijkt dat het percentage stakeholders dat de provinciale doelstellingen op het terrein van leefbaarheid en zorg van belang vindt extreem hoog is;*
- *uit het rapport van Bureau Panteia tevens blijkt dat Steunfuncties een instrument zijn om maatschappelijke effecten te bereiken*
- *tevens blijkt dat de onbekendheid van het bestaan van de steunfuncties op de terreinen van zorg en leefbaarheid met ruim 40% echter hoog is;*
- *dit percentage gezien het feit dat deze organisaties al 7 jaar of langer bestaan voor verbetering vatbaar is;*
- *de steunfuncties op deze terreinen dus potentieel beter kunnen scoren dan dat ze doen;*
- *met het beter functioneren van deze steunfuncties een maatschappelijk belang gediend is,*
dragen Gedeputeerde Staten op:
- *samen met de steunfuncties op het terrein van leefbaarheid en zorg een actieplan met concrete actiepunten op te stellen met als doel de bekendheid van de steunfuncties*

*significant te vergroten, waardoor zij effectiever kunnen opereren en de maatschappelijke effecten vergroot worden,
en gaan over tot de orde van de dag."*

Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgt nr. M2.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. In 2010-2011 hebben wij met elkaar een aantal besluiten genomen in het kader van de Agenda van Brabant. De maatregelen voor de steunfuncties die wij toen hebben besloten, bevatten verschillende facetten. Het ging om subsidiekorting. Die liep per steunfuncties uiteen. Maar het ging allereerst vooral om een nieuwe inhoudelijke opdracht die perfect zou passen bij de kerntaken van de provincie. Daar ging immers de Agenda van Brabant over. Ik noem een voorbeeld. Vroeger richtte Zet zich op het doen van projecten met betrekking tot zorg en maatschappelijk welzijn, nu ondersteunt Zet vrijwilligersnetwerken. Zorgbelang steunde vroeger de besturen van patiëntenorganisaties en is nu de verbinder tussen verzekeraars, zorgaanbieders en zorgvragers. In een paar jaar tijd is niet alleen financieel de afspraak veranderd maar is ook de inzet beter passend gemaakt bij de kerntaken van de provincie.

Naast de financiële en de inhoudelijke veranderingen is een volgend onderdeel van die aanpak het onderzoek naar nut en noodzaak dat nu voorligt. Wij hebben met elkaar geconstateerd dat dit een bijzonder leerzaam onderzoek is. Vandaar mijn opmerking in de commissie dat daar verbeterpunten uit voortkomen. Dat is namelijk juist de bedoeling, want dan kunnen wij met elkaar weer volgende stappen maken.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Misschien kan de gedeputeerde mij helpen? Bij de Agenda van Brabant denk ik aan ruimtelijke ordening, economie, bereikbaarheid, natuur en milieu en cultuur. De gedeputeerde zei zojuist dat Zet helpt bij het realiseren van de Agenda van Brabant. Ik kan die brug niet maken.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): De Staten hebben zelf op basis van de Agenda van Brabant het beleidskader @Brabant vastgesteld en daaruit volgt de taak van Zet maar ook van andere organisaties. Dat is de link.

De conclusies die wij in het voorliggende voorstel trekken naar aanleiding van de onderzoeken die hebben plaatsgevonden, is dat steunfuncties volwaardige partners zijn voor de ontwikkeling en de uitvoering van modern provinciaal beleid. Wij zijn blij dat dit in deze onderzoeken zo duidelijk is omschreven. Je kunt dat namelijk zelf wel vinden, maar als het door twee verschillende onafhankelijke bureaus goed wordt onderzocht en beargumenteerd is dat bijzonder prettig.

Natuurlijk is er op onderdelen verbetering mogelijk. Ik zou de indruk willen wegnemen dat wij te maken hebben met organisaties die tevreden zijn met een zesjescultuur. Zo zit het niet in elkaar en zo doen wij geen zaken. Er zijn altijd onderdelen waarbij plussen en minnen te zetten zijn, maar het is zeker niet de uitkomst van de onderzoeken dat voor deze organisaties een zesje wel genoeg is. De dingen die verbeterd kunnen worden, gaan wij meteen oppakken. Een aantal zaken uit het eerste onderzoek, het onderzoek

van Lysias, dat bijvoorbeeld betrekking had op de provincie zelf, hebben wij meteen aangepakt. Een van de uitkomsten is het Team Steunfunctie.

Vroeger stuurden wij vooral op activiteiten en tegenwoordig op doelstellingen. Wij hebben aangegeven dat wij ons nu ook willen richten op de behaalde effecten. De Staten bepalen bij de vaststelling van de diverse beleidskaders -- leefbaarheid, cultuur, erfgoed, etc. -- wat die doelstellingen zijn. De heer Hageman mist in de voorliggende onderzoeken de toets of die doelen nog kloppen. Die toets is in wezen gedaan bij de gebruikers van de steunfuncties. Aan de steunfuncties is indirect gevraagd of het klopte. De Staten zelf doen die toets in de beleidsevaluaties. De beleidsevaluatie ex artikel 217.a over leefbaarheid komt eraan. Die staat dit najaar op de agenda en ook die over erfgoed. De momenten waarop wij die doelen onder de loep nemen, zitten in het systeem van Sturen met Kaders.

Wij zijn het er allemaal over eens dat het maatschappelijk rendement beter zichtbaar gemaakt moet worden. Ik wil heel graag de handschoen oppakken om dit samen met de steunfuncties vorm te geven in de werkplannen voor komend jaar. U begrijpt uit de discussies in de commissie maar ook op basis van de rapporten dat wij daarover allang in overleg zijn met de steunfuncties. Dat zeg ik ook tegen de heer Burger Dirven in het kader van zijn amendement. Wij overleggen zeer veel met de steunfuncties. Wij hebben dat overleg ook nodig om tot een goede opdrachtverlening te komen. Dat is een samenspel. De veranderingen in Monumentenhuis zijn daarvan een voorbeeld. Daar wordt gesignaleerd dat bepaalde dingen stroef lopen. Vervolgens is het aan ons om binnen de vastgestelde beleidskaders te kijken welke mogelijkheden er voor de provincie zijn om daar iets mee te doen. Wij doen dat geenszins top-down. Wij geven af en toe wel een klein duwtje in een bepaalde richting omdat wij met elkaar hebben geconstateerd dat de duurzame toekomst die wij allemaal graag willen, die richting rechtvaardigt.

De heer **Burger Dirven** (VVD): De reden dat wij dat willen amenderen is dat het niet expliciet wordt genoemd in het Statenvoorstel. Ik hoor de gedeputeerde die toezegging doen, maar het staat er niet in. Hoe gaan wij daarmee om?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Zowel in het voorstel als in de memorie van antwoord staat een heel stuk over hoe wij in samenwerking met niet alleen de steunfuncties maar ook met de andere partijen in de samenleving tot doelstellingen en aansturing komen. In de memorie van antwoord heb ik precies met deze bedoeling op papier de toezegging die ik in de commissie heb gedaan herhaald, namelijk dat wij daarover jaarlijks zullen rapporteren. Omdat het in de memorie van antwoord staat, is het integraal onderdeel van het besluit. Amendement A2 is wat mij betreft helemaal overbodig.

In het kader van de verbeterpunten en het zichtbaar maken van het maatschappelijk rendement ligt er zeker een taak, niet alleen hoe wij intern goed rapporteren en doelen stellen maar ook naar buiten toe: meer bereik en meer zichtbaarheid geven op zijn minst meer kans op rendement. Hierover gaan de beide moties. Motie M1 heeft betrekking op Sportservice en motie M2 is wat breder en heeft betrekking op de steunfuncties op het gebied van leefbaarheid en zorg. En cultuur? Volgens mij gaat het over alle steunfuncties, of heb ik dat verkeerd begrepen? Ik wil heel graag samen met de steunfuncties kijken hoe een en ander beter zichtbaar gemaakt kan worden. Dat past in de lijn van het voorstel. Ik weet niet of het een apart actieplan moet zijn of dat wij dat

moeten opnemen in de opdracht. Als wij dat laatste doen, is daarmee ook afgesproken dat wij dat binnen de bestaande middelen doen. Als de heer Kap extra actie wil, zijn er ook extra middelen nodig.

De heer **Kap** (OSN): Het gaat mij niet zozeer om de vorm, het gaat mij meer om de inhoud. Het hoeft geen apart actieplan te zijn. Als het meegenomen kan worden in de opdracht en daarmee binnen het bestaande budget lijkt mij dat een win-winsituatie.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Deze beide zaken zijn impliciet opgenomen in de verbeterpunten. Ik heb geen bezwaar tegen de moties, maar ik denk dat zij overbodig zijn. Wat mij betreft zijn zij onderdeel van de verbeterpunten.

De heer **Kap** (OSN): Kan de gedeputeerde "impliciet" nader toelichten?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Wij schrijven in ons voorstel dat wij aan die verbeterpunten gaan werken. Een daarvan is de verhoging van het maatschappelijk rendement. De heer Kap en ook de onderzoekers geven aan dat het vrij logisch is dat het rendement verhoogd wordt als het bereik verhoogd wordt en dat je het bereik verhoogt door een betere bekendheid. Het is inderdaad wat impliciet. Het staat er niet letterlijk. Als de Staten dat echt willen onderstrepen, kan dat via deze moties, maar wat mij betreft zit het besloten in dat verbeterpunt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): In motie M1 wordt gevraagd om een actieplan op te stellen voor gehandicaptensport. Volgens mij hoort dat bij het Sportplan. Lopen de dingen nu door elkaar? Volgens mij gebeurt het namelijk al.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb net wat algemeen geantwoord. Dit doen wij. Zowel het bereik als de zichtbaarheid is onderdeel van het werkplan, maar er kan een schep bovenop. Dat geldt ook voor gehandicaptensport. Als u daar echt nieuwe plannen en nieuwe acties wilt, moet u echt middelen verzinnen om dat te doen. Gehandicaptensport is inderdaad een onderdeel van het sportplan. Als de Staten meer willen doen aan dit ene onderdeel van het sportplan, moeten zij met een ander soort voorstel komen.

Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD): De gedeputeerde moet mij even helpen in verband met het werkbezoek dat wij net hebben gebracht. Daar was toch heel duidelijk dat bijvoorbeeld Midden-Brabant een heel goed verhaal had. De directeur van Sportservice zat daar ook en hij vertelde dat er een uitrol over Brabant was. Bedoelt u iets anders?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Volgens mij bedoelen wij precies hetzelfde. Als de heer Kap met zijn motie bedoelt dat er nog meer moet gebeuren, moet hij met een andere motie komen. Dan moet hij het sportplan verbeteren en aanscherpen. Als het alleen gaat om bekendheid te geven aan het werk van de steunfuncties op dit terrein, dan hebben wij in het voorstel over de steunfuncties al beloofd dat dit verbeterpunt de komende jaren wordt opgepakt.

Mevrouw **Tsoutsanis-van der Koogh** (VVD): Bij dat werkbezoek heeft de gedeputeerde gezegd dat wij een tussentijdse evaluatie krijgen van het sportplan. Alles wat de gedeputeerde nu extra noemt, kan dan toch aan de orde komen?

Mevrouw **Van Haften-Harkema** (GS;CDA): Exact.

De CDA-fractie vroeg of het in het kader van het bereik mogelijk is een taakstelling op te nemen in de zin van het bereiken van andere klanten dan alleen de provincie. Mevrouw Aarts zegt dat de rest van de inkomsten ook van de provincie is. Dat is een enorme verandering ten opzichte van vroeger. Dat betekent dat steunfuncties inschrijven op opdrachten die over van alles kunnen gaan, als zij maar voldoen aan de provinciale doelen. Dat betekent bijvoorbeeld dat de Stichting Zet actief meedenkt op het beleidsterrein mobiliteit. Dat is een totaal andere insteek dan vroeger toen je alleen maar een soort van doeluitkering kreeg voor je basiswerkplan. Ik vind dit een goed verschil. Er zijn steunfuncties die ook andere klanten hebben en daaruit inkomsten verkrijgen, maar die zijn verplicht ondergebracht in een ander deel van de organisatie. Cubiss heeft ook een Bubiss BV, Monumentenhuis heeft ook Monumentenhuis BV. Daar kunnen de commerciële activiteiten worden ondergebracht. Over die activiteiten kan ik niet rapporteren. Misschien geeft dat een beetje een scheef beeld.

De heer Hageman sprak over de uniforme aansturing en het Team Steunfuncties en vroeg of het niet tegenstrijdig is dat in de opdrachtverlening gesproken wordt over wat en hoe wij toch een uniforme sturing willen. Naar mijn idee is het niet tegenstrijdig. In de praktijk gaat over een zeer diverse inhoud. Die bespreek je en daarvoor verleen je opdrachten, maar de vormgeving van de sturing kan uniform zijn; bijvoorbeeld de tijdstippen waarop je bepaalde rapportages ontvangt en hoe die rapportages eruit zien. Daar waren grote verschillen. Die zijn op zichzelf niet onoverkomelijk, maar het helpt ook in onze rapportage naar de Staten wel als wij dat gelijktrekken. Veel groter moet u dat niet maken, mijnheer Hageman. Ik zie u wat teleurgesteld kijken maar zo praktisch zit de wereld soms in elkaar.

Wij willen de komende tijd duidelijker aangeven waar de scheiding zit tussen de adviserende taak van organisaties en de soms ook subsidie verlenende taak in mandaat van de provincie. Daaraan wordt gewerkt, met name in de cultuursector, en in samenwerking met Brabant C. Bij de oprichting van het Brabant C fonds hebt u al meer gelezen over hoe wij dit vorm gaan geven. Ook deze ontwikkeling volgen wij op de voet.

Ik vind het heel plezierig dat er gevraagd wordt om dit proces met elkaar vorm te geven, bijvoorbeeld als het gaat om indicatoren. Hoe gaan wij met elkaar die verantwoording vormgeven? Ik zal daarover graag jaarlijks rapporteren en de verbeterpunten duidelijk laten zien. Ik wil de commissieleden en de woordvoerders graag complimenten met het feit dat wij dit abstracte onderwerp ook abstract hebben kunnen houden in die zin dat wij niet hebben vergaderd over aparte steunfuncties en aparte uitkomsten van onderzoeken. Wij hebben dat met elkaar goed gedaan.

De **voorzitter**: Voordat ik de heer Kerkhoff gelegenheid geeft tot het plaatsen van een interruptie, wijs ik de gedeputeerde erop dat een expliciet oordeel over de moties nog moet worden gegeven.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voorzitter. Ik heb in mijn betoog o.a. de criteria aan de orde gesteld waarop deze steunfuncties geselecteerd worden. Ik heb ook gesproken over de

noodzaak na 1 januari van de cliëntenondersteuning en alles wat daarmee samenhangt. Het is immers veel breder dan alleen cliëntenondersteuning. Eventueel de integratie van Zorgbelang en Mee. Het gaat erom de krachten te bundelen. Is de gedeputeerde bereid om hier een voorzet te geven?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik heb de eerste vraag niet goed begrepen.

De **voorzitter**: Criteria voor de selectie van de steunfuncties.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): In de uitvoering van hun werk?

De heer **Kerkhoff** (PVV): Waarop selecteert het college steunfuncties, want dit is rijp en groen door elkaar.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Steunfuncties bestaan omdat wij die in het leven hebben geroepen. Wij kiezen hen niet omdat zij toch al bestaan. Zij bestaan al tientallen jaren omdat zij ooit door de provincie zijn ingesteld. Zorgbelang en een aantal andere organisaties zijn bovendien onderdeel van een landelijk netwerk. In elke provincie is een Zorgbelang, net zoals er in elke provincie een Sensoor is en een steunfunctie voor amateurkunst. De cliëntenondersteuning vindt lokaal plaats en de taken van Zorgbelang hebben betrekking op bovenlokale uitwisseling van kennis en ervaring.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Ik heb net een uitgebreid bezoek gebracht aan Zorgbelang. Ik heb doorgelicht wat men allemaal doet en wil doen. Daarin kwam o.a. dit terug. Ook MEE is landelijk, maar wordt nu gecontracteerd door de gemeenten. Daarvoor is geld vrijgemaakt. Dat is mijn punt. Het gaat mij om het belang van de Brabantse burger die straks zorgsteun vraagt. Voor het beeld naar buiten zou het misschien nuttiger zijn als die zaken worden samengevoegd in één organisatie waar de mensen naar toe moeten.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): MEE Brabant met zijn verschillende afdelingen wordt op dit moment door de gemeenten gecontracteerd om de individuele begeleiding van zorgvragers vorm te geven. Individuele advisering: daar moet je zijn en die kan je helpen. Zorgbelang zit in bovenlokale netwerken en bespreekt op het niveau van zorgverzekeraars, zorgkoepels en zorginstellingen de belangen van patiënten. Dat is een andere insteek dan die van MEE. Zij hebben natuurlijk onderling heel goed contact, maar het lijkt mij niet goed om die twee zomaar bij elkaar te schuiven.

De heer **Smeulders** (PvdA): De gedeputeerde heeft net iets gezegd over wat er volgens haar impliciet voortvloeit uit de aanbevelingen in het Statenvoorstel. Ik heb daar nog een vraag over, want ik heb nog een punt waarvan wij graag zouden zien dat het er expliciet onderdeel van uitmaakt. Ik doel op de lijst met punten waarvan de gebruikers van de steunfuncties zeggen dat zij er behoefte aan hebben om op die punten te worden ondersteund. De steunfuncties bieden dat nu niet. Worden die punten samen met de steunfuncties uitgewerkt in de verdere ontwikkelplannen?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ja, maar dat kan heel verschillende vormen aannemen. Soms komen er kansen uit voort om een nieuwe markt te betreden als

steunfunctie-instelling; er kunnen ook punten uit voortkomen die de Staten moeten meenemen in hun kaderstelling voor de volgende periode, bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, omdat zich nieuwe kansen voordoen en steunfuncties daarin een belangrijke rol kunnen pakken. Ik zeg ja en geef met deze toevoeging aan dat het breder en veel gevarieerder dan "dat doen wij even". Het is onderdeel van de ontwikkelingen die ook buiten plaatsvinden, zoals u, mijnheer Smeulders, en ook de heer Van der Staak terecht hebben opgemerkt.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Krijg ik nog een antwoord op mijn vraag over de eenzijdige financiële afhankelijkheid van de provincie? Hebben GS nagedacht over de vraag in hoeverre dat moet.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik kan afhankelijkheid niet meten in procenten. Zo'n antwoord heb ik niet. Als wij steunfuncties van harte gebruiken om onze doelen mee te realiseren, zijn zij per definitie afhankelijk van onze doelstellingen en van de financiën die wij daarbij leggen. Het gaat dan om het uitvoeren en mee invullen van opdrachten die wij stellen. Vervolgens willen wij graag een duidelijke scheiding tussen wat er commercieel gebeurt en wat er met subsidie gebeurt. De zaken die een steunfunctie op de markt brengt, moet men in de boekhouding gescheiden houden. Dat betekent dus dat altijd de doelen die wij met of via steunfuncties willen bereiken met onze middelen betaald worden.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Ik geef een extreem voorbeeld. Sportservice bijvoorbeeld heeft 10 miljoen euro aan inkomsten. Daarvan is €370.000 van de provincie en de rest wordt op een andere manier binnengehaald. De provincie heeft in dit geval geluk dat Sportservice een heleboel opdrachten heeft. Bij de andere steunfuncties echter is het precies omgekeerd. Een steunfunctie moet natuurlijk wel fatsoenlijk kunnen bestaan om de taken die de provincie vraagt te kunnen uitvoeren. Dan moet je die steunfunctie óf helemaal subsidiëren of je moet afspreken dat zij een bepaald bedrag zelf moet binnenhalen om onze opdracht toch te kunnen uitvoeren.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voor het uitvoeren van de door ons gestelde doelen is er sprake van 100% afhankelijkheid van de door ons gegeven subsidie. Dat is de manier waarop we werken. Dat een steunfunctie daarnaast nog andere dingen doet, is prima. Sportservice neemt bijvoorbeeld sportverenigingen administratieve taken op personeelsgebied uit handen. Daar verdient men geld mee maar dat staat los van de provinciale doelen. Sportservice blijft dat werk wel doen, maar als wij onze 3 ton eruit halen, wordt er niet meer gewerkt aan onze provinciale doelen.

De heer **Hageman** (D66): Ik heb een vraag gesteld over het Monumentenhuis. De commerciële kant is beantwoord. Als wij constateren dat de gemeente gebrekkig functioneert in het kader van monumentenzorg, kiest het college eventueel voor het uitbreiden van de steunfunctie. Ik heb specifiek gevraagd wat de gedeputeerde denkt van het aanspreken van de gemeente en het opleggen van een sanctie.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Wij krijgen de helft van de taken van Monumentenhuis Brabant vergoed door het Rijk, onder voorwaarde dat de

dienstverlening van Monumentenhuis gratis wordt aangeboden aan gemeenten. Wij kunnen dus niet zomaar zeggen dat gemeenten moeten meebetalen. Dat is te eenzijdig gedacht. Als je ziet wat de decentralisatie van taken op het gebied van erfgoed naar zowel de gemeenten als de provincie betekent, wordt het wel tijd om met elkaar aan tafel te gaan over hoe hiaten worden opgevangen. Voor ons is er nog een aanknopingspunt, niet alleen vanuit erfgoedbeleid en geld voor een steunfunctie, want het gaat ook over het provinciaal belang in de ruimtelijke ontwikkeling te weten het bewaken van de cultuurhistorie. Dat begint in gevaar te komen. Wij trekken dit onderwerp breder dan wel of geen subsidie voor de steunfunctie.

De heer **Hageman** (D66): De gedeputeerde geeft een vriendelijke omschrijving: er is een provinciaal belang. Maar het gaat erom gemeenten aan te spreken op hun verantwoordelijkheid en niet om het overnemen van de taken. Wij zijn daar angstig over. Ik wil een goed antwoord van de gedeputeerde of zij bereid is om gemeenten aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ja, want wij hebben ook vanuit het provinciaal belang zoals geformuleerd in de Structuurvisie een haakje om de gemeenten daarop aan te spreken. Ik had mijn antwoord iets te kort samengevat. Neemt u mij niet kwalijk.

De **voorzitter**: Wilt u tot slot een expliciet oordeel geven over de moties?

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik ontraad beide moties omdat zij overbodig zijn.

De **voorzitter**: Het amendement was eerder overbodig verklaard. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Kunt u even schorsen opdat ik met mijn fractie kan overleggen?

De vergadering wordt drie minuten geschorst.

De **voorzitter**: Ik probeer vast te stellen of de Staten behoefte hebben aan een tweede termijn. Ik had de heer Kap al gezien, de heer Burger Dirven en mevrouw Aarts. Graag een kort en krachtige tweede termijn.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voorzitter. Ik zal kort en krachtig zijn. In overleg met mijn fractie en vanwege de toezegging van de gedeputeerde dat er niet wordt opgelegd maar dat in goed overleg en samenspraak met de steunfuncties de zaak in gang gezet wordt en dat daar de nieuwe verbeterplannen worden gemaakt, trekken wij ons amendement A2 in en verzoeken de gedeputeerde met grote snelheid aan de slag te gaan.

De **voorzitter**: Amendement A2 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Voorzitter. De gedeputeerde heeft een helder betoog gehouden. Zij heeft gezegd dat het bereik een belangrijk punt van aandacht is en dat daaraan gewerkt gaat worden. Dat is voor mijn fractie voldoende. Wij hebben dan ook geen behoefte aan de moties van de OSN c.s. Onze boodschap daarbij is dat er gestart moet worden binnen de huidige mogelijkheden. Lukt dit onvoldoende, dan moet het een nieuwe opdrachtverlening worden binnen de totale opdracht.

Projectsubsidies zijn een goede eerste stap, maar nu verder. Wellicht is het een overweging waard om in de volgende bestuursperiode een vorm van programmafinanciering af te spreken met mijlpalen waardoor je tussentijds langjarig op doelen kunt sturen.

De heer **Kap** (OSN): Voorzitter. Ook de OSN kan kort zijn.

Mede dankzij mevrouw Tsoutsanis hebben wij begrepen dat er sinds het verschijnen van het rapport in juni jl. her en der wat ontwikkelingen plaatsvinden, o.a. het uitrollen van die sportloketten. Er komt ook een tussentijdse evaluatie. Wij constateren dat het thema gehandicapten sport zo veel aandacht heeft, dat wij de motie M1 intrekken en met veel belangstelling de tussentijdse evaluatie afwachten.

De **voorzitter**: Motie M1 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer **Kap** (OSN): Dan rest mij nog motie M2. Ik heb het idee dat de gedeputeerde en ik niet ver uit elkaar zitten. Ik zou het impliciete toch wat explicieter willen hebben omdat wij dit een heel belangrijk onderwerp vinden. Kan de gedeputeerde dit nog meenemen in de opdrachtverlening of kan zij haar toezegging gestand doen? In dat geval kunnen wij ook deze tweede motie intrekken.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Ik begin met motie M2. Het hielp mij wel dat de heer Kap zojuist in een interruptie zei dat er geen apart actieplan hoeft te komen. Ik zeg hem graag toe dat wij de strekking van deze motie meenemen in onze overleggen met de verschillende steunfuncties over hun werkplannen en opdrachten.

Ik zeg mevrouw Aarts graag toe dat het duidelijk is dat wij volgende stappen zullen zetten, of dat nu programmafinanciering of opdrachtverlening heet. Wij zullen die stappen laten zien als wij de Staten jaarlijks rapporteren over de verbeterpunten.

Ik dank de commissie voor de constructieve manier waarop zij heeft gekeken naar dit voorstel.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de heer Kap.

De heer **Kap** (OSN): Wij kunnen de tweede motie ook intrekken.

De **voorzitter**: Motie M2 is ingetrokken en maakt derhalve geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Ik heb de volgende toezeggingen genoteerd. De gedeputeerde gaat samen met de steunfuncties kijken hoe de in de rapporten van Lysias en Panteia genoemde verbeterpunten meegenomen kunnen worden in de werkplannen van 2015. Verder zegt zij toe dat steunfuncties vanaf volgend jaar bij hun eindverantwoording bedrijfsmatig

rapporteren over het behaalde maatschappelijk rendement. Provinciale Staten worden hierover jaarlijks geïnformeerd over de verbeterpunten. In het verbeterpunt ten aanzien van het maatschappelijk rendement wordt ook bereik en zichtbaarheid meegenomen.

De gedeputeerde zal gemeenten waar nodig aanspreken op hun taken en verantwoordelijkheden in het kader van het monumentenbeleid.

Ten aanzien van de wijze van subsidiering heeft de gedeputeerde toegezegd dat zij in de nieuwe opdrachtverlening verdere stappen wil zetten. Provinciale Staten worden hierover in de jaarlijkse rapportage over de verbeterpunten geïnformeerd.

Wij gaan stemmen.

In stemming komt Statenvoorstel 56/14B

De heer **Burger Dirven** (VVD): Voor.

Mevrouw **Aarts-van de Loo** (CDA): Voor.

De heer **Van der Staak** (SP): Voor.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Tegen.

Voorzitter. Voor een deel zijn wij tegen en voor een deel voor, maar op grond daarvan stemmen wij tegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voor.

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voor.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De heer **Kap** (OSN): Voor.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Vragenuurtje

De **voorzitter**: De naam vragenuurtje is misleidend. Het hoeft namelijk geen uurtje te duren. Allereerst de vraag van de heer Van den Berg van de fractie van de PVV inzake de bezuiniging op infrastructuur met onder meer de rotonde bij Odiliapeel.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik kan er wel een uurtje van maken maar dat zal ik niet doen. Het gaat om twee zaken die in het nieuws waren. De eerste betreft de randweg in Den Bosch, waar door een bezuiniging van een in onze begroting gezien

luttel vier ton een goede doorstroming naar de A59 om zeep geholpen wordt. Er worden verkeerslichten neergezet.

Wat mijn fractie ernstiger vindt is de casus Odiliapeel. In 2012 is er een rotonde toegezegd op de kruising van de Oude Dijk met de N264. Op 10 september heeft de provincie aangegeven dat door een verandering van het bestemmingsplan die noodzakelijk zou zijn, de aankopen van grond die noodzakelijk zouden zijn en de toegankelijkheid van brandweerwagens richting de vliegbasis de aanleg van de rotonde niet doorgaat, maar dat er verkeerslichten geplaatst worden op deze behoorlijk gevaarlijke kruising.

Wisten wij dat nog niet toen wij die toezegging deden in 2012? Het lijkt mij toch dat er eerst gekeken wordt of er een bestemmingsplan ligt of dat er gronden aangekocht moeten worden. En op de tweede plaats heeft defensie inmiddels aangegeven dat zij geen probleem ziet.

Ik vraag de gedeputeerde c.q. het college om de mensen in Odiliapeel gerust te stellen en vandaag te vertellen dat de rotonde er gewoon komt.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Ik beperk mij tot de rotonde Odiliapeel. Het andere onderwerp maakt onderdeel uit van de GOL (Gebiedsontwikkeling ontwikkeling Oostelijke Langstraat). Mogelijk dat collega De Boer dit kan beantwoorden.

Met de gemeente Uden en de dorpsraad Odiliapeel is afgesproken dat wij zo snel mogelijk de betreffende kruising veilig zullen maken. In het verleden is vaak gevraagd om een rotonde. Wij hebben gezegd dat wij dat zouden onderzoeken maar nooit dat er een rotonde komt. Wij willen de kruising snel veilig maken en de snelste manier is met een VRI (verkeersregelininstallatie). Bovendien past een VRI beter bij een provinciale weg. Als je een provinciale weg vol legt met rotondes is het niet meer een weg met een hoge doorstroomsnelheid en een grote verbindingscapaciteit. VRI is veilig, goed en adequaat en voor het verkeer zelfs beter dan een rotonde. Wij hebben daarom aangegeven dat daar een VRI zou moeten komen, ook vanwege het feit dat als er gekozen wordt voor een rotonde, men te maken krijgt met een bestemmingswijziging, grondaankopen en bovendien moet men rekening houden met een aansluiting van de luchtmachtbasis op de provinciale weg.

De heer Van den Berg zegt dat defensie daar geen probleem ziet. Ik heb over twee weken een bestuurlijk overleg met defensie. Defensie heeft tot dusver aangegeven dat zij wel een probleem ziet, in die zin dat de uitgang onbelemmerd moet blijven en op de plaats waar die nu is. Dat betekent dat wij ons moeten voegen naar de voorwaarden die door defensie gesteld worden. Dat is het hele eiereneten. Ik heb binnenkort bestuurlijk overleg met de gemeente Uden en met de luchtmachtbasis om de zaken nogmaals op een rijtje te zetten. Dat is de huidige stand van zaken.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het antwoord is verbazend, voorzitter. De gedeputeerde zegt eigenlijk dat het Brabants Dagblad in september 2012 onjuist geïnformeerd heeft dat de rotonde wel degelijk is toegezegd aan de gemeente Uden? Zo staat het in de krant. Als dat niet zo is, hoor ik het graag.

Verder zegt de gedeputeerde dat een VRI veiliger is dan een rotonde. Ik dacht nu juist dat in Nederland het aantal verkeersdoden op provinciale wegen drastisch gedaald is door de aanleg van rotondes, omdat aanrijdingen met veel minder hoge snelheid gebeuren. Ik kan het mij niet voorstellen maar ik kan mij hierin vergissen.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Ik heb gezegd dat een VRI net zo veilig als een rotonde. Waarom is een rotonde in de ogen van verkeersdeskundigen veiliger? Omdat iedereen daar met een langzamere snelheid over heengaat. Het gehele doorgaande verkeer op die provinciale weg moet je ongeveer tot stilstand brengen, het moet stapvoets de rotonde over en daarna weer optrekken. Voor een paar honderd auto's die daar per dag de weg op moeten, moet je duizenden voertuigen laten afremmen. Het feit dat op provinciale wegen met veel rotondes de gemiddelde snelheid aanmerkelijk lager ligt, is de reden dat ongevallen daar minder ernstig zijn. Als wij dat gaan doen, kunnen wij van alle op- en afritten van snelwegen ook rotondes maken, want dan gaat daar de snelheid omlaag en wordt het ook veiliger. Dat is niet de bedoeling. Een provinciale weg heeft een functie en in het kader van die functie beoordelen wij welk veiligheidsbeleid op welk moment passend is.

Wat de berichtgeving in het Brabants Dagblad betreft. Naar mijn mening hebben wij duidelijk aangegeven dat wij de mogelijkheid van een rotonde zouden onderzoeken, maar is er nooit een bestuurlijke toezegging geweest dat er een rotonde komt. Dat hebben GS in welke berichtgeving dan ook uitgesproken.

De heer **Van den Berg** (PVV): De krant meldt dat er binnen vier jaar een rotonde zou liggen.

Bij op- en afritten van snelwegen worden massaal rotondes aangelegd om ongelukken te voorkomen. Uiteraard niet op de snelweg zelf. Zoals u weet, zien wij ook liever dat alle provinciale wegen net als in Drenthe, Friesland en Groningen ongelijkvloers worden. Daarover zijn wij het helemaal met elkaar eens. Waar dat niet zo is, worden rotondes aangelegd.

De **voorzitter**: Dit valt allemaal een beetje buiten de orde van dit onderwerp. Daarvoor vindt u ongetwijfeld nog een ander moment.

De gedeputeerde heeft melding gemaakt van bestuurlijk overleg met de gemeente Uden en de luchtmachtbasis. Het lijkt mij juist, mijnheer Van den Berg, dat u direct terugkoppeling krijgt na dat overleg, zodat eventuele misverstanden -- al dan niet ontstaan door berichtgeving -- uit de weg worden geruimd en er heldere verwachtingen worden gewekt.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Dat zeg ik toe, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik heb dus genoteerd dat gedeputeerde Van Heugten heeft toegezegd dat hij zal terugkoppelen uit het bestuurlijk overleg met de gemeente Uden en de luchtmachtbasis.

Ik geef nu graag gelegenheid aan mevrouw Brunklaus om haar vragen inzake de Jeugdzorg te stellen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Voorzitter. Over minder dan drie maanden is het zo ver, dan is de Jeugdzorg weg bij de provincie en zorgen de gemeenten voor de uitvoering. Daar is een hoop over te doen: politici, gemeenteambtenaren, de uitvoerders van de Jeugdzorg en zeker niet in de laatste plaats de ouders en de kinderen vragen zich nog steeds af: gaat dit wel goed? Zal mijn gemeente goed voor mijn kind zorgen?

Deze week kwam uitgebreid in de media dat 50% van de ambtenaren zegt dat hun gemeente er niet klaar voor is. Dat zijn zorgelijke berichten. De afgelopen weken heb ik een peiling gehouden bij de raadsleden van GroenLinks in onze provincie. Ik wilde weten hoe zij erover denken en of zij zich zorgen maken. Uit de reacties tot nu toe was geen paniek te zien, maar wel zorgen of het op tijd gaat lukken.

Ik wil graag het volgende weten van GS.

Hoe staat de transitie ervoor in Brabant? Zijn de gemeenten er klaar voor?

Wat kan de provincie eventueel nog meer doen om gemeenten en organisaties te helpen?

Heeft het bijvoorbeeld zin om via de Stuurgroep Transitie Jeugdzorg een rondje te maken langs de gemeenten en de vraag uit te zetten met welke knelpunten wij nog kunnen helpen?

Ik vraag dit omdat de provincie nu nog aan zet is en ik meen dat er ook nog budgettaire ruimte voor is.

Daarnaast is het in deze eindspurt van belang dat de gedeputeerde de commissie voor Cultuur en Samenleving blijft informeren over de actualiteit. Ik heb er niet veel behoefte aan om het voorstel in november te behandelen, zoals in de agenda is voorzien. Ik heb liever in elke commissievergadering mondeling actuele informatie. Dan kan de eindinformatie over de overdracht van de Jeugdzorg en de afronding van dit thema bij de provincie begin volgend jaar aan PS worden voorgelegd, zodat deze Staten dit dossier letterlijk kunnen sluiten. Delen de commissieleden deze benadering en ik ben ook benieuwd wat GS daarvan vinden.

De **voorzitter**: Ik geef de gedeputeerde gelegenheid om de vragen te beantwoorden. Ik merk wel op dat er binnenkort een commissievergadering is waar ook veel informatie kan worden gegeven. Ik vraag de gedeputeerde zich te beperken tot die kant van de zaak.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. In het kader van de orde vroeg ik mij af hoe het zit met het stellen van vragen over zaken die binnenkort op de agenda staan.

De **voorzitter**: Dat weet u, want u was vanmorgen bij de vergadering van het presidium. Daar is besloten om deze vraag toe te laten vanwege de actualiteit, maar er is nadrukkelijk gezegd dat het nu beperkt wordt tot de hoofdzaken. Alles wat daarna kan, zal daarna gebeuren. Dat weet de gedeputeerde ook en dat gaat u nu merken.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Zoals u weet zijn wij al jaren bezig om ons voor te bereiden op deze overdracht. Wij doen dat op talloze manieren o.a. door mede op verzoek van de Staten in te zetten op mobiliteit van medewerkers, zodat wij de kwaliteiten van mensen behouden voor de zorg; door versnelling mogelijk te maken, door kennis te delen, etc. Het afgelopen jaar hebben wij een stuurgroep samengesteld met name om de perikelen rondom de overdracht van Bureau Jeugdzorg vorm te geven. Dat heeft tot heel goede resultaten geleid. Wij hebben het eerste Bureau Jeugdzorg in Nederland met contracten met alle regio's en met budgettoezeggingen. Van de 198 mensen die gedwongen zouden moeten worden ontslagen, blijven er waarschijnlijk maar 37 over. De stuurgroep, samengesteld uit gemeenten, Bureau Jeugdzorg en de provincie, heeft goed werk gedaan. De zorgen waarover wij allemaal in

de kranten lezen, zijn daar echter niet minder om, want dit is techniek, dit is geld en dit gebeurt achter de schermen.

Het meer doen, zit in de vinger aan de pols houden en proberen aan te voelen waar je kunt instappen. Wij hebben geen rol in de overdracht maar proberen wel alles te doen om te helpen. Wij helpen gemeenten bijvoorbeeld bij het beoordelen van de inschrijvingen op hun aanbestedingen.

Mevrouw Brunklaus vraagt of wij een rondje willen maken. Dat is eigenlijk overbodig want wij zitten continue aan tafel. Het lastigste is dat gemeenten in processen en trajecten zitten die zij met elkaar hebben afgesproken in de regio. Daarin zit heel weinig ruimte. Er wordt vaak gezocht naar een goede balans tussen wat men inhoudelijk wil verbeteren als transformatie en wat er zakelijk geregeld moet worden om de financiën en de juridische aspecten goed op orde te krijgen. Bij het zoeken naar die balans proberen wij met onze kennis en ervaring van de afgelopen jaren te helpen waar wij kunnen. De vorming van de nieuwe contracten en de nieuwe zorginkoop krijgen vooral vorm in de regio-overleggen. Daarbij zijn wij niet betrokken. U hebt waarschijnlijk wel gezien dat wij als provincie een brief hebben gestuurd naar Den Haag waarin wij onze zorg daarover uiten; niet omdat wij denken dat gemeenten niet willen of niet opschieten, maar vooral om onze zorgen te uiten over het feit dat de gestelde termijnen overschreden zijn. De continuïteit van de zorg zal niet in gevaar komen, dat hebben de gemeenten toegezegd. Het is echter allemaal nog niet tot achter de komma geregeld.

Ik wil heel graag voldoen aan het verzoek om de commissie elke vergadering mondeling te informeren. Ik vind het idee om een einddossier te maken ter afronding van dit provinciale onderwerp een uitstekend idee. Beide verzoeken zeg ik graag toe.

De **voorzitter**: Ik kijk even of de vragenstelster behoefte heeft vervolgvragen te stellen.

Mevrouw **Brunklaus** (GroenLinks): Die heb ik wel, voorzitter, maar die kunnen nu op 10 oktober aan de orde komen.

De **voorzitter**: Ik geef conform het reglement andere leden de gelegenheid om zich eventueel erbij te voegen op dit moment. Dat kan vanaf het spreekgestoelte.

De heer **Kerkhoff** (PVV): Voor de rapportage die de gedeputeerde verstrekt zou ik willen vragen dat de provincie nog eens nagaat bij alle 67 gemeenten hoe de stand van zaken is met de cliënten die zij per 1 januari 2015 krijgen en of de gemeenten weten welk soort cliënten het zijn. Ik vraag dit niet zonder reden. Gisteren heb ik tijdens de raadsvergadering over de Wmo in Valkenswaard die vraag expliciet gesteld. Het antwoord was dat gemeenten op grond van de Wet op de privacy niet weten wat voor soort cliënten zij krijgen, met alle risico's, ook financieel, van dien. Ik zou het zeer op prijs stellen als die evaluatie gemaakt kan worden.

De **voorzitter**: Ik wijs erop dat Brabant 66 en geen 67 gemeenten heeft.

Mevrouw **Van Haaften-Harkema** (GS;CDA): Voorzitter. Ik kan die inventarisatie niet maken op persoonsniveau, net zo min als de gemeenten dat kunnen. Aanstaande maandag is staatssecretaris Van Rijn in Noordoost-Brabant. Ik ben daar ook en zal hem deze vraag voorleggen. In die gesprekken kunnen de gemeenten rechtstreeks deze

vragen neerleggen bij de staatssecretaris. Ik wil niet dat wij gemeenten met allerlei vragen en goed bedoelde ideeën afhouden van het belangrijke werk dat zij nu op heel korte termijn moeten doen. Wees ervan overtuigd dat wij goed op de hoogte zijn en dat de gemeenten ons echt weten te vinden als wij kennis of ervaring met hen kunnen delen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde en stel vast dat zij deze week het oor van de staatssecretaris heeft. Daar moet je een beetje mee oppassen, heb ik begrepen!

Ik heb genoteerd dat de gedeputeerde heeft toegezegd dat zij de commissie voor Cultuur en Samenleving tijdens de komende commissievergadering bijpraat.

Interpellatieverzoek van de fractie van de PVV over de discrepantie in beantwoording van schriftelijke vragen inzake de beoogde spoortunnel bij Vught

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, ik geef u graag de gelegenheid uw interpellatie in te zetten.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Het gaat over de kwestie van de spoorbak bij Vught. De Staten hebben besloten om te gaan voor de V3-variant, dat is een verdiepte variant. Naar mijn mening zijn de Staten echter niet voldoende geïnformeerd over de mogelijkheden. Dit interpellatieverzoek heb ik gedaan vanwege de beantwoording van een drietal vragen, ingediend op 17 juni, 10 juli en 29 juli. De laatste vraag is ingediend door de heer Smeulders van de PvdA. Op 17 juni hebben wij gevraagd waarom de zogenaamde maaiveld+ variant niet onderzocht is en tien andere varianten wel. Het antwoord van het college was, dat dit niet gebeurd is vanwege eigen onderzoeken. In de stukken wordt ook gemeld dat er geen politiek en maatschappelijk draagvlak is voor deze variant. Hoe eigenaardig is het om wel een andere variant op maaiveldniveau te onderzoeken buiten de basisvariant, denk ik dan. Dat is mijn eerste vraag. Waarom wel variant 2c en niet de variant maaiveld+, waarvan ook in de stukken gemeld wordt dat het eigenlijk een goede variant is.

Wij kwamen een artikel tegen in het Brabants Dagblad over heel mooie geluidsschermen die in Den Bosch langs het spoor worden geplaatst met een doorzichtige bovenkant. Er is een onderrand van ongeveer een meter beton. Dat wordt aangekleed met beplanting en daarboven komen doorzichtige schermen. Je ziet ze bijna niet en ze hebben een even goede geluidswering als betonnen schermen. Ik lees even de tekst voor van de beantwoording van de vraag die op 10 juli is gesteld. De vraag was: "Was het college op de hoogte van de mogelijkheden voor geluidswering zoals aangegeven in het artikel? Zo ja, waarom is deze geluidswering niet meegenomen in het proces rondom het PHS in Vught (Programma Hoogfrequent Spoor)? Zo nee, bent u voornemens om alsnog deze oplossingsrichting in dat proces mee te nemen?" Het antwoord was: "Ja, deze mogelijkheden zullen in het verdere traject worden meegenomen. Een afweging omtrent de vormgeving van de schermen vindt plaats in een latere fase van het project."

Vraag 2 is misschien belangrijker. Kunt u een inschatting geven hoeveel een variant met de "Bossche geluidswering zou kosten, in aanmerking nemende dat de huidige spoorkruisingen in Vught voor het autoverkeer en -- net als in de V3-plannen -- de N65 en Wolfskamerweg voor vrachtwagenverkeer, onder het spoor door gaan?" Antwoord:

"Nee, dat kunnen wij niet. Ook dit zal in een later stadium inzichtelijk gemaakt worden." Daarmee wordt geïmpliceerd dat de volledige maaiveld+ variant behandeld gaat worden. Maar dan! De heer Smeulders wordt gealarmeerd en denkt dat klopt niet, want er is met de Staten iets heel anders afgesproken. Hij stelt vervolgvragen. "Klopt het bericht dat het college op aandringen van de PVV-fractie ook goedkopere varianten (maaiveld) alsnog meeneemt in de verdere besluitvorming?" Antwoord: "Nee". Dat heeft natuurlijk wat verbazing gewekt.

De derde vraag was: "Is uw college van mening dat het gezien de bestuurlijke afspraken die er zijn gemaakt met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de betrokken gemeenten correct is om de maaiveldvariant alsnog te overwegen?" Antwoord: "Nee, bovendien zien wij momenteel geen aanleiding om de maaiveldvarianten te heroverwegen." Mijn vraag aan de gedeputeerde is of dat momenteel nog steeds geldt, zeker als wij zien op welke grondslag die maaiveld+-variant eruit gehouden. Waarop baseert het college dat er geen draagvlak is onder politiek of burgers? Is ons of het Rijk -- de grootste sponsors van dit project -- iets gevraagd? Zijn wij goed geïnformeerd als ons en het Rijk deze echt goede variant, want dat is de maaiveldvariant volgens de stukken, is onthouden? Welke politici, welke burgers zorgen ervoor dat wij 200 miljoen euro meer uitgeven aan iets dat niet nodig noch nuttiger is? Alleen Vught? Ja, volgens de stukken alleen Vught. Wat zou er gebeurd zijn als Den Bosch of Boxtel hun poot stijf hadden gehouden? Er wordt eigenlijk bedreigd dat als Vught niet meewerkt alle investeringen in het PHS gevaar lopen. Ik denk dat zij in Boxtel en Den Bosch nu ook denken hadden wij onze poot maar stijf gehouden, dan hadden wij ook die verdiepte ligging gehad! Dat is toch vreemd.

Is de weerstand tegen die plannen niet terecht ontstaan bij het idee van hoge betonnen geluidswallen? Ik herinner mij hoorzittingen over het PHS-project in Vught waarbij de bewoners doodsbenauwd waren voor zes meter hoge betonnen muren langs dat spoor. Ja, zeg ik dan, dan heb je een punt. Er zijn echter nieuwe ontwikkelingen, er zijn glazen wanden mogelijk die eigenlijk niet veranderen aan het zicht. Hoe is het mogelijk dat dit niet alsnog is meegenomen? Gaat het college dit alsnog overwegen? En aan de Staten vraag ik of zij vinden dat zij fatsoenlijk voorgelicht zijn? Denken zij dat die bestuurlijke en andere weerstand op goede gronden is gebaseerd? Het scheelt namelijk nogal of je dwars door een geluidsscherm heen kan kijken naar de andere kant van het dorp en de situatie in Vught dus niet of nauwelijks verandert, of dat er twee betonnen muren staan. Tegen dat laatste is men in opstand gekomen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Berg, uw punt lijkt mij helder. Ik geef het woord aan de gedeputeerde.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Over het PHS, de keuzes die wij daarin gemaakt hebben en de gevolgen daarvan hebben wij veel met elkaar gesproken in de commissie. Over de vraag van de heer Van den Berg hoe het zit met de verschillende maaiveldvarianten hebben wij met het Rijk en met de gemeenten gesproken. Er is regelmatig bestuurlijk overleg geweest. Het Rijk zegt dat de verschillen tussen verdiepte liggingen en liggingen op maaiveldniveau qua milieueffecten en andere afwegingen voldoende aan de orde zijn gekomen. Het Rijk ziet derhalve geen redenen om nog andere varianten -- dus ook maaiveldvarianten -- alsnog mee te gaan nemen in dit onderzoek. De Variantennota van het Rijk is uiteindelijk door alle partijen aanvaard. Het

Rijk wil het daarbij laten, omdat een variant daar tussenin geen wezenlijk onderscheid zal maken voor de milieueffecten voor de omgeving. De maaiveldvariant ging uit van schermen, niet van bepaalde schermen. In de overleggen met zowel de gemeente Vught als met de bewoners hebben zowel ProRail, het Rijk en wij aangegeven dat de vorm waarin die schermen zouden worden geplaatst, nog onderwerp was van nader onderzoek. ProRail heeft aan de bewoners laten zien dat er tegenwoordig inderdaad een scala van verschillende vormen mogelijk is; niet alleen het schrikbeeld van "Berlijnse muren die door Vught zouden komen", zoals toen werd gezegd. Er is gezegd dat het ook op andere manieren kon: glazen schermen, begroeide schermen, schermen met kunsttuingen erin verwerkt. Dat is wel ter sprake geweest maar heeft geen onderscheiden positie opgeleverd in het draagvlak bij de gemeente Vught, bij de bewoners van de gemeente Vught en diens gevolg bij het Rijk. Wij hebben gezien dat noch de gemeente Vught, noch de bewoners, noch het Rijk zich wilden voegen in een maaiveldvariant. Toen hadden wij de keuze of wij dat zouden doen met een verdiepte ligging. Waarom zouden wij het doen? Wat is de motivatie? Vinden wij het verantwoord om er zo veel geld in te stoppen? Wij hebben zorgvuldig afgewogen wat het PHS Brabant brengt. Welke lusten en welke lasten levert het op en is het een gerechtvaardigde investering? Dat hebben wij uitgebreid met de Staten besproken. In de laatste commissievergadering heb ik toegelicht dat het antwoord op 22 juli van de laatste vraag van de heer Van den Berg helaas niet duidelijk genoeg was. De vraag was, of wij de plaatsing van glazen geluidsschermen nog serieus gaan onderzoeken. Wij hebben bedoeld te zeggen dat er in de V3-variant nog geluidsschermen komen te staan op verschillende plaatsen. Wij hebben van ProRail en het Rijk begrepen dat daarvoor ook glazen geluidsschermen onderzocht worden. Wij gaan echter geen nieuwe variant meer maken. Ongelukkigerwijs is dat niet duidelijk geworden uit onze beantwoording. Ik heb mijn excuses daarvoor aangeboden aan de commissie. Gelukkig zijn wij gered door de heer Smeulders die kort daarop nieuwe vragen heeft gesteld waarop alsnog die verduidelijking is gekomen. Vanwege de ontstane onduidelijkheid was het terecht dat er nieuwe vragen over gesteld werden. Met dat gegeven denk ik dat wij de Staten volledig hebben geïnformeerd hebben.

Verder vraagt de heer Van den Berg of het college en de Staten voldoende inzicht hebben gehad in de mogelijkheden die er waren in het kader van maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Naar mijn mening hebben wij de juiste informatie hierover verstrekt.

De **voorzitter**: Volgens de spelregels hebben de Staten twee termijnen om over dit antwoord in gesprek te gaan, waarbij de interpellant als eerste het woord krijgt. Interrupties sta ik niet meer toe.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik blijf zitten met een verschil van 200 miljoen euro en dat lijkt mij nogal een verschil. Ik blijf erbij dat de bewoners en het Rijk daarover niet goed ingelicht zijn en wij als Staten zeker niet. Voor onze provincie scheelt het al gauw 60 miljoen euro op de begroting als wij het ene of het andere doen en voor het uitzicht van de mensen in Vught maakt het bijna niets uit. Dat is waarom ik hier zo op hamer. Het is geen rotonde van vier ton!

Als een aantal bewoners en de Vughtse politici zeggen dat zij een verdiepte bak willen, wordt er even 200 miljoen euro extra over de balk gegooid. Ik kan daar niet bij!

De gedeputeerde biedt zijn excuses aan voor de foutieve beantwoording. Ja, denk ik dan, maar tijdens de laatste commissievergadering in Oss heb ik de gedeputeerde in tweede termijn eraan moeten herinneren dat hij mijn vraagstelling in eerste termijn op dit gebied heel zorgvuldig ontweken had. Dat is ook de reden waarom ik hier een interpellatie heb aangevraagd. U snapt dat ik 200 miljoen euro hier echt verspild geld vind op basis van een verkeerd beeld dat richting de bewoners van Vught en de politici geschetst is.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb een punt van orde, voorzitter. Dit is geen interpellatie. Hier wordt geprobeerd om besluitvorming terug te draaien. Dat is iets heel anders dan een interpellatie over het beleid van een portefeuillehouder. Ik maak bezwaar tegen deze gang van zaken.

De **voorzitter**: Daar neem ik akte van. Ik noteer dat een lid van de Staten niet alleen besluitvorming heeft geagendeerd maar ook de voorlichting aan uw Staten. Dat vind ik een serieus onderwerp. Daarom sta ik die interpellatie ook toe. Daar gaat het over. Ik wil daaraan strikt de hand houden. Ik let ook op uw aller belang. Ik sta geen interrupties meer toe maar ik wil wel keurig volgens het Reglement van orde de interpellatie afwerken. Dat betekent dat alle fracties zich nu in de volgorde die ik aangeef kunnen melden om zich op dit punt in het debat te voegen. Dat is precies waarom ik de heer Van den Berg vraag zijn betoog af te ronden. U was al klaar op het onderliggende punt van de interpellatie, te weten de informatievoorziening aan de Staten. Ik ga nu de fracties na om te vragen of men zich bij deze woordvoering wil voegen.

De heer **Van Lopik** (VVD): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Van Heugten. Ik vind het niet nodig om het debat verder te voeren.

Mevrouw **Aarts-Engbers** (CDA): Voor ons geldt dezelfde redenering als bij de VVD.

Mevrouw **Arts** (SP): Wij hebben geen behoefte ons bij de woordvoering te voegen.

De heer **Smeulders** (PvdA): Wij ook niet. Dank u wel, voorzitter.

De heer **Kutlu** (D66): Nee, dank u wel, voorzitter.

De heer **Bouwman** (GroenLinks): Ik sluit mij niet vaak aan bij de woorden van de heer Van Heugten, maar deze keer zeker wel!

De heer **Mondriaan** (50PLUS): Voorzitter. Ik kan niet nalaten op te merken dat alle belangen van Vught en haar bewoners gehoord worden, maar er wonen nog meer mensen langs dat spoor en die worden ten enenmale en ten tweede male in de steek gelaten.

De **voorzitter**: Mijnheer Mondriaan, het onderwerp was de informatievoorziening. Ik wil u daar nog een keer op wijzen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Geen behoefte, voorzitter.

De heer **Kap** (OSN): Dank u, voorzitter, wij hebben geen behoefte aan woordvoering.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Het zou jammer zijn als het idee blijft hangen dat wij als een paar bewoners veel amok maken en zeggen dat zij iets niet willen, dan als overheden zomaar 200 miljoen euro extra op de plank leggen. Ik hoop dat dit beeld niet blijft hangen. Wij hebben samen duidelijk gezien dat in de afweging of het PHS überhaupt kon doorgaan het Rijk duidelijk heeft gesteld dat de boog bij Meteren er alleen komt als daarvoor voldoende draagvlak bestaat in Brabant. Als er tegenstand is tegen die boog, zullen wij daarin niet investeren. De bovenwettelijke maatregelen die daar genomen worden, zijn niet alleen gewogen op basis van het draagvlak maar ook op basis van veel andere factoren. Uit de MER (Milieueffectrapportage) zijn veel dingen naar voren gekomen. Ook de maatschappelijke kostenbatenanalyse speelt daarbij een rol. Wij hebben u over dat beeld en over de consequenties van een en ander steeds volledig geïnformeerd.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg krijgt in de tweede termijn als eerste het woord.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Heel kort. Hoe kunnen de Staten en het Rijk een weloverwogen oordeel vormen als het college een variant omschrijft als goed en passend, maar niet uitwerkt? Legt u mij dat eens uit, mijnheer Van Heugten.

De **voorzitter**: Ik zie dat geen andere fracties zich in de woordvoering willen melden.

De heer **Van Heugten** (GS;CDA): Voorzitter. Die variant en de elementen om daarover een oordeel te kunnen vormen, lagen al in voldoende mate op tafel. De maaiveldvarianten waren al voldoende onderzocht. Glazen schermen of andersoortige schermen zouden aan de effecten, de investeringskosten, etc. niet wezenlijk meer iets afdoen. Daarom was er geen aanleiding om die variant verder te onderzoeken.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord en concludeer dat daarmee een einde is gekomen aan dit interpellatiedebat.

Sluiting van de vergadering

De **voorzitter**: Wij zijn nu gekomen aan het einde van deze Statenvergadering. Sommigen moeten hierna nog naar een commissievergadering. Vandaar dat ik even wat op de tijd gedrukt heb, Excuus, als u dat een beetje te rush vond, maar ik wist dat een aantal leden nog verder moet in de vergaderorde.

Ik sluit deze vergadering. Voor degenen die niet verder hoeven te vergaderen is er uiteraard de gelegenheid om elkaar nog even te spreken onder het genot van een drankje. Dat is dit keer niet op het Statenveld maar beneden in de hal. Ik nodig u daar van harte voor uit en wens u allen een fijn weekend toe.

De voorzitter sluit om 15.30 uur de vergadering.

